

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Α.Δ.Ι.Π.

ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

HELLENIC REPUBLIC

H.Q.A.A.

HELLENIC QUALITY
ASSURANCE AGENCY
FOR HIGHER EDUCATION

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
2009-10

ΦΛΩΡΙΝΑ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2010

Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.):

Αικατερίνη Σαρρή, Κυριάκος Κεντρωτής, Α. Ιορδάνογλου, Αικ. Πάππου-Ζουράβλεβα, Κ. Νιχωρίτης, Χρ. Νίκας και ο φοιτητής Ανδρέας Λαουτίδης (εκπρόσωπος των φοιτητών)

Επιτροπές του ΤΒΣ για την προετοιμασία της Εσωτερικής Αξιολόγησης**α. Συντονιστική Επιτροπή:**

Γαβρά Ελένη, Δεληκάρη Αγγελική

β. Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών:

Νίκας Χρήστος, Μάνος Ιωάννης, Βλασίδης Βλάσης, Ακριβούλης Δημήτρης

γ. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών: Κ. Κεντρωτής, Γ. Μακρής,

δ. Σχέσεις με κοινωνικούς πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς: Ε. Γαβρά, Γ. Χρηστίδης, Κ. Ζουράβλεβα-Πάππου, Κ. Νιχωρίτης, Γ. Σταυριανός.

ε. Στρατηγική Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης: Α. Δεληκάρη, Ν. Ζάικος σε συνεργασία με τον Πρόεδρο και την ΟΜ.Ε.Α. του Τμήματος.

στ. Διοικητικές Υπηρεσίες και Υποδομές-Πίνακες: Ε. Δορδανάς, Σ. Γρηγοριάδου, Χ. Γρηγοριάδου.

Πίνακας περιεχομένων

Πίνακας περιεχομένων	3
Πρόλογος.....	5
1. Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (Π.Π.Σ.)	6
1.2. Δράσεις βελτίωσης Π.Π.Σ.	8
1.3. Διδακτικό έργο	10
1.4. Ερευνητικό έργο.....	20
2. Α' Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (Π.Μ.Σ.1).....	23
2.1. Εισαγωγή.....	23
2.2. Δράσεις βελτίωσης Π.Μ.Σ.1	25
2.3. Βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία	26
2.4. Υποδομές του Π.Μ.Σ.1	26
2.3. Διδακτικό έργο	31
2.4. Ερευνητικό έργο.....	34
2.5. Μελλοντικοί στόχοι του Π.Μ.Σ.1	34
3. Β' Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (Β' Π.Μ.Σ).....	36
3.1 Εισαγωγή.....	36
3.2. Δράσεις βελτίωσης Β' Π.Μ.Σ.	37
3.3. Υποδομές του Β' Π.Μ.Σ	38
3.4. Διδακτικό Έργο και Δράσεις του Β' Π.Μ.Σ	39
3.4. Διδακτικό έργο	44
3.5. Ερευνητικό έργο.....	47
3.6. Μελλοντικοί στόχοι του Β'Π.Μ.Σ.	47
4. Σχέσεις με κοινωνικούς πολιτιστικούς /παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς.....	47
4.1 Τα δεδομένα	47
4.2 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	54
5. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές.....	70
5.1. Εισαγωγή.....	70
5.2. Αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών.....	70
5.3. Μέσα και υποδομές.....	70

5.4. Εκπαιδευτικά εργαστήρια:	71
6. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης	74
6.1. Πρακτική Άσκηση Φοιτητών ΤΒΣ/ΠΑΜ.....	91
7. Σύνοψη	95
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Πίνακες της Α.ΔΙ.Π. Στοιχεία και δείκτες της λειτουργίας του ΤΒΣ	98
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Επιστημονικές Δημοσιεύσεις Διδασκόντων	115

Πρόλογος

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας ιδρύθηκε στις 6.9.1999 ως Τμήμα του Α.Π.Θ. βάσει του ΦΕΚ αρ.φ. 179/τ. Α΄. Στο πλαίσιο της λειτουργίας του, το Τ.Β.Σ. εξακολουθεί να αναζητά ακόμα την ενίσχυση της επιστημονικής του ταυτότητας σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο.

Είναι αυτονόητο και σαφές ότι η λειτουργία ενός πανεπιστημιακού Τμήματος συνιστά συνάρτηση όχι μόνο της εργατικότητας και της επιστημονικής δυναμικής του προσωπικού του, αλλά και των πάσης φύσεως υποδομών (υλικοτεχνικών, συνθηκών εργασίας, φοιτητικής μέριμνας), των ερευνητικών διαδικασιών, του τρόπου λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας τόσο της διοίκησης του ιδρύματος όσο και του εποπτεύοντος φορέα, του Υπ.Ε.Π.Θ.

Άμεση απόρροια των παραπάνω διαπιστώσεων είναι το γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις των συγκεντρωτικών στοιχείων για την αξιολόγηση του Τ.Β.Σ. στην παρούσα έκθεση, οι ελλείψεις σε ποσοτικό και ποιοτικό επίπεδο συνδέονται, κυρίως, με την έλλειψη σταθερής χρηματοδότησης σε συνδυασμό και με τη συχνή αλλαγή προεδρευόντων στο Τμήμα λόγω του καθεστώτος της μη αυτονομίας (στα εννέα χρόνια λειτουργίας του Τ.Β.Σ., τέθηκαν ως επικεφαλής στο Τμήμα επτά προεδρεύοντες). Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι να επηρεάζεται εκ των πραγμάτων ο ομαλός και σταθερός τρόπος λειτουργίας του Τμήματος και η αποτελεσματικότητα του παραγόμενου διδακτικού και ερευνητικού έργου.

Στην παρούσα φάση (Ιούνιος 2010) καταθέτουμε την ετήσια έκθεση συγκεντρωτικών στοιχείων προκειμένου να προχωρήσουν οι διαδικασίες εξωτερικής αξιολόγησης του Τμήματός μας. Η ετήσια έκθεση συγκεντρωτικών στοιχείων εγκρίθηκε στην Π.Γ.Σ. του Τ.Β.Σ., αρ.103/2.6.2009.

1. Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (Π.Π.Σ.)

1.1. Εισαγωγή

Το Τ.Β.Σ. ιδρύθηκε με το σκεπτικό ότι οι αλλαγές στα Βαλκάνια και την Ευρώπη μετά το 1989 θα δημιουργούσαν νέες προοπτικές και δεδομένα για τις σχέσεις της Ελλάδας με τις υπόλοιπες βαλκανικές χώρες. Υπό αυτό το πρίσμα, ήταν αναγκαία η επαναπροσέγγισή τους και η κατανόησή της βαλκανικής πολιτικοοικονομικής και κοινωνικής πραγματικότητας σε όλες της τις πτυχές αποσκοπώντας στην ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας και αμοιβαίας επικοινωνίας.

Βασικοί στόχοι του Π.Π.Σ. του Τ.Β.Σ. είναι:

- Να παρέχει τη δυνατότητα επιστημονικής κατάρτισης σε εξειδικευμένους τομείς, δηλαδή την οικονομία, την πολιτική, την επιχειρηματικότητα, το δίκαιο, τις διεθνείς σχέσεις και την πολιτική επικοινωνία αφενός και τη γλώσσα, τον πολιτισμό και την ιστορία αφετέρου,
- να καθιστά η συνολική εκπαίδευση τον/τη φοιτητή/τρια ικανό/ή να προσεγγίσει επιστημονικά με κριτική διάθεση και ικανότητα τη γλώσσα, τη λογοτεχνία, την ιστορία και τον πολιτισμό των βαλκανικών κρατών στο σύνολό τους,
- να είναι αναπόσπαστο στοιχείο του Προγράμματος η εκμάθηση μίας τουλάχιστον βαλκανικής γλώσσας σε απολύτως ικανοποιητικό επίπεδο για την προφορική και γραπτή συνεννόηση,
- να έχει ο/η πτυχιούχος εκείνα τα ουσιαστικά και τυπικά εφόδια, τα οποία είναι απαραίτητα για να εργαστεί στο περιβάλλον ιδιωτικών και δημόσιων φορέων στην Ελλάδα και την αλλοδαπή,
- να είναι σε θέση ο/η πτυχιούχος να αντιμετωπίζει επιστημονικά επί μέρους πρακτικά και θεωρητικά ζητήματα που άπτονται της κοινωνίας, της οικονομίας, του δικαίου, των διεθνών σχέσεων και της πολιτικής,

- να μπορεί, παράλληλα, ο/η πτυχιούχος να μετέχει ενεργά στον σύγχρονο κόσμο και τη διεθνή αγορά εργασίας μέσα από την κατάκτηση πολύπλευρης γνώσης, τη σωστή επιστημονική κατάρτιση και τις αντίστοιχες επικοινωνιακές δεξιότητες,

- να αναπτύσσει ο/η φοιτητής/τρια την κοινωνική και την ευρύτερη πολιτισμική συνείδηση που θα τον/την βοηθήσει στη διασύνδεσή του/της με την κοινωνία και την αγορά εργασίας,

- να συγκεντρώνει ο/η φοιτητής/τρια όσο το δυνατόν περισσότερα προσόντα που ζητούνται στους διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ (παροχή πιστοποίησης γνώσης Η/Υ, παροχή πιστοποιητικού γλωσσομάθειας, παιδαγωγική επάρκεια για διδασκαλία σε διαπολιτισμικά σχολεία).

Από την έναρξη λειτουργίας του, το Τ.Β.Σ. προσπάθησε να υπηρετήσει αυτούς τους στόχους πραγματοποιώντας μεταβολές και βελτιώσεις στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών. Σε συνδυασμό με τους ακαδημαϊκούς στόχους, οι επαναστοχοθετήσεις αυτές λαμβάνουν υπ' όψιν και την ισχυροποίηση του επαγγελματικού αντικρύσματος του πτυχίου του Τμήματος τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

Η μέχρι τώρα πορεία κρίνεται ικανοποιητική από το σύνολο των συναδέλφων. Εντοπίζονται αδυναμίες και ελλείψεις, οι οποίες καλύπτονται με το πέρασμα του χρόνου. Η προσπάθεια διδασκόντων και φοιτητών είναι τέτοια που αρχίζει και έχει αποτελέσματα τόσο στο επίπεδο της τοπικής κοινωνίας (με τις συνεργασίες και δράσεις που αναπτύσσονται), όσο και στο επίπεδο της συμμετοχής των πτυχιούχων σε δημόσιους φορείς και οργανισμούς, αλλά και στο διεθνές επίπεδο, στα Βαλκάνια και την Ευρώπη, μέσα από τις δημοσιεύσεις και τη συμμετοχή στον ακαδημαϊκό λόγο και τα δημόσια ζητήματα των Βαλκανίων καθώς και στα ακαδημαϊκά προγράμματα σπουδών διαφόρων πανεπιστημίων. Υπάρχει, όμως, συνεχής παρακολούθηση των κοινωνικών, πολιτικών, οικονομικών παραμέτρων, οι οποίες διαμορφώνουν και την επαγγελματική ζήτηση των πτυχίων ώστε, να λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα προσαρμογής στα νέα δεδομένα.

Σχετικά με τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, πρέπει να αναφερθεί πως πρόκειται για μία πτυχή του Π.Π.Σ., η οποία αποτελεί διαρκή επιδιωκόμενο στόχο κάθε μορφής προγράμματος αλλά και των διδασκόντων μεμονωμένα. Για προφανείς λόγους που συνδέονται με τις αλλαγές στη ΝΑ Ευρώπη από το 1989 και έπειτα, αλλά και με την παρούσα διεθνή συγκυρία, το Π.Π.Σ. επιδιώκει να ενσωματώνει δεδομένα που

ενδυναμώνουν τη διεθνή του διάσταση. Πρόκειται για στοιχεία στη διδασκαλία των μαθημάτων, συνεργασίες με ακαδημαϊκούς και πανεπιστημιακά ιδρύματα από τα Βαλκάνια, προσκλήσεις διακεκριμένων ομιλητών και ειδικών. Η διεθνής διάσταση ενισχύεται, επιπλέον, και από τη συμμετοχή διδασκόντων και φοιτητών σε διαπανεπιστημιακά δίκτυα και δραστηριότητες.

1.2. Δράσεις βελτίωσης Π.Π.Σ.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007-08, το Τ.Β.Σ. προχώρησε σε αναμόρφωση του Π.Π.Σ. μέσω της δημιουργίας δύο διακριτών, επίσημων προπτυχιακών κατευθύνσεων (1^ο και 2^ο έτος κοινό για όλους τους φοιτητές/τριες), οι οποίες φέρουν την ονομασία «Οικονομία και Πολιτική» και «Γλώσσες και Πολιτισμός» αντιστοίχως. Στόχος τους είναι να έρθουν οι φοιτητές σε επαφή με όλα, κατά το δυνατόν, τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος και να αποκτήσουν τις απαραίτητες βασικές γνώσεις σε όλα τα πεδία του Τμήματος που σχετίζονται με την ευρύτερη περιοχή της Ν.Α.Ευρώπης. Εξάλλου, η παρακολούθηση και η συνακόλουθη εξέταση των εισαγωγικών μαθημάτων θεωρείται απαραίτητη προκειμένου ο φοιτητής να ενταχθεί ομαλότερα στην κατεύθυνση που θα επιλέξει από το Ε' εξάμηνο των Σπουδών του.

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών περιλαμβάνει τρία εξαμηνιαία μαθήματα. Είναι κατά τέτοιο τρόπο διαμορφωμένο ώστε για τη λήψη του πτυχίου να απαιτούνται, τουλάχιστον, οκτώ (8) εξάμηνα σπουδών. Σε κάθε εξαμηνιαίο μάθημα αντιστοιχεί ένας αριθμός «διδασκτικών μονάδων». Μια διδακτική μονάδα (ΔΜ) αντιστοιχεί σε μία ώρα εβδομαδιαίας διδασκαλίας επί ένα εξάμηνο, προκειμένου για αυτοτελή διδασκαλία μαθήματος, και σε μία μέχρι τρεις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και άσκησης επί ένα εξάμηνο, όταν πρόκειται για μαθήματα που συνδυάζονται με εργαστηριακές ή φροντιστηριακές ασκήσεις.

Η κατεύθυνση «Οικονομία και Πολιτική» περιλαμβάνει τα γνωστικά αντικείμενα της Οικονομίας, της Επιχειρηματικότητας, της Πολιτικής Επιστήμης, των Διεθνών Σχέσεων, του Δικαίου καθώς και των ΜΜΕ και της Πολιτικής Επικοινωνίας. Τα γνωστικά πεδία, τα οποία διδάσκονται είναι η Μικρο- και Μακροοικονομία, η Διοίκηση των Επιχειρήσεων, οι Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις, το Μάρκετινγκ, η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, οι Εξωτερικές Σχέσεις της ΕΕ, η Θεωρία των Διεθνών Σχέσεων, η Πολιτική Φιλοσοφία, η Συγκριτική Πολιτική στα ψυχροπολεμικά και μετα-κομμουνιστικά Βαλκάνια, το Δημόσιο Διεθνές και το Αστικό

Εμπορικό Δίκαιο, οι Διεθνείς Οργανισμοί, η Πολιτική Επικοινωνία και τα έντυπα και ηλεκτρονικά ΜΜΕ στα Βαλκάνια.

Στην κατεύθυνση «Γλώσσες και Πολιτισμός» εντάσσονται οι βαλκανικές γλώσσες καθώς και η ρωσική γλώσσα, η Ιστορία, η Αρχιτεκτονική, η Φιλοσοφία της Τέχνης, η Γεωγραφία, η Θρησκευσιολογία και η Κοινωνική Ανθρωπολογία. Διδάσκονται τα γνωστικά πεδία της Φιλολογίας και της Λογοτεχνίας των βαλκανικών γλωσσών και της ρωσικής γλώσσας, της Ιστορίας του βαλκανικού χώρου συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, κατά την αρχαιότητα, τους Μέσους και τους Νεότερους Χρόνους ως και τις μέρες μας, της νεότερης και σύγχρονης Ευρωπαϊκής Ιστορίας, της Χωρικής Οργάνωσης και Αρχιτεκτονικής, της Διαχείρισης του Οικιστικού και Πολιτιστικού Αποθέματος, του Πολιτισμού και της Αισθητικής, της Οικονομικής και Πολιτικής Γεωγραφίας και της σχέσης Χριστιανισμού και Ισλάμ αλλά και άλλων θρησκειών, καθώς και της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Βαλκανικού χώρου, της θεωρίας του εθνικισμού και των ταυτοτήτων στα Βαλκάνια. Παράλληλα, διδάσκονται μαθήματα Πληροφορικής και χειρισμού Η/Υ καθώς και δυτικοευρωπαϊκές γλώσσες.

Τα δύο πρώτα έτη είναι κοινά και για τις δύο κατευθύνσεις και περιλαμβάνουν μαθήματα υποχρεωτικά, προκειμένου οι φοιτητές να γνωρίσουν, κατά το δυνατόν, όλα τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος και να αποκτήσουν τις απαραίτητες βασικές γνώσεις σε όλα τα πεδία, τα οποία σχετίζονται με τα Βαλκάνια. Από το τρίτο έτος (Ε' εξάμηνο), οι φοιτητές/τριες καλούνται να επιλέξουν μία από τις δύο κατευθύνσεις και να παρακολουθήσουν τα σχετικά μαθήματα.

Αναπόσπαστο στοιχείο του Π.Π.Σ. είναι η εκμάθηση μίας τουλάχιστον βαλκανικής γλώσσας σε απολύτως ικανοποιητικό επίπεδο για την προφορική και γραπτή συνεννόηση. Οι βαλκανικές γλώσσες και η ρωσική γλώσσα διδάσκονται έξι (6) ώρες σε κάθε εξάμηνο, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται το ελάχιστο όριο πιστωτικών μονάδων για το πιστοποιητικό γλωσσομάθειας, όπως αναγνωρίζεται από τον ΑΣΕΠ που είναι 416 ώρες διδασκαλίας μιας γλώσσας. Τέλος, η διδασκαλία τεσσάρων μαθημάτων Πληροφορικής πιστοποιεί επίσημα την επάρκεια γνώσης χειρισμού Η/Υ με βάση τους κανονισμούς του ΑΣΕΠ.

1.3.Διδακτικό έργο

Στην ενότητα αυτή αξιολογούμε το διδακτικό έργο που προσφέρεται στο Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών σε προπτυχιακό επίπεδο βασισμένοι στα απογραφικά δελτία εξαμηνιαίων μαθημάτων (Υ2) που συμπλήρωσαν τα μέλη ΔΕΠ του Τ.Β.Σ. καθώς και στα ερωτηματολόγια αξιολόγησης Υ3 του μαθημάτων που συμπλήρωσαν οι φοιτητές και φοιτήτριες του Τμήματός μας στο εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2009-10.

Συγκεντρωτικά ευρήματα στα απογραφικά δελτία εξαμηνιαίων μαθημάτων των μελών ΔΕΠ (Υ2/1^ο μέρος)

Επειδή η αξιολόγηση πραγματοποιείται για πρώτη φορά στο ΤΒΣ κρίθηκε σκόπιμο να γίνει η καταγραφή της παρούσας κατάστασης αλλά και αξιολόγηση τόσο στα παρόντα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος όσο και στους Ειδικούς Επιστήμονες και στους Αποσπασμένους.

Έτσι, συγκεντρώθηκαν 13 απογραφικά δελτία (Υ2/1^ο μέρος), από μέλη ΔΕΠ και 10 από Ειδικούς Επιστήμονες & Αποσπασμένους.

Αναλυτικότερα ως προς τα αποτελέσματα:

Διδακτέα ύλη

Όλοι οι διδάσκοντες χρησιμοποιούν περισσότερες της μίας μεθόδου διδασκαλίας, συμπεριλαμβανομένων των διαλέξεων, των ομαδικών εργασιών, των εργαστηριακών ασκήσεων, των παρουσιάσεων εργασιών και άλλων. Οι πιο συνηθισμένες μέθοδοι διδασκαλίας είναι οι διαλέξεις, οι ομαδικές εργασίες και οι παρουσιάσεις εργασιών. Η ύλη και το περιεχόμενο του μαθήματος επικαιροποιείται μέσω της αναζήτησης της σύγχρονης βιβλιογραφίας και της έρευνας στο διαδίκτυο.

Όλοι οι καθηγητές δήλωσαν ότι η επικαιροποίηση των μαθημάτων τους έγινε με την έναρξη του διδακτικού έτους. Κανείς καθηγητής δεν ανέφερε επικάλυψη ύλης με άλλο μάθημα.

Διδακτικά βοηθήματα

Τα διανεμόμενα στους φοιτητές βοηθήματα είναι για τους περισσότερους των καθηγητών βιβλία που καλύπτουν περισσότερο από το 80-90% της διδασκόμενης ύλης. Οι περισσότεροι καθηγητές, 11 στους 13, προσφέρουν στους φοιτητές εναλλακτικές επιλογές διδακτικού

εγχειριδίου. Δύο μέλη ΔΕΠ δήλωσαν ότι δεν καλύπτονται από τα διδακτικά βοηθήματα και προσφέρουν corpus σημειώσεων στους φοιτητές.

Οι διδάσκοντες δήλωσαν ως κύρια πηγή για την επικαιροποίηση των βοηθημάτων την ενημέρωσή τους από τη σχετική με το μάθημα βιβλιογραφία. Οι καθηγητές σε γενικές γραμμές δήλωσαν ότι κατά τη διάρκεια των διαλέξεων γίνεται αναφορά σε επιστημονικές μελέτες που αφορούν επιμέρους ενότητες του μαθήματος. Επίσης, οι καθηγητές παραδίδουν στους φοιτητές επιπλέον βιβλιογραφία, ιδιαιτέρως για όσους επιθυμούν να εκπονήσουν εργασίες.

Σύμφωνα με τους καθηγητές του Τ.Β.Σ., στο πλαίσιο του μαθήματος γνωστοποιείται η ύλη του και γίνεται εκτενής αναφορά στους στόχους του μαθήματος και την τελική αξιολόγηση των φοιτητών. Η εξεταστέα ύλη αναρτάται, επίσης, στον πίνακα ανακοινώσεων του φοιτητικού συλλόγου και των γραφείων των καθηγητών, με το πέρας των μαθημάτων του εξαμήνου. Επίσης, αναρτάται μέσω της ιστοσελίδας του μαθήματος, αλλά και του Συστήματος Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης - ΣΑΤ (CoMPUs) - του Πανεπιστημίου.

Οι περισσότεροι καθηγητές θεωρούν ικανοποιητική έως πολύ ικανοποιητική την υποστήριξη των μαθημάτων από τη βιβλιοθήκη του Π.Δ.Μ. Εντούτοις, υπάρχει το γενικότερο αίτημα ως προς την ακόμα μεγαλύτερη δυνατότητα ηλεκτρονικής πρόσβασης επιστημονικών περιοδικών και βιβλιοθηκών.

Μέσα και υποδομές για το Π.Π.Σ.

Η συντριπτική πλειοψηφία των καθηγητών θεωρεί σε γενικές γραμμές ότι οι αίθουσες διδασκαλίας ανταποκρίνονται στις ανάγκες διδασκαλίας του Π.Π.Σ. Ουσιαστικά, μόνο οι καθηγητές των γλωσσών θεωρούν ότι, αν και οι αίθουσες είναι επαρκείς, ο εξοπλισμός τους, εντούτοις, δεν ανταποκρίνεται πλήρως στις σύγχρονες απαιτήσεις για τη διδασκαλία των γλωσσών. Συγκεκριμένα, αναφέρουν ότι θα έπρεπε να υπήρχε ένα εργαστήριο πλήρως εξοπλισμένο με οπτικο-ακουστικά μέσα/DVD, CD και τηλεόραση με εκπομπές στις διδασκόμενες στο Τ.Β.Σ. γλώσσες, όπου οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να εξασκηθούν στον προφορικό λόγο.

Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται στην παρουσίαση των μαθημάτων, στη διδασκαλία και στην εργαστηριακή εκπαίδευση, όποτε υπάρχει διαθεσιμότητα. Όμως, η καταλληλότητα και η διαθεσιμότητα των υπάρχουσών υποδομών και μέσων επιδρά άμεσα στην ποιότητα της διδακτικής διαδικασίας. Από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, 6 χρησιμοποιούν data projector και Microsoft Powerpoint στα μαθήματά τους, ενώ 2 μέλη του ΔΕΠ έχουν προτίμηση προς το CoMPUs, όπου βρίσκονται όλες οι εισηγήσεις του μαθήματος ψηφιοποιημένες και διατίθενται στους φοιτητές μέσω του ΣΑΤ. Επιπλέον, διατίθενται ψηφιακά οδηγίες για τις υποχρεωτικές πρακτικές ασκήσεις, καθώς και προτεινόμενες εργασίες εξάσκησης. Αρκετοί καθηγητές ενθαρρύνουν τους φοιτητές να χρησιμοποιούν τις online επιστημονικές βιβλιοθήκες κατά την εκπόνηση των εργασιών τους, καθώς και το σύνολο των υποδομών των Εργαστηρίων του Τ.Β.Σ. του Π.Δ.Μ.

Οι περισσότεροι καθηγητές χρησιμοποιούν, επιπλέον, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο για την επικοινωνία με τους φοιτητές και την ιστοσελίδα του μαθήματός τους στο CoMPUs ή σε άλλο server.

Επικοινωνία & Καθοδήγηση Φοιτητών/Συνεργασίες

Όλοι οι διδάσκοντες έχουν ανακοινώσει ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές. Εξάλλου, η συνεργασία με τους φοιτητές υπάρχει, εκ των πραγμάτων, σε πολλές περιπτώσεις και σε ώρες εκτός των ωρών συνεργασίας.

Ως προς την ερευνητική διαδικασία, σε γενικές γραμμές οι διδάσκοντες ακολουθούν διαφορετική διαδικασία, όπως, για παράδειγμα ότι στο πρώτο μάθημα γίνεται ξενάγηση στους χώρους της βιβλιοθήκης και του αναγνωστηρίου, όπου οι φοιτητές ενημερώνονται σχετικά με την κατάταξη των βιβλίων και τη διαδικασία δανεισμού. Επίσης, στη διάρκεια των διαλέξεων επισημαίνονται τρόποι αναζήτησης βιβλιογραφίας τόσο σε βιβλία, επιστημονικά περιοδικά αλλά και στο διαδίκτυο. Επιπροσθέτως, ακολουθούνται οι μέθοδοι καθοδήγησης των φοιτητών στην έρευνα μέσω εκπόνησης εργασιών, επιστημονικών συναντήσεων, συζητήσεων, περιλήψεων και παρουσιάσεων ή διαλέξεων συναδέλφων καθηγητών από άλλα ΑΕΙ.

Αρκετοί καθηγητές οργανώνουν εκδρομές ή παρακινούν τους φοιτητές να επισκεφθούν βαλκανικές χώρες ή διοργανώνουν σχετικές ημερίδες.

Συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα

Δεν υπάρχει κάποιο γενικό μέτρο για την παρακολούθηση των φοιτητών. Από τις σχετικές δηλώσεις των μελών ΔΕΠ, στα μαθήματα προσέρχεται 20-40% των εγγεγραμμένων φοιτητών στα μαθήματα επιλογής ενώ στα υποχρεωτικά μαθήματα των δύο πρώτων κυρίως ετών προσέρχεται το 40-60% των φοιτητών και σε κάποια από αυτά το 60-80%.

Αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών στο μάθημα

Οι καθηγητές εφαρμόζουν σε γενικές γραμμές όσα προβλέπει ο νόμος για την αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών. Οι καθηγητές χρησιμοποιούν διαφορετικούς τρόπους αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών που πολλές φορές έχουν να κάνουν με τη φύση και το αντικείμενο του μαθήματος. Οι καθηγητές που διδάσκουν γλώσσες χρησιμοποιούν την προφορική και γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου, με παράλληλη πρόοδο (ενδιάμεση εξέταση) και κατ' οίκον εργασία, ενώ άλλοι καθηγητές αξιολογούν τους φοιτητές με εξέταση γραπτή στο τέλος του εξαμήνου, ανάθεση γραπτών εργασιών και προφορική παρουσίαση της εργασίας και τη συμμετοχή των φοιτητών κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Κάποια μέλη ΔΕΠ χρησιμοποιούν την προφορική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου, τις ασκήσεις στο εργαστήριο, την κατ' οίκον εργασία και τη δημόσια παρουσίαση των εργασιών.

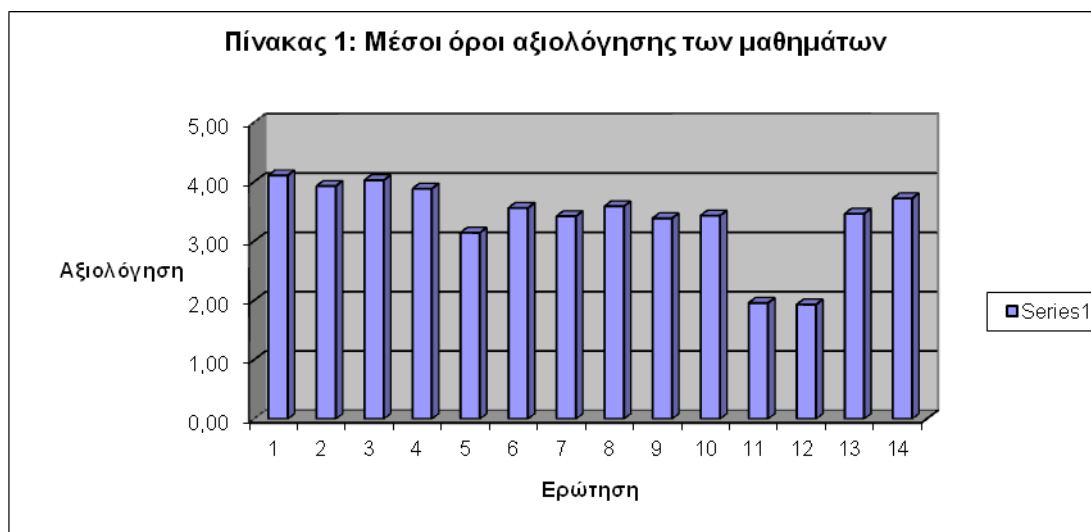
Συγκεντρωτικά ευρήματα στα ερωτηματολόγια αξιολόγησης εκ μέρους των φοιτητών (Υ3)

Ο ορισμένος από τον σύλλογο φοιτητών του Τ.Β.Σ. εκπρόσωπός τους –σε συνεννόηση με το κάθε μέλος του ΔΕΠ- μετέφερε τον φάκελο με τα έντυπα ερωτηματολόγια στη διάρκεια των προς αξιολόγηση μαθημάτων, τα οποία αφού συμπληρώνονταν από τους παρευρισκόμενους φοιτητές, εσωκλείονταν στον φάκελο και παραδίδονταν στη Γραμματεία του Τ.Β.Σ. με την ευθύνη του διδάσκοντα και του εκπροσώπου των φοιτητών.

Αναφορικά με τις ερωτήσεις που σχετίζονται με τα μαθήματα στο Τμήμα (Ερωτήσεις 1-14), αξιολογήθηκαν εκ μέρους των φοιτητών ως ικανοποιητικά ή πολύ καλά. Εκτός από τις ερωτήσεις 11 και 12 που αναφέρονται στη χρησιμότητα ύπαρξης φροντιστηρίων και

αξιολόγηση της ποιότητάς τους, που αξιολογήθηκαν από τους φοιτητές ως μη ικανοποιητικά γεγονός που οφείλεται στο ότι δεν γίνονται φροντιστήρια. Την ίδια εικόνα παρουσιάζουν και οι αξιολογήσεις των φοιτητών για τα μαθήματα των ειδικών επιστημόνων και των αποσπασμένων σε ότι αφορά στις ερωτήσεις 1-10 και 13,14. Οι τιμές των μέσων όρων διαφέρουν στα ερωτήματα 11 & 12 που έχουν υψηλότερους μέσους όρους από τους αντίστοιχους των μελών ΔΕΠ γεγονός που προφανώς οφείλεται στο ότι κάποιοι από τους ειδικούς διδάσκουν και μαθήματα με ργαστήρια και φροντιστήρια (Μ.Ο 3.15 & 3.11 σε σχέση με 1.39 & 2.7 για τα μέλη ΔΕΠ στις ερωτήσεις 11 & 12 αντίστοιχα).

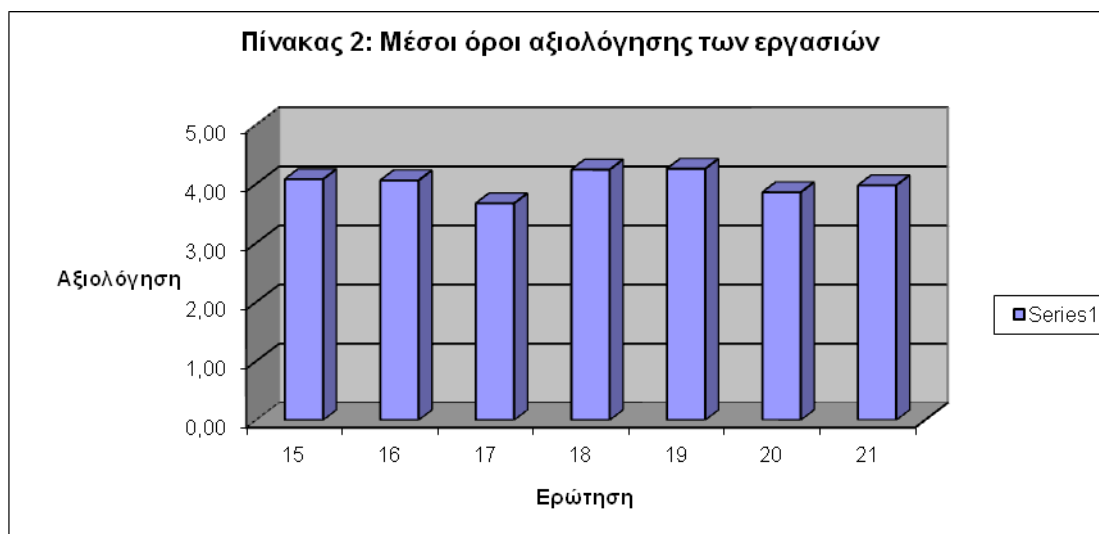
Ακολουθεί ο Πίνακας 1 με τους μέσους όρους αξιολόγησης για τις ερωτήσεις που αναφέρονται στα μαθήματα του Τμήματος που γίνονται από μέλη ΔΕΠ (Ερωτήσεις 1-14):

1. Οι στόχοι του μαθήματος ήταν σαφείς;
2. Η ύλη που καλύφθηκε ανταποκρινόταν στους στόχους του μαθήματος;
3. Η ύλη που διδάχθηκε ήταν καλά οργανωμένη;
4. Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε βοήθησε στην καλύτερη κατανόηση του θέματος;
5. Τα εκπαιδευτικά βοηθήματα («σύγγραμμα», σημειώσεις, πρόσθετη βιβλιογραφία) χορηγήθηκαν εγκαίρως;
6. Πόσο ικανοποιητικό βρίσκετε το κύριο βιβλίο(α) ή τις σημειώσεις;
7. Πόσο εύκολα διαθέσιμη είναι η βιβλιογραφία στην Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη;
8. Πόσο απαραίτητα κρίνετε τα προαπαιτούμενα του μαθήματος;
9. Χρήση γνώσεων από / σύνδεση με άλλα μαθήματα.
10. Πώς κρίνετε το επίπεδο δυσκολίας του μαθήματος για το έτος του;
11. Χρησιμότητα ύπαρξης φροντιστηρίων.
12. Αξιολόγηση ποιότητας φροντιστηρίων.
13. Πώς κρίνετε τον αριθμό Διδακτικών Μονάδων σε σχέση με τον φόρτο εργασίας;
14. Διαφάνεια των κριτηρίων βαθμολόγησης.

Οι φοιτητές στις ερωτήσεις που αφορούν τη διαδικασία των εξετάσεων στο Τμήμα χρησιμοποίησαν τη μία από τις δύο υψηλότερες βαθμίδες (4 της κλίμακας Likert) σε όλα τα ερωτήματα με εξαίρεση τις ερωτήσεις 17 και 20 (3-3,5 της κλίμακας Likert). Το ίδιο και στην περίπτωση των μαθημάτων που έγιναν από ειδικούς επιστήμονες και αποσπασμένους.

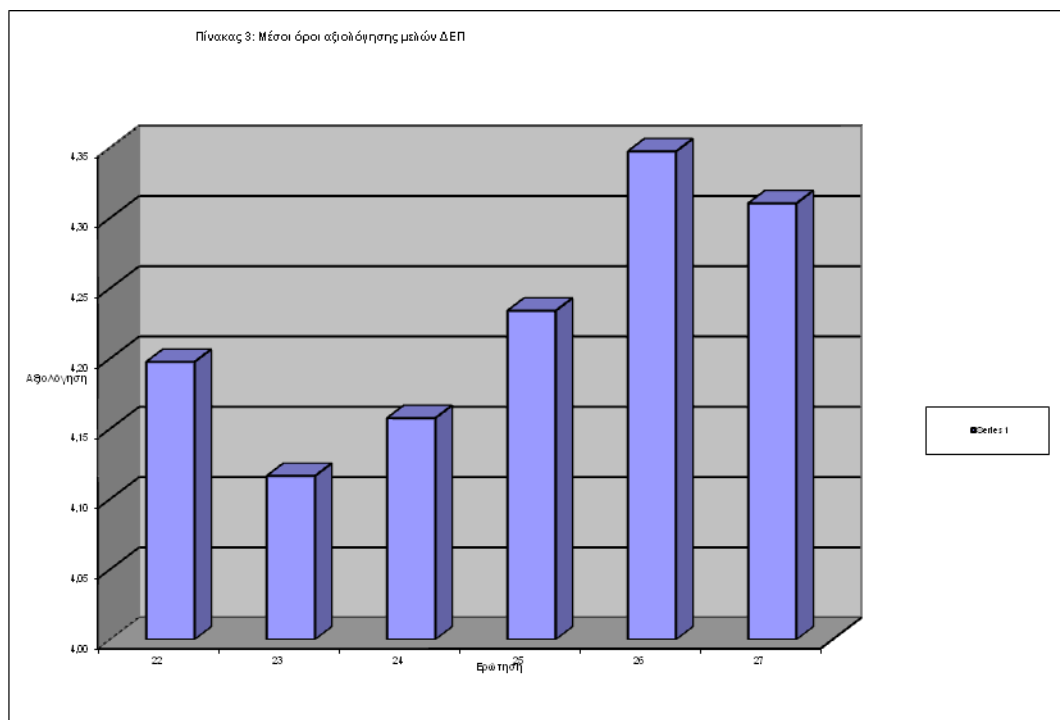
Ακολουθεί ο Πίνακας 2 με τους μέσους όρους αξιολόγησης για τις ερωτήσεις που αναφέρονται στις προφορικές/γραφτές εργασίες στο Τμήμα (Ερωτήσεις 15-21):

- 15. Το θέμα δόθηκε εγκαίρως;
- 16. Η καταληκτική ημερομηνία για υποβολή ή παρουσίαση των εργασιών ήταν λογική;
- 17. Υπήρχε σχετικό ερευνητικό υλικό στη βιβλιοθήκη;
- 18. Υπήρχε καθοδήγηση από τον διδάσκοντα;
- 19. Τα σχόλια του διδάσκοντος ήταν εποικοδομητικά και αναλυτικά;
- 20. Δόθηκε η δυνατότητα βελτίωσης της εργασίας;
- 21. Η συγκεκριμένη εργασία σας βοήθησε να κατανοήσετε το συγκεκριμένο θέμα;

Σε όλα τα ερωτήματα που αφορούσαν τους διδάσκοντες (ΔΕΠ ή άλλη κατηγορία) του Τμήματος, οι φοιτητές στην αξιολόγησή τους χρησιμοποίησαν την τέταρτη κλίμακα, γεγονός που καταδεικνύει την υψηλή διδακτική ικανότητα των μελών του Τμήματος.

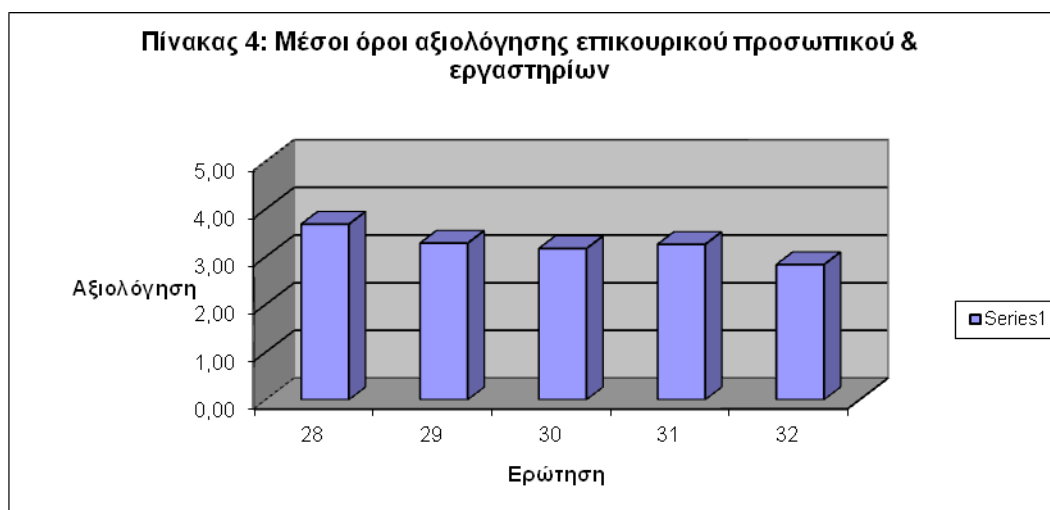
Ακολουθεί ο Πίνακας 3 με τους μέσους όρους αξιολόγησης για τις ερωτήσεις που αφορούν τους διδάσκοντες (Ερωτήσεις 22-27):

22. Οργανώνει καλά την παρουσίαση της ύλης στα μαθήματα;
23. Επιτυγχάνει να διεγείρει το ενδιαφέρον για το αντικείμενο του μαθήματος;
24. Αναλύει και παρουσιάζει τις έννοιες με τρόπο απλό και ενδιαφέροντα χρησιμοποιώντας παραδείγματα;
25. Ενθαρρύνει τους φοιτητές να διατυπώνουν απορίες και ερωτήσεις και να για να αναπτύξουν την κρίση τους;
26. Ήταν συνεπής στις υποχρεώσεις του/της (παρουσία στα μαθήματα, έγκαιρη διόρθωση εργασιών ή εργαστηριακών αναφορών, ώρες συνεργασίας με τους φοιτητές);
27. Είναι γενικά προσιτός στους φοιτητές;

Σε όλα τα ερωτήματα που αφορούσαν τόσο το επικουρικό προσωπικό όσο και την επάρκεια των εργαστηρίων, οι φοιτητές επέλεξαν να χρησιμοποιήσουν μέτριες βαθμολογίες (ΜΟ. 3,26-3,69).

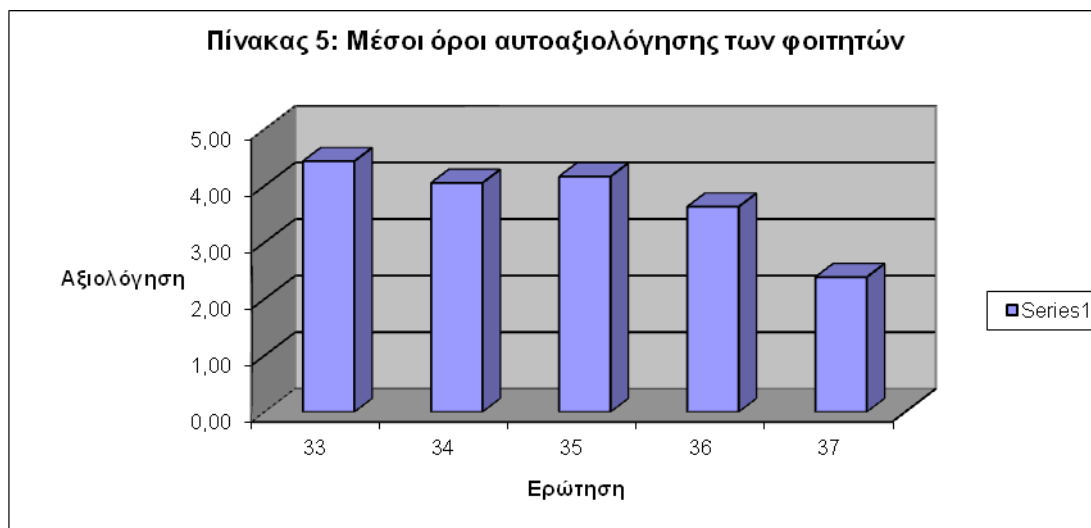
Στον Πίνακα 4 αποτυπώνονται οι μέσοι όροι αξιολόγησης στις ερωτήσεις που αφορούν το επικουρικό προσωπικό και τα εργαστήρια του Τμήματος (Ερωτήσεις 28-32):

28. Πώς κρίνετε τη συμβολή του στην καλύτερη κατανόηση της ύλης;
29. Πώς κρίνετε το επίπεδο δυσκολίας του εργαστηρίου για το έτος του;
30. Είναι επαρκείς οι σημειώσεις ως προς τις εργαστηριακές ασκήσεις;
31. Εξηγούνται καλά οι βασικές αρχές των πειραμάτων / ασκήσεων;
32. Είναι επαρκής ο εξοπλισμός του εργαστηρίου;

Τέλος, στις ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης, οι φοιτητές δήλωσαν ικανοποιητικές κυρίως αξιολογήσεις στις ερωτήσεις 34-36, ενώ σε ό,τι αφορά την παρακολούθηση των μαθημάτων δηλώνουν ότι παρακολουθούν τακτικά τις διαλέξεις (Μ.Ο. 4 της κλίμακας Likert) αλλά σε ό,τι αφορά το χρόνο μελέτης του συγκεκριμένου μαθήματος αφιερώνουν κατά Μ.Ο από 2-4 ώρες την εβδομάδα.

Στο ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 5) φαίνονται οι μέσοι όροι αξιολόγησης στις ερωτήσεις που αφορούν τους ίδιους τους φοιτητές (Ερωτήσεις 33-37):

33. Παρακολουθώ τακτικά τις διαλέξεις.

34. Παρακολουθώ τακτικά τα εργαστήρια.

35. Ανταποκρίνομαι συστηματικά στις γραπτές εργασίες / ασκήσεις

36. Μελετώ συστηματικά την ύλη.

37. Αφιερώνω εβδομαδιαία για μελέτη του συγκεκριμένου μαθήματος:

1= <2 Ώρες, 2=2-4 Ώρες, 3=4-6 Ώρες, 4=6-8 Ώρες, 5= >8 Ώρες

1.4. Ερευνητικό έργο

Γενικά

Η παρούσα αξιολόγηση έγινε με βάση τα ατομικά απογραφικά δελτία (Υ2/2^ο μέρος) που υπέβαλαν τα μέλη ΔΕΠ του Τ.Β.Σ. σε δύο (2) μαθήματά τους. Κρίθηκε σκόπιμο για λόγους οικονομίας χρόνου και ευελιξίας της διαδικασίας αξιολόγησης, να γίνει εσωτερική αξιολόγηση μόνο στα μαθήματα των μελών ΔΕΠ σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο και μάλιστα όσων υπηρετούν κανονικά: δηλαδή όχι όσων απουσιάζουν με εκπαιδευτική άδεια, καθώς και όχι όσων δεν είναι ακόμη διορισμένοι. Τελικά συγκεντρώθηκαν 13 απογραφικά δελτία μελών ΔΕΠ και 10 δελτία Ειδικών Επιστημόνων και Αποσπασμένων. Η παράθεση των στοιχείων για την πενταετία 2006-2010.

Για την καλύτερη παρουσίαση των στοιχείων που προέκυψαν, αλλά και προκειμένου να αποφευχθεί η ταυτοποίηση των ευρημάτων με τους διδάσκοντες, παρατίθενται συνολικά στοιχεία και σε μέσους όρους (Πίνακες Α1 και Α2) καθώς και ανά βαθμίδα (Πίνακες Β1 και Β2).

Παρουσίαση των Ευρημάτων σε πίνακες

Αριθμός δημοσιεύσεων

Α. 1. Σύνολο για όλα τα μέλη ΔΕΠ και μέσος όρος (σε παρένθεση) ανά μέλος ΔΕΠ του Τ.Β.Σ.

	Βιβλία/μονογραφίες	Επιστημονικά περιοδικά με κριτές	Επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές	Πρακτικά συνεδρίων με κριτές	Πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές	Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους	Άλλες εργασίες	Ανακοινώσεις σε επιστ. συνέδρια (με κριτές)	Ανακοινώσεις σε επιστ. συνέδρια (χωρίς κριτές)	Άλλα
2009	3	6	0	19	5	12	5	11	13	5
2010	4	6	0	7	1	8	3	4	6	2
Σύνολο	7	12	0	26	6	20	8	15	19	7

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων απογραφικών δελτίων μελών ΔΕΠ του Τ.Β.Σ.

Β.1. Σύνολο και μέσος όρος (σε παρένθεση) ανά βαθμίδα Αναπληρωτές Καθηγητές – Επίκουροι Καθηγητές- Λέκτορες

	Βιβλία/μονογραφίες	Επιστημονικά περιοδικά με κριτές	Επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές	Πρακτικά συνεδρίων με κριτές	Πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές	Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους	Άλλες εργασίες	Ανακοινώσεις σε επιστ. συνέδρια (με επιστ. συνέδρια (χωρίς κριτές))	Άλλα	
2009	2-0-1	2-0-4	0-0-0	12-3-4	1-0-4	2-2-8	3-0-2	1-2-8	5-2-6	3-1-1
2010	1-2-1	5-0-1	0-0-0	5-0-2	1-0-0	4-2-2	2-0-1	4-0-0	3-0-3	1-0-1
Σύνολο	3-2-2	7-0-5	0-0-0	17-3-6	2-0-4	6-4-10	5-0-3	5-2-8	8-2-9	4-1-2

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων απογραφικών δελτίων μελών ΔΕΠ του Τ.Β.Σ.

Αναγνώριση του επιστημονικού και άλλου έργου

Α.2. Σύνολο για όλα τα μέλη ΔΕΠ και μέσος όρος (σε παρένθεση) ανά μέλος ΔΕΠ του Τ.Β.Σ.

	Ετεροαναφορές	Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου	Βιβλιοκρισίες	Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων	Συντακτικές επιτροπές επιστημονικών προσκλητήριων για διεθνή συνέδρια	Διπλώματα ευρεσιτεχνίας	Βραβεία	Τιμητικοί τίτλοι
2009	30	13	0	7	1	14	0	0
2010	21	8	1	6	4	9	0	1
Σύνολο	51	21	1	13	5	23	0	1

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων απογραφικών δελτίων μελών ΔΕΠ του Τ.Β.Σ.

Β.2. Σύνολο και μέσος όρος (σε παρένθεση) ανά βαθμίδα Αναπληρωτές Καθηγητές – Επίκουροι Καθηγητές- Λέκτορες

	Βιβλία/μονογραφίες	Επιστημονικά περιοδικά με κριτές	Επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές	Πρακτικά συνεδρίων με κριτές	Πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές	Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους	Άλλες εργασίες	Ανακοινώσεις σε επιστ. συνέδρια (με επιστ. συνέδρια (χωρίς κριτές))	Άλλα	
2009	2-0-1	2-0-4	0-0-0	12-3-4	1-0-4	2-2-8	3-0-2	1-2-8	5-2-6	3-1-1
2010	1-2-1	5-0-1	0-0-0	5-0-2	1-0-0	4-2-2	2-0-1	4-0-0	3-0-3	1-0-1
Σύνολο	3-2-2	7-0-5	0-0-0	17-3-6	2-0-4	6-4-10	5-0-3	5-2-8	8-2-9	4-1-2

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων απογραφικών δελτίων μελών ΔΕΠ του Τ.Β.Σ.

Ανάλυση/σχολιασμός των ευρημάτων

Από την ανάλυση των στοιχείων του πίνακα Α.1. προκύπτει ότι τα μέλη ΔΕΠ του Τ.Β.Σ. συγγράφουν κατά μέσο όρο ένα βιβλίο ή μονογραφία ανά 3 χρόνια και 1 άρθρο σε επιστημονικό περιοδικό με κριτές κάθε 2 χρόνια. Επιπλέον, δημοσιεύουν μια εργασία σε πρακτικά συνεδρίων και μια σε συλλογικό τόμο κάθε χρόνο. Θα πρέπει να σημειωθεί η έντονη, όπως φαίνεται από τα στοιχεία, παρουσία των μελών ΔΕΠ του Τ.Β.Σ. σε επιστημονικά συνέδρια. Είναι, επίσης, ενδεικτικό το ότι η πολυσυλλεκτικότητα του Τμήματος σε γνωστικά αντικείμενα αποτυπώνεται στην πανσπερμία του συγγραφικού έργου σε όλα τα πεδία και είδη δημοσιεύσεων του πίνακα. Σημαντικό και ενθαρρυντικό είναι το ότι διαφαίνεται μια σταθερή αύξηση του αριθμού των δημοσιεύσεων στις περισσότερες κατηγορίες που περιλαμβάνει το απογραφικό δελτίο.

Εξειδικεύοντας ανά βαθμίδα, τα στοιχεία των απογραφικών δελτίων, διαπιστώνουμε ότι οι αναπληρωτές καθηγητές παρουσιάζουν κατά μέσο προβάδισμα έναντι των άλλων βαθμίδων μόνο στις δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές (βραχύ σε σύγκριση με τους επίκουρους καθηγητές, σαφές σε σύγκριση με τους λέκτορες). Οι επίκουροι καθηγητές έχουν βραχύ προβάδισμα στις μονογραφίες και τα κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους και σαφές στα πρακτικά συνεδρίων με κριτές και στις ανακοινώσεις σε συνέδρια χωρίς πρακτικά και κριτές. Τέλος, οι λέκτορες έχουν προβάδισμα στις ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια με κριτές και χωρίς πρακτικά.

Αναφορικά με την αναγνώριση του επιστημονικού και άλλου έργου από τα στοιχεία του πίνακα Α.2. διαφαίνεται ότι στο έργο των μελών ΔΕΠ του Τ.Β.Σ. γίνονται 4 ετεροαναφορές και 2 αναφορές ειδικού επιστημονικού τύπου ανά έτος κατά μέσο όρο, ενώ δέχονται κατά μέσο όρο μια πρόσκληση για διάλεξη σε διεθνές συνέδριο το χρόνο. Επίσης γίνεται μια βιβλιοκρισία ανά δύο έτη κατά μέσο όρο στα βιβλία τους.

Εξειδικεύοντας ανά βαθμίδα, τα στοιχεία των απογραφικών δελτίων, διαπιστώνουμε ότι οι επίκουροι καθηγητές έχουν σαφές προβάδισμα έναντι των άλλων δυο βαθμίδων στις ετεροαναφορές, και στις προσκλήσεις για διαλέξεις σε διεθνή συνέδρια. Οι λέκτορες έχουν σαφές προβάδισμα στις αναφορές του ειδικού επιστημονικού τύπου, τις βιβλιοκρισίες και τις συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων.

2. Α' Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (Π.Μ.Σ.1)

2.1. Εισαγωγή

Στην προσπάθεια αναβάθμισης των σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο, το Τ.Β.Σ. προχώρησε από το ακαδημαϊκό έτος 2007-08 στην τροποποίηση του ήδη λειτουργούντος από το ακαδημαϊκό έτος 2004-05 Π.Μ.Σ.1 με τον τίτλο «Βαλκανιολογία» (ΦΕΚ, αρ. φ. 753, τ. Β', 19.05.2004) σε νέο Π.Μ.Σ.1 με τον τίτλο «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη» βάσει των Υπουργικών αποφάσεων:

α) με αριθ. 96139/Β7/ΦΕΚ 2325, τ. Β' 7-12-2007, για την οργάνωση και λειτουργία Π.Μ.Σ.1 στο Τ.Β.Σ.

Οι εισαχθέντες μεταπτυχιακοί φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 2006-07 έκαναν χρήση της σχετικής διάταξης περί μεταβατικών διατάξεων (άρθρο 12) του νέου τροποποιητικού ΦΕΚ 2325, τ. Β' 7-12-2007 του Π.Μ.Σ.1, προκειμένου να τους απονεμηθεί το νέο Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στην «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη».

Στο πλαίσιο αυτής της αναμόρφωσης, το Π.Μ.Σ.1 του Τ.Β.Σ.: Αποσκοπεί στην εμβάθυνση και στη διεύρυνση των γνώσεων για τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με έμφαση στο οικονομικό και πολιτικό τους γίνεσθαι, στην αμοιβαία οικονομική και πολιτική αλληλεπίδραση στο πλαίσιο της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, αλλά και στη θέση τους στο ευρωπαϊκό και στο παγκόσμιο σύστημα διακυβέρνησης. Επιδίωξη του Π.Μ.Σ.1 του Τ.Β.Σ. είναι η αρτιότερη δυνατή επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών/τριών σε θέματα των ευρωπαϊκών και των διεθνών οικονομικών, επιχειρησιακών και πολιτικών σχέσεων μιας ειδικής γεωγραφικής περιοχής, όπως είναι η Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Η παρουσίαση και η ανάλυση όλων των παραπάνω θεματικών παραμέτρων του τροποποιημένου Π.Μ.Σ.1 εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο του όρου «Διακυβέρνηση» (Governance). Πρόκειται για έναν επίκαιρο όρο, ο οποίος συνδέει το Κράτος και την Οικονομία εν γένει με τη λεγόμενη Κοινωνία των Πολιτών. Η αναζήτηση αυτής της νέας σχέσης μεταξύ των τριών χώρων, του Κράτους, της Αγοράς και της Κοινωνίας των Πολιτών, που επιχειρείται ήδη στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί το προέχον χαρακτηριστικό της έννοιας της «Διακυβέρνησης». Με τον όρο «Διακυβέρνηση» θα πρέπει

να επικεντρωθούμε περισσότερο στο μεγάλο εύρος των δρώντων που εμπλέκονται στη λειτουργία των σύγχρονων κοινωνιών, προκειμένου να αναδειχθούν και να ενδυναμωθούν νέοι θεσμοί και διαδικασίες σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Σκοπός του Π.Μ.Σ.1 είναι οι φοιτητές/-τριες να αποκτήσουν εμπειριστατωμένη γνώση:

- των οικονομικών και πολιτικών δυνάμεων που επηρεάζουν τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης,
- των οικονομικών, νομικών και πολιτικών συνεπειών της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης τόσο για τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. όσο και για χώρες της Ν.Α. Ευρώπης,
- του θεσμικού πλαισίου διαμόρφωσης των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- της συγκριτικής οικονομικής και πολιτικής φυσιογνωμίας των κρατών της Ν.Α. Ευρώπης,
- των ευρωπαϊκών και διεθνών δικτύων οικονομικής και πολιτικής διακυβέρνησης.

Το Π.Μ.Σ.1 του Τ.Β.Σ., δίνοντας έμφαση αποκλειστικά στον τρέχοντα πολιτικό και οικονομικό προβληματισμό στις χώρες της Ν.Α. Ευρώπης σε άμεση διασύνδεση με το πεδίο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και τις συντελούμενες αλλαγές στο ευρύτερο πλαίσιο της διακυβέρνησης της Ε.Ε., αποβλέπει:

- στην ενίσχυση των δυνατοτήτων επαγγελματικής αποκατάστασης των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών του τόσο στον δημόσιο τομέα όσο και στον ιδιωτικό,
- στην απόκτηση των αναγκαίων επιστημονικών προσόντων των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών του για τη διεξαγωγή αυτόνομης έρευνας μέσω της κατάρτισής τους σε σύγχρονες ερευνητικές θεματικές και μεθόδους,

- στην υποστήριξη του αναγκαίου επιστημονικού υποβάθρου των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών του για τη συνέχιση των σπουδών τους σε διδακτορικό πρόγραμμα της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

2.2. Δράσεις βελτίωσης Π.Μ.Σ.1

Στο Π.Μ.Σ του Τ.Β.Σ. του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας γίνονται δεκτοί οι κάτοχοι πτυχίων του ιδίου Τμήματος, Τμημάτων Οικονομικών, Πολιτικών, Νομικών, Διεθνών, Ευρωπαϊκών, Βαλκανικών και Μεσογειακών Σπουδών, Τμημάτων Διοίκησης Επιχειρήσεων, Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής, της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών (Ε.Α.Π.), καθώς και Πανεπιστημιακών Τμημάτων συναφούς γνωστικού αντικείμενου της ημεδαπής και ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, εφόσον έχουν αναγνωρισθεί οι τίτλοι σπουδών τους από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π./πρώην ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. Γίνονται, επίσης, δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων Τ.Ε.Ι. συναφούς γνωστικού αντικείμενου.

Ο συνολικός αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων στο Π.Μ.Σ.1 είναι 15, εκ των οποίων, τα 9 είναι υποχρεωτικά και τα δύο είναι επιλογής από 3 ζεύγη επιλεγόμενων μαθημάτων. Προσφέρονται, επίσης και δύο μαθήματα υποχρεωτικά υποστηρικτικά τα οποία δεν πιστώνονται με διδακτικές μονάδες.

Τροποποιήθηκε εκ νέου ο Εσωτερικός Κανονισμός λειτουργίας του Π.Μ.Σ.1, προκειμένου να εναρμονισθεί με τις διατάξεις του Ν. 3685/2008 (ΦΕΚ 148/τ. Α΄/16.7.2008), όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 3696/2008 (ΦΕΚ 177/τ. Α΄/25.8.2008). Στο πλαίσιο αυτό καθορίστηκαν επακριβώς τα κριτήρια εισαγωγής μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών, υιοθετήθηκε σχετική δσελιδη αίτηση για την έναρξη διδακτορικών σπουδών με την καταγραφή σε αναλυτική βάση των προσόντων των υποψηφίων διδακτόρων και της μεθοδολογίας/βιβλιογραφίας ως προς τη συγγραφή της διδακτορικής εργασίας, κωδικοποιήθηκαν τα μαθήματα του Π.Μ.Σ.1 , καθώς και οι πιστωτικές τους μονάδες (Βλ. ΦΕΚ 2600, τ. Β΄/22-12-2008).

Η κατανομή των πιστωτικών μονάδων έχει ως εξής:

Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (ECTS) για τη λήψη του Μ.Δ.Ε. είναι 90, εκ των οποίων οι 70 πιστώνονται με την επιτυχή συμμετοχή στις εξετάσεις των μαθημάτων και οι 20 με την επιτυχή υποστήριξη της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας. Όλα τα υποχρεωτικά και επιλεγόμενα μαθήματα είναι εξαμηνιαία, διαρκούν δέκα εβδομάδες και διδάσκονται δύο ώρες εβδομαδιαίως και παρέχουν 30 πιστωτικές μονάδες ανά εξάμηνο, και συγκεκριμένα: 10 πιστωτικές μονάδες για κάθε μάθημα στο Α΄ εξάμηνο, 7,5 πιστωτικές μονάδες για κάθε μάθημα στο Β΄ εξάμηνο και 5 πιστωτικές μονάδες για κάθε μάθημα στο Γ΄

εξάμηνο. Η επιτυχία στα υποχρεωτικά υποστηρικτικά μαθήματα του Α' εξαμήνου είναι απαραίτητη, αλλά αυτά τα μαθήματα δεν αντιστοιχούν σε πιστωτικές μονάδες.

Καθορίστηκε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για όλους τους μεταπτυχιακούς φοιτητές περάτωσης των σπουδών τους και ειδικότερα για τους φοιτητές των ακαδημαϊκών ετών 2004-05 και 2005-06, οι οποίοι ακολουθούν το παλαιό Π.Μ.Σ.1 με τον τίτλο «Βαλκανιολογία».

2.3. Βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία

Υποχρέωση των διδασκόντων στο Π.Μ.Σ.1 είναι να υποβάλουν κατά την έναρξη του εξαμήνου προς διανομή στη Διεύθυνση του Π.Μ.Σ.1 το αναλυτικό πρόγραμμα (syllabus), που θα καλύπτει σε εβδομαδιαία βάση την ύλη για κάθε ενότητα του μαθήματος, μελέτες περιπτώσεων και τη σχετική σύγχρονη βιβλιογραφία και αρθρογραφία. Ταυτόχρονα, από πολλούς διδάσκοντες έγινε ανάρτηση Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού στο Διαδίκτυο μέσω του συστήματος ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης CoMPUs με την παράλληλη δημιουργία δικτυακών τόπων για τα μαθήματα του Π.Μ.Σ.1 και την ανάπτυξη εκπαιδευτικού ψηφιακού υλικού (Σημειώσεις, Ασκήσεις, Διαφάνειες Διαλέξεων κ.λπ.) για χρήση από το διαδίκτυο. Στόχος είναι, πολύ σύντομα, όλα τα παραπάνω να οργανωθούν με ενιαίο τρόπο και να είναι προσβάσιμα από την ιστοσελίδα του Τμήματος. Ο ιστότοπος του κάθε μαθήματος περιέχει τουλάχιστον: Περιεχόμενο του μαθήματος, πληροφορίες για την οργάνωση, διεξαγωγή και τρόπο αξιολόγησης του μαθήματος, υποχρεώσεις των φοιτητών και προαπαιτούμενες γνώσεις, βιβλιογραφία, σημειώσεις του μαθήματος εφ' όσον διανέμονται, διαφάνειες του μαθήματος εφ' όσον χρησιμοποιούνται, εργαστηριακές και φροντιστηριακές ασκήσεις εφ' όσον προβλέπονται στο μάθημα, παλαιά θέματα εξετάσεων εφ' όσον το επιθυμεί ο διδάσκων/ουσα.

2.4. Υποδομές του Π.Μ.Σ.1

Το Τ.Β.Σ. φιλοξενείται στους χώρους του Π.Τ.Δ.Ε. και συνεπώς αντιμετωπίζει στενότητα χώρων. Στο πλαίσιο αυτής της κατάστασης, το Π.Μ.Σ.1 του Τ.Β.Σ. έχει στη διάθεσή του ξεχωριστό γραφείο με βιβλιοθήκη, 4 θέσεις σταθερών Η/Υ, 2 εκτυπωτές, 1 φορητό video projector, φορητούς υπολογιστές, θέσεις εργασίας για φορητούς υπολογιστές και επίπλωση με τραπέζια, καρέκλες και πίνακα. Στη διάρκεια του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους 2007-08 (ουσιαστικά, του πρώτου έτους λειτουργίας του νέου Π.Μ.Σ.1) συνεχίστηκε η προσπάθεια να

εμπλουτιστεί το Π.Μ.Σ.1 τόσο με βιβλία όσο και με εξοπλισμό για τη βελτίωση των συνθηκών του παρεχόμενου έργου διδασκόντων και μεταπτυχιακών φοιτητών.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Π.Μ.Σ.1

Πίνακας 2.1: Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών 2009-10

Τίτλος Π.Μ.Σ.: «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη»					
Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα α Οδηγό ύ Σπουδ ών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό / Κατ'επιλογήν	Διαλέξεις
Διακυβέρνηση και Ευρωπαϊκή Ένωση	www.balkan.uow m.gr/ ep- graduate.html	62	Κ. Κεντρωτής	υποχρεωτικό	Ναι
Συγκριτική Πολιτική στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	www.balkan.uow m.gr/ ep- graduate.html	62	Γ. Χρηστίδης	υποχρεωτικό	Ναι
Οικονομική Πολιτική και Ανάπτυξη των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης	www.balkan.uow m.gr/ ep- graduate.html	62	Γ. Μακρής	υποχρεωτικό	Ναι
Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών	www.balkan.uow m.gr/ ep- graduate.html	62	Ι. Μάνος/Α. Δεληκάρη	Υποχρεωτικό υποστηρικτικό	
Εφαρμογές των Η/Υ στην έρευνα των Κοινωνικών Επιστημών	www.balkan.uow m.gr/ ep- graduate.html	62	Ν. Κουτσουπιάς	Υποχρεωτικό υποστηρικτικό	Ναι
Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στις χώρες της Ν. Ανατολικής Ευρώπης	www.balkan.uow m.gr/ ep- graduate.html	62	Α. Σαρρή	υποχρεωτικό	
Ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση	www.balkan.uow m.gr/ ep- graduate.html	62	Χ. Νίκας	υποχρεωτικό	Ναι
Ζητήματα Διεθνούς Δικαίου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	www.balkan.uow m.gr/ ep- graduate.html	62	Ν. Ζάικος	υποχρεωτικό	
Διεθνείς Σχέσεις στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	www.balkan.uow m.gr/ ep- graduate.html	62	Δ. Ακριβούλης	υποχρεωτικό	
Διεθνές Επιχειρησιακό Μάνατζμεντ	www.balkan.uow m.gr/ ep- graduate.html		Α. Σαρρή	Επιλογής	

Διακυβέρνηση του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Συστήματος	www.balkan.uowm.gr/ep-graduate.html		Σ. Κάτσιος (Ιόνιο Πανεπιστήμιο)	Επιλογής	
Εξωτερική Πολιτική και Άμυνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης	www.balkan.uowm.gr/ep-graduate.html		Κ. Κεντρωτής	Επιλογής	
Γεωπολιτική της Ενέργειας και των Μεταφορών	www.balkan.uowm.gr/ep-graduate.html		Φ. Προέδρου (Δρ. ΔΠΘ)	Επιλογής	
Ειδικά Θέματα Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου	www.balkan.uowm.gr/ep-graduate.html		Ν. Ζάικος	Επιλογής	
Η Μετανάστευση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	www.balkan.uowm.gr/ep-graduate.html		Χ. Νίκας-Β. Βλασίδης	Επιλογής	

Πίνακας 2.2: Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών 2009-10

Τίτλος Π.Μ.Σ.: «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη»								
Μάθημα	Πολλαπλή Βιβλιογραφία	Σύνολο Ωρών	Πιστωτικές Μονάδες	Υπόβαθρου(Υ) Επιστημονικής Περιοχής(ΕΠ) Γενικών Γνώσεων(ΓΓ) Ανάπτυξης Δεξιοτήτων(ΑΔ)	Κορμού(Κο) Ειδίκευσης(Ε) Κατεύθυνσης(Κα)	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε & επαναληπτική εξέταση
Διακυβέρνηση και Ευρωπαϊκή Ένωση	Ναι	20	10	Υ	Κο	12	12	12
Συγκριτική Πολιτική στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	Ναι	20	10	Υ	Κο	12	12	12
Οικονομική Πολιτική και Ανάπτυξη των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης	Ναι	20	10	Υ	Κο	12	12	12
Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών	Ναι	20	-	ΓΓ	Κο	12	12	12
Εφαρμογές των Η/Υ στην έρευνα των Κοινωνικών Επιστημών	Ναι	20	-	ΓΓ	Κο	12	12	12
Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στις χώρες της Ν. Ανατολικής Ευρώπης	Ναι	20	7,5	Υ	Κο	12	12	12
Ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση	Ναι	20	7,5	Υ	Κο	12	12	12
Ζητήματα Διεθνούς Δικαίου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	Ναι	20	7,5		Κο	12	12	12
Διεθνείς Σχέσεις στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	Ναι	20	7,5	Υ	Κο	12	12	12
Διεθνές Επιχειρησιακό Μάνατζμεντ								
Διακυβέρνηση του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Συστήματος								
Εξωτερική Πολιτική και Άμυνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης								
Γεωπολιτική της Ενέργειας και των Μεταφορών								
Ειδικά Θέματα Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου								
Η Μετανάστευση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη								

Πίνακας 2.3: Εισαχθέντες και αποφοιτήσαντες – Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στην «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Ν.Α. Ευρώπη»

Έτος	Εισαχθέντες	Αποφοιτήσαντες
2004-05 ¹	10	8
2005-06 ¹	14	9
2006-07	13*	9
2007-08	3	2
2008-09	12	2
2009-10	15**	-

*διαγραφή: 1

**διαγραφή: 1

¹: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στη «Βαλκανιολογία»

Διδακτορικό Δίπλωμα στη Βαλκανιολογία: κατά τη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας απενεμήθησαν δύο (2) διδακτορικά διπλώματα στη «Βαλκανιολογία».

Πίνακας 2.4: Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (Π.Μ.Σ.)

Τίτλος Π.Μ.Σ.:		«Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη» (ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2007-8)				
		2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006
Αιτήσεις (α+β)		29	48	60		
	(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος		22	7		
	(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων		26	53		
Προσφορές		15	15	15		
Εγγραφές		15	12	3		
Απόφοιτοι		-	2	7		

Πίνακας 2.5: Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Τίτλος Π.Μ.Σ.:	«Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη» (ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2007-8)				
Έτος Αποφοίτησης	Κατανομή Βαθμών (%)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (Σύνολο απόφοιτων)
	5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2004-2005					
2005-2006					
2007-2008			57,1	42,9	8,51
2008-2009			76,9	23,1	
2009-2010		22,2	44,4	33,4	
Σύνολο					

Επεξηγήσεις:

- Απόφοιτοι: Αριθμός Διδασκόντων που ανακηρύχθηκαν στο έτος που αφορά η στήλη.

2.3. Διδακτικό έργο

Στην ενότητα αυτή αξιολογούμε το διδακτικό έργο που προσφέρεται στο Π.Μ.Σ1. του Τ.Β.Σ. βασισμένοι στα απογραφικά δελτία εξαμηνιαίων μαθημάτων (Υ2/1ο μέρος) που συμπλήρωσαν τα μέλη ΔΕΠ του Τ.Β.Σ. καθώς και στα ερωτηματολόγια αξιολόγησης Υ3 του μαθημάτων που συμπλήρωσαν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες του Τμήματός μας στο εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2007-08.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009-10, η κατανομή των διδασκόντων στο Π.Μ.Σ. έχει ως εξής:

- Αναπληρωτές Καθηγητές: 5
- Επίκουροι Καθηγητές: 3
- Λέκτορες: 3
- Προσκεκλημένοι Επιστήμονες: 2

Σύμφωνα με τα Απογραφικά Δελτία Εξαμηνιαίων Μαθημάτων τα οποία έχουν συμπληρωθεί από τους διδάσκοντες στο Π.Μ.Σ., έχουν διατυπωθεί η περιγραφή/περιεχόμενο καθώς και οι

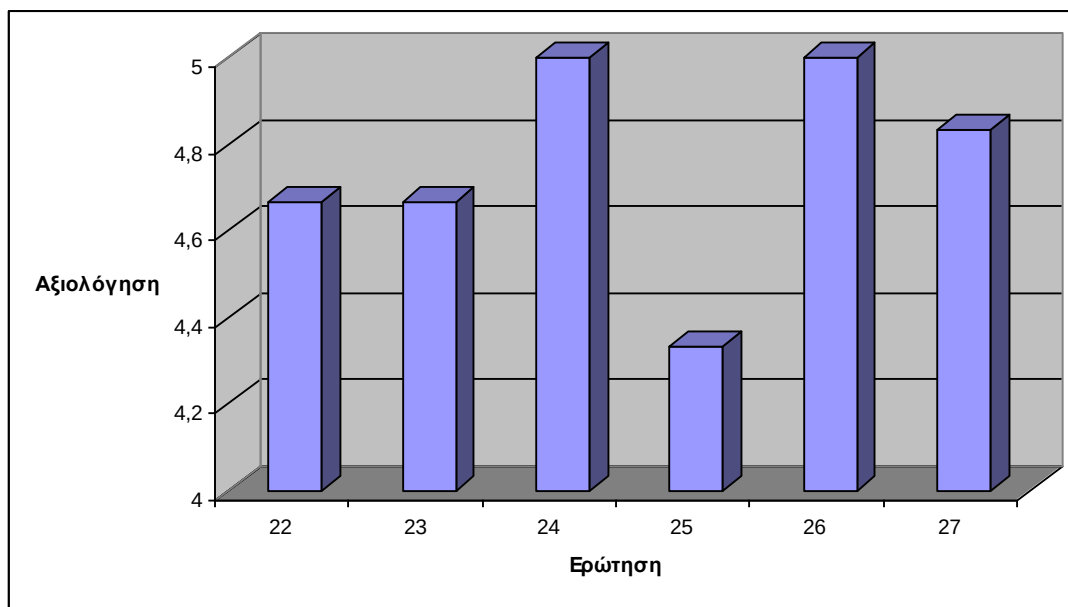
μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων. Τα διδακτικά βοηθήματα τα οποία προτείνονται ευρίσκονται στη Βιβλιοθήκη του Π.Μ.Σ. καθώς και στη Βιβλιοθήκη του Τ.Β.Σ. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές ανατρέχουν για την ολοκλήρωση της βιβλιογραφίας τους επίσης και σε ηλεκτρονικές πηγές. Η αξιολόγηση της επίδοσής τους γίνεται με γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου, κατ' οίκον εργασία, προφορική παρουσίαση της εργασίας, πρόοδο και πρακτική άσκηση.

Από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων των μεταπτυχιακών φοιτητών για το ακαδημαϊκό έτος 2009-10 προκύπτουν τα εξής:

- Σχετικά με τις απαντήσεις στις ερωτήσεις 1-14, οι οποίες αφορούν τα διδασκόμενα μαθήματα, η γνώμη των μεταπτυχιακών φοιτητών είναι από μέτρια έως πολύ ικανοποιητική (ο μέσος όρος κυμαίνεται μεταξύ 2,08 και 4,71, στην κλίμακα του 5). Δεν υπολογίζονται οι ερωτήσεις 11 και 12, επειδή αφορούν φροντιστηριακά μαθήματα.
- Ο μέσος όρος των απαντήσεων στις ερωτήσεις 15-21, οι οποίες αφορούν τις εργασίας που εκπονούνται από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, παρουσιάζει την ίδια εικόνα: κυμαίνεται μεταξύ 3,43 και 4,59.
- Πολύ καλύτερη εμφανίζεται η αξιολόγηση των διδασκόντων (ερωτήσεις 22-27), καθώς ο μέσος όρος των απαντήσεων για αυτήν την ομάδα ερωτήσεων κυμαίνεται μεταξύ 4,19 και 4,82.
- Όσον αφορά το εργαστήριο Η/Υ (ερωτήσεις 29-32), ο μέσος όρος των απαντήσεων κυμαίνεται μεταξύ 2,9 και 4,1.

Τέλος, από τις απαντήσεις στις ερωτήσεις 33-37, οι οποίες αξιολογούν την επιμέλεια και τη γενικότερη προσπάθεια των μεταπτυχιακών φοιτητών για να ανταποκριθούν στις ανάγκες του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, η εικόνα η οποία προκύπτει είναι ικανοποιητική: ο αντίστοιχος μέσος όρος κυμαίνεται μεταξύ 2,77 και 4,94.

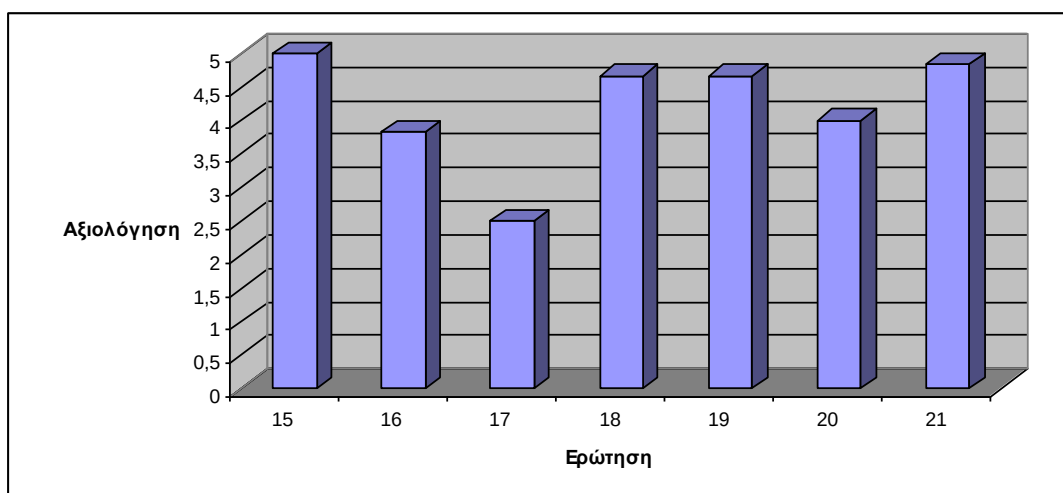
Πίνακας 2.6: Μέσοι όροι αξιολόγησης των εργασιών

Υψηλές γενικά ήταν και οι βαθμολογίες στην επόμενη ομάδα ερωτήσεων, εκείνων που αναφέρονται στις προφορικές/γραφτές εργασίες με εξαίρεση και πάλι στα ερωτήματα που αφορούν στο ερευνητικό υλικό που είναι διαθέσιμο στη βιβλιοθήκη και τη δυνατότητα βελτίωσης της εργασίας τους (Μ.Ο. 2,00 & 3,00 αντίστοιχα).

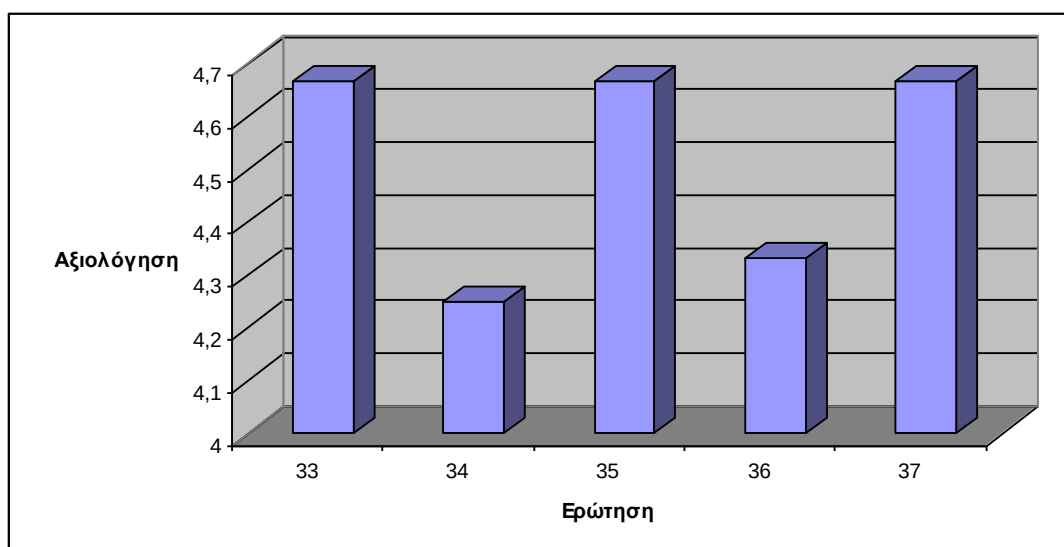
Στα ερωτήματα που αφορούσαν τους διδάσκοντες του Π.Μ.Σ., οι μεταπτυχιακοί φοιτητές στην αξιολόγησή τους χρησιμοποίησαν τις υψηλότερες βαθμίδες της κλίμακας (4&5), όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 2.7).

Πίνακας 2.7: Μέσοι όροι αξιολόγησης μελών ΔΕΠ

Τέλος, στις ερωτήσεις που αναφερόταν στην αυτοαξιολόγηση τους, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές επέλεξαν τις τιμές ικανοποιητικά έως πολύ ικανοποιητικά στις ερωτήσεις σχετικά με την συχνότητα παρακολούθησης μαθημάτων και εργαστηρίων, αλλά και την ανταπόκρισή τους σε γραπτές εργασίες και ασκήσεις (πίνακας 2.6). Οι παρακολουθήσεις άλλωστε είναι «σχεδόν» υποχρεωτικές (Ερωτήσεις 33-37).

Πίνακας 2.8: Μέσοι όροι αυτοαξιολόγησης φοιτητών

2.4. Ερευνητικό έργο

Βλ. αντίστοιχο κεφάλαιο στο Π.Π.Σ., 1.4.

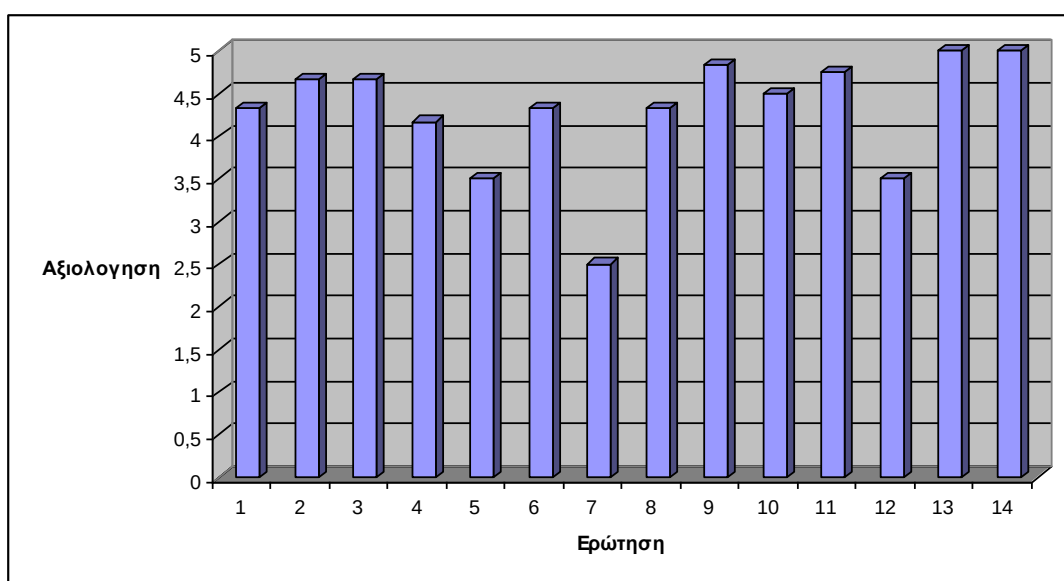
2.5. Μελλοντικοί στόχοι του Π.Μ.Σ.1

Το Π.Μ.Σ. του Τ.Β.Σ. αποσκοπεί στα προσεχή χρόνια στην επίτευξη των παρακάτω στόχων:

1. Στην απρόσκοπτη λειτουργία του και την καθιέρωσή του στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα.
2. στον εμπλουτισμό του με ακόμα περισσότερα βιβλία και περιοδικά στους τομείς της εξειδίκευσής του.
3. στην περαιτέρω βελτίωση των υλικοτεχνικών του υποδομών (προγραμματίζεται η προμήθεια ηλεκτρονικού διαδραστικού πίνακα/interactive white board).

-
4. στην ακόμα μεγαλύτερη συμμετοχή με διαλέξεις και σεμινάρια καθηγητών, ερευνητών, αλλά και εκπροσώπων φορέων και θεσμών από την Ελλάδα και το εξωτερικό.
 5. στην οργάνωση ημερίδων και συνεδρίων σε συνεργασία με άλλους επιστημονικούς φορείς στα ζητήματα της επιστημονικής του θεματικής.
 6. στην αναζήτηση δυνατότητας συμμετοχής του ή συνεργασίας του με διατμηματικά Π.Μ.Σ. από άλλα Πανεπιστήμια στο πλαίσιο οργάνωσης επιστημονικού μεταπτυχιακού δικτύου ως προς την επιστημονική του θεματική (π.χ. σε συνεργασία με άλλα Π.Μ.Σ. στον χώρο των λεγόμενων ειδικών γεωγραφικών και γεω-πολιτικών/οικονομικών σπουδών/area studies).

Πίνακας 2.9: Μέσοι όροι αξιολόγησης μαθημάτων ΜΠΣ

3. Β' Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (Β' Π.Μ.Σ)

3.1 Εισαγωγή

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Τ.Β.Σ.) του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (Π.Δ.Μ.) προσφέρει στους ενδιαφερόμενους πτυχιούχους ελληνόφωνο Π.Μ.Σ. τεσσάρων εξαμήνων με τίτλο: «Σπουδές στις Γλώσσες & το Πολιτισμό των Χωρών της Ν.Α. Ευρώπης», που εγκρίθηκε με το Φ.Ε.Κ.1757 τ. Β'/25-08-2009.

Το συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στοχεύει στην κατάρτιση επιστημόνων - ερευνητών στο χώρο των Ανθρωπιστικών Σπουδών - στην ανάπτυξη της γνώσης και της έρευνας στο πεδίο των επιστημών της γλώσσας καθώς και στο πεδίο του πολιτισμού και παρέχει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές τη δυνατότητα να ειδικευτούν σε δύο κατευθύνσεις:

- Γλώσσες, Φιλολογία και Πολιτισμός της Ν.Α. Ευρώπης.
- Κοινωνικές, Πολιτισμικές και Πολιτικές Δομές στην Ν.Α. Ευρώπη.

Σκοπός του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών είναι να «καλλιεργεί και να προάγει την επιστημονική έρευνα και γνώση που αφορούν την ιστορία, το θρήσκευμα, τη γλώσσα και λογοτεχνία, τη φιλοσοφία, την παιδεία, την οικονομία, τις κοινωνικές και πολιτικές δομές και τον πολιτισμό των Βαλκανικών Λαών, να προάγει τις διαθρησκευτικές και διαπολιτισμικές σχέσεις της Ελλάδας και του Ελληνισμού γενικότερα με τους λαούς της Βαλκανικής, της Ανατολικής Ευρώπης και του Ευξείνου Πόντου κατά τρόπο που να ευνοούν την καλή γειτονία και την επικοινωνία, καθώς επίσης να παρέχει στη δημόσια διοίκηση τεκμηριωμένες πληροφορίες και επιστημονικά στοιχεία τα οποία θα καθιστούν αποτελεσματικότερη τη συνεργασία της με τις όμορες βαλκανικές χώρες, τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και του Ευξείνου Πόντου».

Αντικείμενο του Β' Π.Μ.Σ είναι η ανάπτυξη της γνώσης και της έρευνας στο πεδίο των επιστημών της γλώσσας καθώς και στο πεδίο του πολιτισμού, ενώ σκοπός του είναι:

- α) Η παραγωγή εξειδικευμένου επιστημονικού και ερευνητικού δυναμικού με ειδίκευση στις ανωτέρω γνωστικές περιοχές.
- β) Η επιμόρφωση πτυχιούχων ΑΕΙ στις σύγχρονες θεωρίες και πρακτικές ανάλυσης και διδασκαλίας των βαλκανικών γλωσσών και της ρωσικής, της λογοτεχνίας μιας εκάστης εξ αυτών και του πολιτισμού.

γ) Η κατάρτιση επιστημόνων στις κοινωνικές και στις πολιτικές δομές και συνθήκες των χωρών της χερσονήσου του Αίμου.

δ) Η διερεύνηση των πολιτισμικών σχέσεων ανάμεσα στον Βαλκανικό, τον Ελληνικό και τον ευρύτερο Νοτιοανατολικό Ευρωπαϊκό χώρο.

Η ύπαρξη των δύο κατευθύνσεων του προγράμματος δίνει τη δυνατότητα διεξοδικής ανάλυσης των προσφερόμενων ερευνητικών πεδίων και παρέχει, στον εκάστοτε μεταπτυχιακό φοιτητή, ανάλογα με τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα και τον επαγγελματικό προσανατολισμό του, τη δυνατότητα επαγγελματικής αποκατάστασης σε τομείς όπως της Μετάφρασης και Διερμηνείας, της Διδασκαλίας των Γλωσσών, σε εξειδικευμένους τομείς της Δημόσιας Διοίκησης, αντικείμενο των οποίων αποτελούν οι σχέσεις με τις χώρες της περιοχής και σε επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στις χώρες αυτές. Επιπλέον θα παρέχει τα απαραίτητα εφόδια και στον τομέα της Επιστημονικής Έρευνας καθώς οι απόφοιτοι του θα έχουν αποκτήσει το θεωρητικό και εμπειρικό υπόβαθρο καθώς και τις δεξιότητες που θα τους καθιστούν ικανούς να κατανοούν την πορεία και τον ιδιόμορφο χαρακτήρα των χωρών αυτών και να ερμηνεύουν τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται και επηρεάζουν τόσο τις μεταξύ τους σχέσεις όσο και την αλληλεπίδραση τους με την Ελλάδα.

3.2. Δράσεις βελτίωσης Β' Π.Μ.Σ.

Στο Β' Π.Μ.Σ του Τ.Β.Σ. του Π.Δ.Μ. γίνονται δεκτοί: Οι πτυχιούχοι Πανεπιστημίων της ημεδαπής που προέρχονται από τα ακόλουθα Τμήματα: α) Βαλκανικών Σπουδών Π.Δ.Μ., β) Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού των Παρευξινίων χωρών Δ.Π.Θ., γ) Σλαβικών Σπουδών Κ.Π.Α., δ) Βαλκανικών Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, ε) Παιδαγωγικά, στ) Φιλολογίας, η) Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών, θ) Μετάφρασης και Διερμηνείας, ι) Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, κ) Επικοινωνίας, Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, καθώς και άλλων Τμημάτων συναφών επιστημονικών πεδίων Πανεπιστημίων και ΤΕΙ της ημεδαπής και αναγνωρισμένων ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

Ι ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Γλώσσες Φιλολογία και Πολιτισμός των Χωρών της Ν.Α. Ευρώπης.

Ο συνολικός αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων στο Β' Π.Μ.Σ στην πρώτη κατεύθυνση είναι 16, εκ των οποίων, τα 7 είναι υποχρεωτικά και τα 3 επιλογής από 3 τριάδες επιλεγόμενων μαθημάτων.

II ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Κοινωνικές, Πολιτισμικές και Πολιτικές Δομές στην Ν.Α. Ευρώπη

Ο συνολικός αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων στο Β' Π.Μ.Σ στην πρώτη κατεύθυνση είναι 13, εκ των οποίων, τα 7 είναι υποχρεωτικά και τα 3 επιλογής από μια δεξαμενή 6 επιλεγόμενων μαθημάτων.

Η κατανομή των πιστωτικών μονάδων έχει ως εξής:

Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (ECTS) για τη λήψη του Μ.Δ.Ε. είναι 120 εκ των οποίων οι 90 πιστώνονται με την επιτυχή συμμετοχή στις εξετάσεις των μαθημάτων και οι 30 με την επιτυχή υποστήριξη της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας. Όλα τα υποχρεωτικά και επιλεγόμενα μαθήματα και των δύο κατευθύνσεων είναι εξαμηνιαία, διαρκούν δέκα εβδομάδες και διδάσκονται δύο ώρες εβδομαδιαίως και παρέχουν 30 πιστωτικές μονάδες ανά εξάμηνο, και συγκεκριμένα: 7,5 πιστωτικές μονάδες για κάθε μάθημα στο Α' εξάμηνο, 10 πιστωτικές μονάδες για κάθε μάθημα στο Β' εξάμηνο και 10 πιστωτικές μονάδες για κάθε μάθημα στο Γ' εξάμηνο και των δύο κατευθύνσεων.

Αναφορικά με τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία του Β' Π.Μ.Σ δείτε την παρ.2.3. του παρόντος..

3.3. Υποδομές του Β' Π.Μ.Σ

Το Β' Π.Μ.Σ φιλοξενείται στους χώρους του Π.Τ.Δ.Ε. και συνεπώς αντιμετωπίζει στενότητα χώρων. Στο πλαίσιο αυτής της κατάστασης, το Β' Π.Μ.Σ του Τ.Β.Σ. έχει στη διάθεσή του ξεχωριστό γραφείο με βιβλιοθήκη, μιας θέσης σταθερού Η/Υ, 1 εκτυπωτή, 3 φορητούς video projector, 1 φορητό υπολογιστή, θέσεις εργασίας για φορητούς υπολογιστές και επίπλωση με τραπέζια, καρέκλες και πίνακα. Στη διάρκεια του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους 2009-10 (ουσιαστικά, του πρώτου έτους λειτουργίας του νέου Β' Π.Μ.Σ) συνεχίστηκε η προσπάθεια να εμπλουτιστεί το Β' Π.Μ.Σ τόσο με βιβλία όσο και με εξοπλισμό για τη βελτίωση των συνθηκών του παρεχόμενου έργου διδασκόντων και μεταπτυχιακών φοιτητών.

Επιπλέον, χάρη σε δωρεά πεντακοσίων περίπου τόμων βιβλίων από τον ομ. Καθηγητή Ταρνανίδη η βιβλιοθήκη του Β' Π.Μ.Σ έχει εμπλουτιστεί σημαντικά με τεκμήρια Σλαβικών

Σπουδών που πρόκειται να διατεθούν προς χρήση και μελέτη από τους φοιτητές μετά την καταλογογράφηση και τοποθέτησή τους σε αίθουσα δεμιναρίων/αναγνωστήριο πλησίον της κεντρικής βιβλιοθήκης του ΠΔΜ στη Φλώρινα.

Στους πίνακες που ακολουθούν έχουν ενταχθεί όλα τα μαθήματα του μεταπτυχιακού αλλά επί τις ουσίας το 2009-2010 διδάχθηκαν μόνο τα επτά πρώτα ανά κατεύθυνση.

3.4. Διδακτικό Έργο και Δράσεις του Β' Π.Μ.Σ

3.4.1. Διδασκόμενα Μαθήματα

Πίνακας 3.1: Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών 2009-10

Β'Π.Μ.Σ./Κατεύθυνση : Γλώσσες, Φιλολογία και Πολιτισμός της Ν.Α. Ευρώπης.				
Μάθημα	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρ/κό ή Κατ'επιλογή ν	Διαλέξεις
1. Βαλκανική Ιστορία		Α. Δελικάρη		
2. Μεθοδολογία έρευνας		Ι. Μάνος		
3. Γενική Γλωσσολογία		Α. Πάππου		
4. Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές του Βαλκανικού χώρου		Ι. Βαμβακίδου		
5. Σλαβολογία		Κ. Νιχωρίτης		
6. Τουρκολογία		Γ. Σαλακίδης		
7. Ρωσικός πολιτισμός		Ι. Βαμβακίδου		
8.α. Κύριλλος και Μεθόδιος (Kyrillo-Methodievistika - Κυριλλομεθοδιολογία)		Κ. Νιχωρίτης		
9.α. Σλαβική Γραμματεία (9ος -14ος αι.).		Κ. Νιχωρίτης		
10.α. Μελέτη σλαβικών πηγών		Κ. Νιχωρίτης		
8.β. Ισλάμ και Βαλκάνια		Κ. Νιχωρίτης		
9.β. Μελέτη οθωμανικών πηγών		Κ. Καμπουρίδης		
10.β. Ιστορία της τουρκικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας		Δ. Μαρκάτη		
8.γ. Σλαβική Γλωσσολογία		Γ. Τριανταφυλλίδου		
9.γ. Ρωσική Λογοτεχνία 19 ^{ου} αι.		Γ. Τριανταφυλλίδου		
10.γ. Πολιτισμός των Ελλήνων της Παρευξείνιας διασποράς		Ε. Μπουμπουγιατζή		

Β'Π.Μ.Σ./Κατεύθυνση : Κοινωνικές, Πολιτισμικές και Πολιτικές Δομές στην Ν.Α. Ευρώπη.				
Μάθημα	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Αιδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρ/κό ή Κατ'επιλογήν	Διαλέξεις
1. Βαλκανική Ιστορία		Α. Δελικάρη		
2. Μεθοδολογία έρευνας		Ι. Μάνος		
3. Γενική Γλωσσολογία		Α. Πάππου		
4. Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές του Βαλκανικού χώρου		Ι. Βαμβακίδου		
5. "Εθνογραφία της ΝΑ Ευρώπης: Ζητήματα θεωρίας και πρακτικής"		Ι. Μάνος		
6. Ανθρωπογενές περιβάλλον στα Βαλκάνια				
7. Κοινωνικές δομές στα Βαλκάνια		Α. Κυρίδης		
Σύγχρονα πολιτικά ζητήματα στα Βαλκάνια		Γ. Χρηστίδης		
Αρχιτεκτονική Κληρονομιά στα Βαλκάνια: "Συγγενείς Τόποι" Μνημειακής Ταυτότητας		Ε.Γαβρά		
Ταυτότητες και ετερότητες στα Βαλκάνια		Ι. Μάνος		
Μορφές Βαλκανικού πολιτισμού				
Ιστορία των πολέμων στα Βαλκάνια (1912-1945).		Ε. Δορδανάς		
Οικονομική πολιτική και ανάπτυξη στις χώρες της Ν.Α. Ευρώπης - επιχειρηματικότητα.		Α. Σαρρή – Γ. Μακρής		

3.4.2. Επισκέπτες Καθηγητές Β'Π.Μ.Σ. (Ακ. έτος 2009-2010)

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (κοινό και για τις δύο κατευθύνσεις)

Βαλκανική Ιστορία

- Θεωρήσεις της ιστορίας του Α΄ Βουλγαρικού κράτους (προσκεκλημένος ο Δρ. Ιστορίας κ. Φ. Φιλίππου)
- Η δημιουργία και η επέκταση του σερβικού κράτους (προσκεκλημένος ο Ομότιμος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής κ. Ι. Ταρνανίδης)

Εισαγωγή στις Πολιτισμικές Σπουδές του Βαλκανικού Χώρου

- Κέντρα πολιτιστικής ανάπτυξης στα Βαλκάνια (Ι.Σίσσιου)
- Οι μετακινήσεις των καλλιτεχνών στα Βαλκάνια (Ι.Σίσσιου)

Μεθοδολογία Έρευνας

- (Αγγ. Δεληκάρη) Η έρευνα σε αρχείο
- Επίσκεψη - Ενημέρωση στις βιβλιοθήκες - αρχεία: Αρχείο του Ιδρύματος "Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα", Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας.
- Επίσκεψη - ενημέρωση στις βιβλιοθήκες - αρχεία: Ίδρυμα Πατερικών Μελετών (Μονή Βλατάδων), Βιβλιοθήκη Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ., Σπουδαστήριο Βυζαντινής Ιστορίας και Σπουδαστήριο Νεότερης Ιστορίας της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΓΛΩΣΣΕΣ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Ν.Α. ΕΥΡΩΠΗΣ

Τουρκολογία

- Εισαγωγή στην τουρκολογία: Οι απαρχές, η τωρινή κατάσταση και το μέλλον μιας επιστήμης (Γ. Σαλακίδης) – Τρίτη, 2 Μαρτίου 2010, Φλώρινα
- Γενικά χαρακτηριστικά των τουρκικών της Τουρκίας (Γ. Σαλακίδης) – Τρίτη, 2 Μαρτίου 2010, Φλώρινα
- Η ίδρυση και η ακμή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (1300-1600) (Κ. Καμπουρίδης) – Τρίτη, 16 Μαρτίου 2010, Φλώρινα
- Οι τελευταίοι αιώνες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (1600-1923) (Κ. Καμπουρίδης) – Τετάρτη, 17 Μαρτίου 2010, Φλώρινα
- Ιστορία της σύγχρονης Τουρκικής Δημοκρατίας (1923-σήμερα) (Κ. Γώγος) – Τρίτη, 13 Απριλίου 2010, Φλώρινα
- Το Ισλάμ και οι Τούρκοι: Ορθοδοξία, ετεροδοξία και πολιτικό Ισλάμ (Κ. Γώγος) – Τετάρτη, 14 Απριλίου 2010, Φλώρινα
- Οι οθωμανικές πηγές: Περιγραφή και προοπτικές της έρευνας (Κ. Καμπουρίδης) – Τρίτη, 27 Απριλίου 2010, Φλώρινα
- Η κεντρική και η επαρχιακή διοίκηση στην Οθωμανική Αυτοκρατορία (Φ. Κοτζαγεώργης) – Τετάρτη, 28 Απριλίου 2010, Φλώρινα
- Η αγροτική κοινωνία στην Οθωμανική Αυτοκρατορία (Φ. Κοτζαγεώργης) – Τρίτη, 11 Μαΐου 2010, Φλώρινα
- Ελληνο-τουρκικές γλωσσικές επαφές: Ελληνικά δάνεια στην τουρκική και τουρκικά δάνεια στην ελληνική (Χ. Συμεωνίδης) – Τετάρτη, 12 Μαΐου 2010, Φλώρινα

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Ανθρωπογενές Περιβάλλον στα Βαλκάνια

- Κοινωνική-Εθνογραφική Τοπογραφία και Ανάπτυξη. Η περίπτωση της Νότιο-Ανατολικής Ευρώπης (Παρ. Παπαδοπούλου)
- Η έννοια της αειφορίας στα προγράμματα ανάπτυξης για τη βέλτιστη σχέση φυσικού-ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Η περίπτωση της ΝΑ Ευρώπης (Παρ. Παπαδοπούλου)
- Ανθρωπογενείς παρεμβάσεις στο περιβάλλον της ΝΑ Ευρώπης: η περίπτωση της

παραγωγής ενέργειας (Γ. Μαλανδράκης)

- Ανθρωπογενές περιβάλλον – βιώσιμη ανάπτυξη και χωρική επέμβαση στην Ελλάδα (Ε.Π.Δημητριάδης)

3.4.3. Άλλες Δράσεις Β'Π.Μ.Σ.

α. ΔΙΑΛΕΞΗ –ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ-ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ

Ο Ομότιμος Καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ Ι. Τουλουμάκος στις 19 Ιανουαρίου 2010 έδωσε διάλεξη βασισμένη στο βιβλίο του με τίτλο «Η Ελλάς και το κράτος των Σκοπίων, Παραλειπόμενα από μια άτυχη συνέντευξη».

β. το Β'ΠΜΣ του ΤΒΣ, με την επιστημονική συνεργασία των

δύο Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων της Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας –Χριστιανικής Γραμματείας - Αρχαιολογίας και Τέχνης του Τμήματος Θεολογίας ΑΠΘ &

Τομέας Ιστορία- Δόγμα- Διορθόδοξες- Διαχριστιανικές Σχέσεις του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΠΘ

Διοργάνωσαν

ΗΜΕΡΙΔΑ με θέμα

Η Ορθοδοξία στη Ν.Α Ευρώπη

Παρελθόν – Παρόν – Μέλλον

στις 24/4/2010 στις 10:30

στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων του Δήμου Φλώρινας

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

- Πατήρ Χατζηγεφραιμίδης Ειρηναίος, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας / Η Ορθοδοξία ως Σύνδεσμος Ειρήνης Μεταξύ των Λαών της Χερσονήσου του Αίμου.
- Τρίτος Μιχαήλ, Καθηγητής του Τμήματος Ποιμαντικής Θεολογίας, Θεολογική Σχολή ΑΠΘ
Προβλήματα Ορθοδοξίας στα Βαλκάνια Σήμερα.
- Νιχωρίτης Κωνσταντίνος, Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
Το Άγιον Όρος ως Πρότυπο Πνευματικής Ζωής στους Ορθόδοξους Λαούς της Χερσονήσου του Αίμου.
- Ευαγγέλου Ηλίας, Λέκτορας Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ
Έλληνες και Σλάβοι Άγιοι. Συγκριτική Μελέτη της Ελληνικής και Σλαβικής Αγιολογικής Παράδοσης. Ένα διδακτικό εγχείρημα.
- Κουμαρόβα Ευγενία, Υποψ. Διδάκτωρ Τμήματος Θεολογίας ΑΠΘ
Σύγχρονη Εκκλησιαστική Τέχνη στη Βουλγαρία.
- Σίσσιου Ιωάννης, Υποψ. Διδάκτωρ Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών ΠΔΜ
Η Μετακίνηση Ζωγράφων στα Όρια της Αρχιεπισκοπής Αχρίδας

γ. ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης», σε συνεργασία με το Δήμο Αμυνταίου και το «Σύλλογο Προστασίας Περιβάλλοντος και Πολιτιστικής Κληρονομιάς» με έδρα το Αμύνταιο,

συνδιοργάνωσαν Διεθνές Συνέδριο στην πόλη του Αμυνταίου, στις 21-22 Μαΐου 2010, με θέμα «Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΥ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΛΑΟΥΣ ΤΗΣ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ»।

δ. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΟ ΜΑΘΗΜΑ

Την Τρίτη 27 Απριλίου 2010 στις 19.30, στο πλαίσιο των Σεμιναριακών Μαθημάτων του ΠΜΣ, πραγματοποιήθηκε διάλεξη από τον κ. Βλάσιο Βλασίδη, Λέκτορα του ΤΒΣ του ΠΔΜ με θέμα «Τα μέσα ενημέρωσης ως πηγές για την ιστορία και τον πολιτισμό της Βουλγαρίας».

ε. ΕΚΔΡΟΜΗ στην ΑΧΡΙΔΑ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της Ν.Α Ευρώπης» διοργάνωσε μονοήμερη εκδρομή στην Αχρίδα της π.Γ.Δ.Μ. την Τετάρτη 12 Μαΐου.

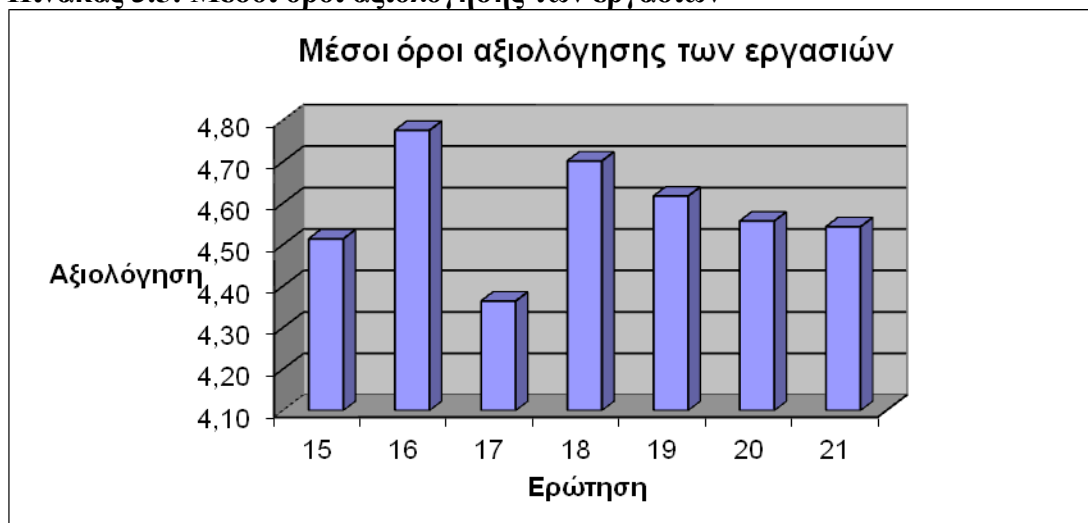
στ. ΟΜΙΛΙΑ-ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Στα πλαίσια διεξαγωγής του μαθήματος "Εθνογραφία της ΝΑ Ευρώπης" του ΠΜΣ με υπεύθυνο καθηγητή τον κ Ιωάννη Μάνο πραγματοποιήθηκε την Τρίτη 11/5 (16.00) ομιλία-παρουσίαση με θέμα «Στο σύνορο: 'Μετανάστευση', σύνορα και ταυτότητες στην ελληνο-αλβανική μεθόριο» από το Βασίλη Νιτσιάκο, καθηγητή στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

3.4. Διδακτικό έργο

Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών του **Β'Π.Μ.Σ.** σχετικά με τις προφορικές/γραπτές εργασίες (ερωτήσεις 15-21) στα αντίστοιχα μαθήματα έδειξε υψηλούς μέσους όρους (όλοι άνω του 4.3 - πίνακας 3.5)

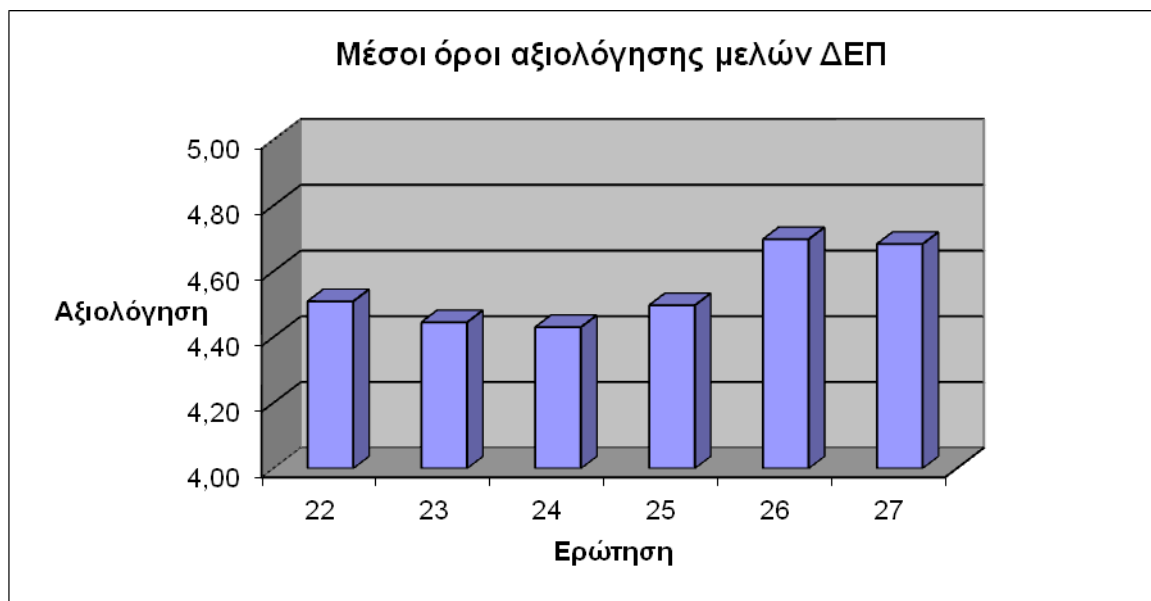
Πίνακας 3.5: Μέσοι όροι αξιολόγησης των εργασιών

15	16	17	18	19	20	21
4,51	4,78	4,36	4,70	4,62	4,56	4,54

Οι μέσοι όροι στις ερωτήσεις (αρ.22-27) που σχετίζονται με την αξιολόγηση των μελών ΔΕΠ του **Β'Π.Μ.Σ.**, είναι επίσης ενθαρρυντικά υψηλοί (όλοι άνω του 4,4), όπως προκύπτει από το παρακάτω ραβδόγραμμα (πίνακας 3.6).

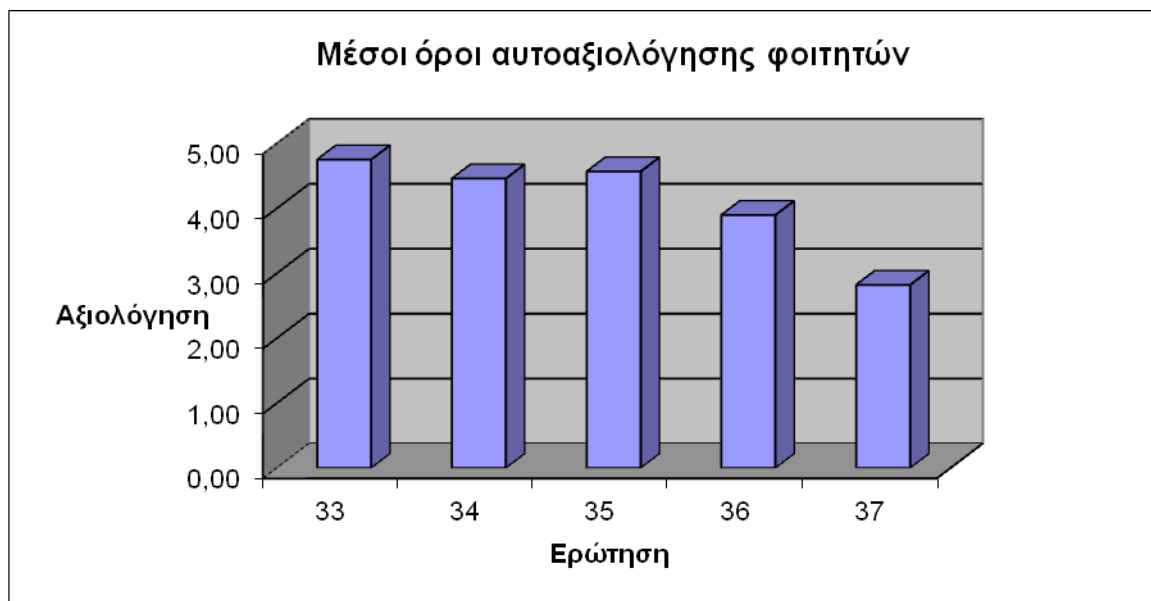
Πίνακας 3.6: Μέσοι όροι αξιολόγησης μελών ΔΕΠ

22	23	24	25	26	27
4,51	4,44	4,43	4,50	4,70	4,68

Μόνον στην τελευταία ερώτηση (ερ. 37) οι μέσοι όροι δείχνουν χαμηλές τιμές (2,82) σε σχέση με τις υπόλοιπες ερωτήσεις της συγκεκριμένης ομάδας ερωτήσεων, με πολύ υψηλή τιμή στην ερώτηση 33 (πίνακας 3.7)

Πίνακας 3.7: Μέσοι όροι αυτοαξιολόγησης φοιτητών

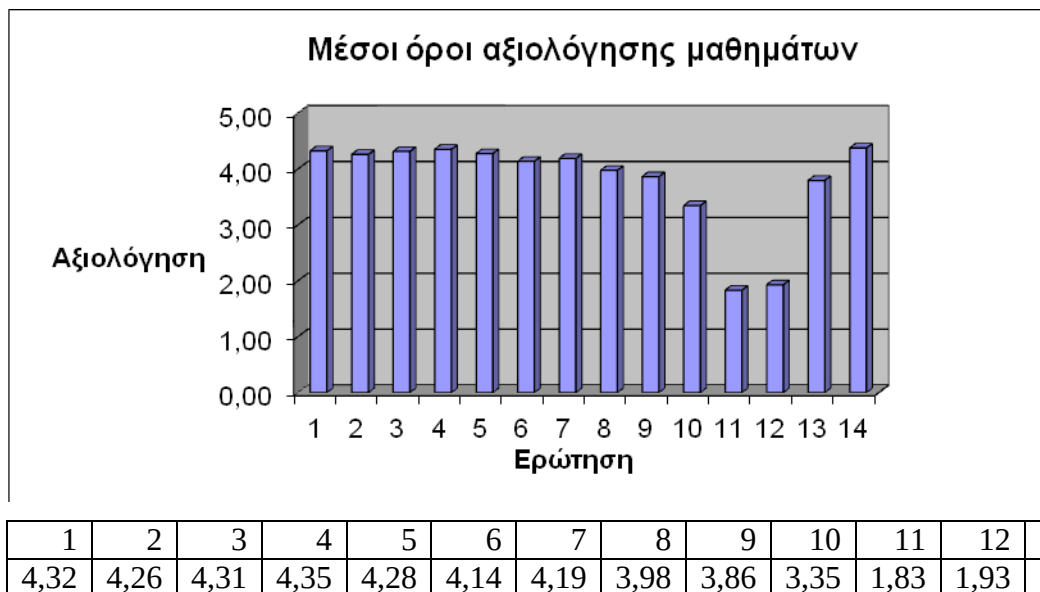

33	34	35	36	37
----	----	----	----	----

4,75	4,46	4,57	3,90	2,82
------	------	------	------	------

Σχετικά με τον κύριο κορμό των ερωτήσεων αξιολόγησης των μαθημάτων (ερωτήσεις 1-14), με εξαίρεση τις ερωτήσεις 12 και 13 (μ.ο. 1,83 και 1,93) οι τιμές κυμάνθηκαν σε ικανοποιητικά επίπεδα (άνω του 3,8 - πίνακας 3.8).

Πίνακας 3.8: Μέσοι όροι αξιολόγησης μαθημάτων Β'Π.Μ.Σ.

3.5. Ερευνητικό έργο

Βλ. αντίστοιχο κεφάλαιο στο Π.Π.Σ., 1.4.

3.6. Μελλοντικοί στόχοι του Β'Π.Μ.Σ.

Συμπληρωματικά στους στόχους της παρ. 2.5 που σαφώς συμπεριλαμβάνονται στο σύνολο των στόχων και του Β'Π.Μ.Σ., αναφέρουμε και την προσπάθεια ανταλλαγής επιστημόνων και προσωπικοτήτων από χώρες των Βαλκανίων, τη Ρωσία και την Τουρκία για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

4. Σχέσεις με κοινωνικούς πολιτιστικούς /παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

4.1 Τα δεδομένα

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών έως το 2003 λειτουργούσε με τη μορφή ΕΠΕΑΕΚ. Κατά το διάστημα 2003-2004 δεν παρουσίασε ιδιαίτερη ερευνητική δραστηριότητα, δεδομένης και της μεταβατικής του κατάστασης (από Τμήμα του Α.Π.Θ. σε αντίστοιχο του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας). Τα έργα τα οποία καταχωρούνται και μέσω της Επιτροπής Ερευνών του νεοσύστατου Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας ως έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς, είναι τα ακόλουθα:

1. Λειτουργία Γραφείου Διασύνδεσης Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας με ίδια μέσα 2. Πρακτική Άσκηση Φοιτητών του ΤΒΣ Φλώρινας 3. Διαδρομές και Κόμβοι Εμπορίου και Πολιτισμού στα Βαλκάνια 4. Συνεργασία του Π.Δ.Μ. με Εκπαιδευτικά και Ερευνητικά Ιδρύματα της Π.Γ.Δ.Μ. 5. Επιχειρησιακός Σχεδιασμός Δημιουργίας και Βέλτιστης Λειτουργίας του Πρότυπου Κέντρου Αγροτικής Φιλοξενίας και Εκπαίδευσης 6. Έρευνα, Μελέτη Κατευθύνσεων για τη Δημιουργία Πρότυπου Οικιστικού Πυρήνα σε υπό Ίδρυση Οικισμό. Διερεύνηση και Ανάδειξη του Χαρακτήρα του Τόπου. 7. Διερεύνηση, ανάδειξη και προβολή του ιστορικού, πολιτιστικού και οικιστικού αποθέματος του δήμου Χαλάστρας

Στο πλαίσιο των έργων αυτών, επιδιώχθηκαν και υλοποιήθηκαν συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς της άμεσης και ευρύτερης περιοχής δράσης του Πανεπιστημίου και του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών. Συγκεκριμένα ως εξής: ΥΠΕΞ (Παράρτημα Θεσσαλονίκης), Γραφείο Εμπορίας και Οικονομίας Βορείου Ελλάδος (Ο.Ε.Υ.) -Υ.ΜΑ.Θ. Διοικητήριο Θεσσαλονίκη, Κέντρο Διαβαλκανικής Συνεργασίας (Κοζάνη), ΔΙΠΕΚ (Διαβαλκανικό και Παρευξείνιο Επιχειρηματικό Κέντρο), διάφορα Επιμελητήρια της Ελλάδας (Θεσσαλονίκης, Δράμας, Έβρου, Καστοριάς, Κιλκίς, Σερρών, Φλώρινας, Χαλκιδικής, Κοζάνης, Ξάνθης κ.α.), Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.), Διπλωματική Ακαδημία του ΥΠΕΞ, Ίδρυμα Υποτροφιών Fulbright, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Αναπτυξιακή Δυτικής Μακεδονίας (ΑΝ.ΚΟ. Α.Ε.), Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας (ΑΝ.ΦΛΩ Α.Ε.), Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος (ΣΒΒΕ), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ΤΕΕ/ Τμήμα Δυτικής Μακεδονίας, Περιφερειακό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης, ΥΠΕΠΘ (τμήμα μεταπτυχιακών), Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινας, Κοζάνης), Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Γραφείο Προξενικών, Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Μοναστηρίου, Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Γενικό Προξενείο της Ελλάδος στην Στουτγάρδη, Υπουργείο Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας-Κεντρική Υπηρεσία, Προξενείο της Λετονίας στην Θεσσαλονίκη, Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Ίδρυμα Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα, Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού Δήμου Καλαμαριάς, Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, Τράπεζα Eurobank, Europlan Ltd, Εκθεσιακό Κέντρο Κοζάνης, Κέντρο Διαβαλκανικής Συνεργασίας, Δασαρχείο Λαμίας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας, Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας - Αεροδρόμιο Μακεδονία, Εφημερίδα «Το Ελεύθερο Βήμα της

Φλώρινας», Εφημερίδα «Πολίτης», Εφημερίδα «Ανατροπή», Εφημερίδα «Αγγελιοφόρος», Δήμος Φλώρινας, Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης, Ε.Ρ.Α. Φλώρινας, Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης, Δήμος Αμυνταίου, Δήμος Κιλκίς, Ένωση Ποντίων Νομού Κιλκίς «Οι Αργοναύτες», Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Πανεπιστήμιο Αρχιτεκτονικής «Ion Mincu» Βουκουρεστίου, Πανεπιστημιακό Κολλέγιο Τούρνου Σεβερίν, Τράπεζα Alpha Bank, Κέντρο Μελέτης και Ανάπτυξης του Ελληνικού Πολιτισμού της Μαύρης Θάλασσας της ΝΑΘ, Ένωση Ελλήνων Ρουμανίας, Ινστιτούτο Σπουδών ΝΑ Ευρώπης (Βουκουρέστι), Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού (του ΥΠ.ΠΟ.), Σχολή Οικονομικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Πρίλεπ (Bitola), Δημοτική Επιχείρηση Ενεργού Πολεοδομίας Κοζάνης (Δ.ΕΠ.Ε.ΠΟ.Κ. Α.Ε.), Δήμος Χαλάστρας.

Γενικότερα, στο σύνολο όλων των προαναφερθέντων έργων, βάσει των καταχωρημένων στοιχείων στην Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου, συμμετείχαν (16) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Από τα στοιχεία της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας προκύπτει ότι στο σύνολο των παραπάνω (7) έργων συμμετείχαν συνολικά (140) προπτυχιακοί φοιτητές, (6) μεταπτυχιακοί και (1) διδακτορικός φοιτητής του Τμήματος, καθώς και (20) εξωτερικοί συνεργάτες (μέλη ΔΕΠ και μεταπτυχιακοί φοιτητές άλλων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων ή και ειδικοί επιστήμονες).

Η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς αναγνωρίζεται και προβάλλεται μέσω ενεργειών προβολής και διάδοσης των αποτελεσμάτων της έρευνας ενός εκάστου έργου. Αυτό αποτελεί επιδίωξη της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου, όπως και της Διοίκησής του, οι οποίες στηρίζουν και προβάλλουν αντίστοιχες εκδηλώσεις και ειδικότερα: παρουσιάσεις στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο, ηλεκτρονική ενημέρωση μέσω του διαδικτύου –και από τον ιστότοπο του Πανεπιστημίου <<http://www.uowm.gr/projects.php>>, διοργάνωση εκδηλώσεων εντός και εκτός του Πανεπιστημίου –σε συνεργασία με τους συναρμόδιους και συνεργαζόμενους ΚΠΠ φορείς. Περισσότερα και στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου < <http://www.uowm.gr/>>.

Η Επιτροπή Ερευνών –μέσω του Ειδικού Λογαριασμού, ΕΛΚΕ- αποτελεί τον βασικό μηχανισμό για την ανάπτυξη συνεργασιών σε όλο το Πανεπιστήμιο. Ως γνωστόν, μέσω των παραπάνω υλοποιούνται όλες οι συνεργασίες –σε ιδρυματικό επίπεδο ή στο επίπεδο ενός εκάστου Τμήματος του Πανεπιστημίου, ιδίως δε αυτές στον τομέα της έρευνας.

Στον ερευνητικό τομέα, άλλος μηχανισμός πέραν αυτού της Επιτροπής Ερευνών, - ειδικότερα για το τμήμα - δεν υπάρχει, εκτός του **Εργαστηρίου Ιστορίας**, το οποίο

δημιουργήθηκε το 2004, στα πλαίσια του προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ «Αναμόρφωση προπτυχιακού προγράμματος σπουδών» του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών. Σκοπός του εργαστηρίου είναι: να εξοικειώσει τους φοιτητές με τη διαδικασία ψηφιοποίησης των πηγών της ιστορίας της περιοχής (κυρίως εφημερίδες) και να βοηθήσει τους φορείς της περιοχής να διασώσουν το αρχειακό υλικό που είναι χρήσιμο για την συγγραφή της τοπικής ιστορίας. Το **Εργαστήριο Ιστορίας**, διαθέτοντας τον κατάλληλο υλικοτεχνικό εξοπλισμό, έχει συνεργαστεί μέχρι σήμερα με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης, το Κέντρο Ιστορίας του Δήμου Θεσσαλονίκης, τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Καστοριάς, τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Γιαννιτσών, το Σύλλογο «Φίλιππος» Γιαννιτσών και το Σύλλογο «Μέγας Αλέξανδρος» Έδεσσας, το Εβραϊκό Μουσείο Θεσσαλονίκης, και διάφορους εκδότες της πόλης της Φλώρινας, ψηφιοποιώντας εφημερίδες από τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο της γεωγραφικής περιοχής αναφοράς. Οι εφημερίδες αυτές βρίσκονται πλέον σε μορφή cd-rom και διατίθενται για ανάγνωση από τους ερευνητές στις ίδιες τις βιβλιοθήκες και στο Αναγνωστήριο της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στη Φλώρινα.

Παράλληλα, το Τμήμα –και μέσω άλλων υποστηρικτικών μηχανισμών αναπτύσσει σχέσεις και συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς της ευρύτερης περιοχής, σε επίπεδο νομού, περιφέρειας ή και εθνικό. Προς αυτή την κατεύθυνση αναφέρουμε ως ενισχυτικούς μηχανισμούς αυτούς του Γραφείου Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου καθώς και αυτόν του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών.

Στο πλαίσιο του **Γραφείου Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας** του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, που δημιουργήθηκε τον Νοέμβριο του 2005, στο πλαίσιο του 3^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ), ειδικότερα το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών Φλώρινας έχει συνεργαστεί με μια σειρά από φορείς: ΥΠΕΞ (Παράρτημα Θεσσαλονίκης), Γραφείο Εμπορίας και Οικονομίας Βορείου Ελλάδος (Ο.Ε.Υ.) Υ.ΜΑ.Θ. Διοικητήριο Θεσσαλονίκη, Κέντρο Διαβαλκανικής Συνεργασίας (Κοζάνη), ΔΙΠΕΚ (Διαβαλκανικό και Παρευξέινιο Επιχειρηματικό Κέντρο), διάφορα Επιμελητήρια της Ελλάδας (Δράμας, Έβρου, Καστοριάς, Κιλκίς, Σερρών, Φλώρινας, Χαλκιδικής, Κοζάνης, Ξάνθης κ.α.), Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.), Διπλωματική Ακαδημία του ΥΠΕΞ, Ίδρυμα Υποτροφιών Fulbright, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Αναπτυξιακή Δυτικής Μακεδονίας (ΑΝ.ΚΟ.Α.Ε.), Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας (ΑΝ.ΦΛΩ.Α.Ε.), Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Σύνδεσμο Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος (ΣΒΒΕ),

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ΤΕΕ/ Τμήμα Δυτικής Μακεδονίας, Περιφερειακό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, ΥΠΕΠΘ (τμήμα μεταπτυχιακών), Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινας, Κοζάνης).

Από το έτος 2005 και έπειτα το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών συμμετείχε στο 2ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ II) Μέτρο 2.4 «Επαγγελματικός προσανατολισμός και σύνδεση με την αγορά εργασίας», Κατηγορία Πράξεων 2.4.2 Α: «Πρακτική Άσκηση Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης- Γ΄ Φάση», που συγχρηματοδοτείται μέσω του ΥΠΕΠΘ από την Ευρωπαϊκή Ένωση [Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης κατά 75% Κοινοτική Συμμετοχή (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και 25% Εθνικοί Πόροι / Ειδική υπηρεσία διαχείρισης ΕΠΕΑΕΚ]. Μέσω αυτού υλοποιήθηκε το **Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών**. Ειδικότερα το παραπάνω πρόγραμμα έχει ως στόχο την γνωριμία των φοιτητών του Τμήματος με την αγορά εργασίας και το επαγγελματικό περιβάλλον στο οποίο πιθανότατα στο μέλλον θα κληθούν να εργαστούν. Ήδη έχουν υλοποιηθεί (3) κύκλοι εκπαίδευσης τελειόφοιτων του Τ.Β.Σ και συνολικά έχουν μετάσχει (108) φοιτητές του Τμήματος. Σε ορισμένες περιπτώσεις πέτυχε τον απώτερο στόχο του, που είναι η μόνιμη απασχόληση αποφοίτων μας σε φορείς όπως αυτούς που συνεργαζόμαστε στα πλαίσια του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης. Παρακάτω, αναφέρουμε τους μέχρι σήμερα Φορείς Υποδοχής Φοιτητών του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας: Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Διπλωματική Ακαδημία του Υπουργείου Εξωτερικών, Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης - Υπηρεσία Διεθνών Σχέσεων, Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Γραφείο Προξενικών, Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Μοναστηρίου, Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Γενικό Προξενείο της Ελλάδος στην Στουτγάρδη, Υπουργείο Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας - Κεντρική Υπηρεσία, Προξενείο της Λετονίας στην Θεσσαλονίκη, Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης, Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Φλώρινας, Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Κοζάνης, Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Καστοριάς, Επιμελητήριο Πέλλας, Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Ίδρυμα Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα, Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού Δήμου Καλαμαριάς, Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, Εθνική Τράπεζα, Τράπεζα Eurobank, Europlan Ltd, Εκθεσιακό Κέντρο Κοζάνης, Κέντρο Διαβαλκανικής Συνεργασίας, Δασαρχείο Λαμίας, Καπετάνιος Χρήστος - Ζιακάκης Γεώργιος

Ο.Ε., Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας, Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας -Αεροδρόμιο Μακεδονία, Εφημερίδα «Το Ελεύθερο Βήμα της Φλώρινας», Εφημερίδα «Πολίτης», Εφημερίδα «Ανατροπή», Εφημερίδα «Αγγελιοφόρος», Δήμος Φλώρινας, Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης, Ε.Ρ.Α. Φλώρινας, Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης.

Τα μέλη ΔΕΠ / ΕΠ του Τμήματος, πέρα από την ενεργό συμμετοχή τους –όπως προαναφέρθηκε- στους μηχανισμούς υποστήριξης για τα σχήματα συνεργασίας με τους ΚΠΠ φορείς, επιπλέον με την προσωπική τους εμπλοκή σε διάφορα σχήματα αντίστοιχων συνεργασιών, ενισχύουν το ρόλο και την παρουσία του Τμήματος σε φόρα εθνικά και διεθνή. Ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα.

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών συμμετέχει σε ενώσεις και δίκτυα πανεπιστημίων των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με στόχο την ακαδημαϊκή ανταλλαγή και την επιστημονική συνεργασία, όπως: η *Ένωση των Οικονομικών Πανεπιστημίων της Νοτιοανατολικής Ευρώπης*, το *Δίκτυο Βαλκανικών Πανεπιστημίων «Border Crossings»*, το ευρωπαϊκό διακλαδικό επιστημονικό πρόγραμμα *ClioHnet* και συγκαταλέγεται στον κατάλογο των Πανεπιστημίων της Ευρώπης όπου διδάσκεται το Διεθνές Δίκαιο, στο πλαίσιο του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου με θέμα «Χαρτογραφία του Διεθνούς Δικαίου στην Ευρώπη» (Mapping International Law in Europe/ Cartographie du Droit International). Επίσης, αποστολές φοιτητών του Τμήματος συμμετέχουν ανελλιπώς κατά την τελευταία πενταετία στα διεθνή Model United Nations, που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στο Πανεπιστήμιο Μακεδονία στη Θεσσαλονίκη.

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών διοργάνωσε το Α' Επιστημονικό Συνεδριό του στη Φλώρινα, από 10-12 Νοεμβρίου 2006, με θέμα «Διαστάσεις της μετάβασης και η ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών της Βαλκανικής». Μέσω αυτού έδωσε την ευκαιρία όχι μόνον να συμμετάσχουν ακαδημαϊκοί και επιστήμονες από το ΤΒΣ και όλη την Ελλάδα, αλλά και να συνεργασθούν ως χορηγοί και συμμετέχοντες σε συζητήσεις τοπικοί φορείς, όπως ο Δήμος Φλώρινας, το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Φλώρινας, το «Πνευματικό Ίδρυμα Δημήτρης και Μαρία Δελιβάνη», καθώς και ιδιώτες. Επίσης η έκδοση και η διάδοση του τόμου των Πρακτικών του Συνεδρίου συνετέλεσε στην προβολή του ΤΒΣ και στην περαιτέρω γνωριμία της επιστημονικής φυσιογνωμίας του. Περισσότερα επ' αυτού στο διαδίκτυο και τον ιστότοπο του ΤΒΣ. Ειδικότερα, βλπ.: Α' ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ: Διαστάσεις της

Μετάβασης και η Ευρωπαϊκή Προοπτική των Χωρών της Βαλκανικής. [URL](#) / Πρακτικά: [Εξώφυλλο](#) / Περιεχόμενα.

Επίσης, το Τμήμα – μέσω του Α' Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του, «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη» - διοργάνωσε με απόλυτη επιτυχία τη Δημερίδα *«Τα Δυτικά Βαλκάνια σε Κίνηση. Εξελίξεις, προβλήματα και προοπτικές»* (10–11/10/2008). Συνδιοργανωτές φορείς, εκτός του ΤΒΣ, ήταν η Ελληνική Εταιρεία Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων, η Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας και το Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης *Europe Direct*. Μέσω και του πρόσφατου αυτού γεγονότος, το Τμήμα ενεργοποίησε τοπικούς και υπερτοπικούς ακαδημαϊκούς, κοινωνικούς και αναπτυξιακούς φορείς.

Στις 16 - 18 Οκτωβρίου 2009, το ΤΒΣ διοργάνωσε με επιτυχία το συνέδριο *«Είκοσι χρόνια μετά από την πτώση του τείχους του Βερολίνου: αποτιμήσεις και προοπτικές»*, με χορηγούς τοπικούς φορείς, την ΤΕΔΚ Νομού Φλώρινας και τα Λιγνιτωρυχεία Αχλάδας. Στο Συνέδριο αυτό, εκτός της ευρύτατης συμμετοχής συναδέλφων από τα διάφορα τμήματα του ΠΔΜ (ιδίως δε, αυτά της Φλώρινας), εντυπωσιακή υπήρξε και η συμμετοχή συναδέλφων – μελών ΔΕΠ- διακεκριμένων προσωπικοτήτων από τον ευρύτερο ακαδημαϊκό χώρο.

Πιο πρόσφατα, στις 24 Απριλίου 2010, το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της Ν.Α Ευρώπης» του ΤΒΣ με την επιστημονική συνεργασία των δύο Μεταπτυχιακών της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ (Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας –Χριστιανικής Γραμματείας - Αρχαιολογίας και Τέχνης του Τμήματος Θεολογίας του ΑΠΘ και Τομέας 'Ιστορία - Δόγμα- Διορθόδοξες - Διαχριστιανικές Σχέσεις' του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του ΑΠΘ) διοργάνωσε στη Φλώρινα ημερίδα με θέμα *«Η Ορθοδοξία στη Ν.Α. Ευρώπη, Παρελθόν – Παρόν – Μέλλον»*.

Στις 21 με 22 Μαΐου 2010 το ίδιο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΒΣ - «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της Ν.Α. Ευρώπης»- και ο Δήμος Αμυνταίου συνδιοργάνωσαν με εξαιρετική επιτυχία διεθνές συνέδριο στο Αμύνταιο με θέμα *«Η πολιτισμική κληρονομιά του έργου των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, ως παράγοντας ενότητας ανάμεσα στους λαούς της Ν.Α. Ευρώπης»*, με εντυπωσιακή συμμετοχή διακεκριμένων επιστημόνων από το εσωτερικό και το εξωτερικό. Το διεθνές αυτό συνέδριο πλαισιώθηκε από έκθεση εποπτικού υλικού με αναφορά στην παρουσία και το έργο των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στην ίδια γεωγραφική περιοχή (ΝΑ Ευρώπη).

4.2 ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Οι ΚΠΠ φορείς αντιμετωπίζουν την ανάπτυξη συνεργασιών με το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών θετικά, καθώς το επιστημονικό δυναμικό του Τμήματος προσφέρει τα εχέγγυα για μια επιτυχημένα συνεργασία, όπως επίσης προσδίδει και αυξημένο κύρος στην ίδια την συνεργασία.

Όπως προαναφέρθηκε, το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών διαθέτει πιστοποιημένα εργαστήρια για παροχή υπηρεσιών, όπως το Εργαστήριο Ιστορίας. Ο σκοπός και η δράση του έχουν αναπτυχθεί στο αντίστοιχο πεδίο. Παράλληλα, το Τμήμα διαθέτει το Εργαστήριο Πληροφορικής (Ε.Π.), ενταγμένο στην αρχική ιδρυματική δομή δημιουργίας του, το οποίο βρίσκεται στο ισόγειο του κτιρίου αιθουσών διδασκαλίας (απέναντι από το Ε.Π. της Παιδαγωγικής Σχολής). Στο Ε.Π. δεν εκτελείται έργο που να μην έχει σχέση με την ακαδημαϊκή λειτουργία του Ιδρύματος. Οι ελεύθερες ώρες, αφαιρουμένων των ωρών διδασκαλίας και οργανωμένης διεξαγωγής ασκήσεων, διατίθενται για χρήση στους φοιτητές του Τμήματος.

Οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος αξιοποιούνται κατά περίπτωση στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς, όπως προαναφέρθηκε αναλυτικότερα για το Εργαστήριο Ιστορίας. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι μέσω αυτής της δομής έχει ψηφιοποιηθεί ικανός αριθμός εφημερίδων.

Τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας ανακοινώνονται τόσο ατομικά, από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, όσο και από το ίδιο το Τμήμα. Επιπλέον, το Τμήμα - όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω- συμμετέχει, οργανώνει και υποστηρίζει εμμέσως ή αμέσως, μέσω των ιδρυματικών δομών -όπως το Γραφείο Διασύνδεσης- και μέσω εκδηλώσεων που διοργανώνει με την πρωτοβουλία του -όπως το Α' επιστημονικό συνέδριο (2006), η διημερίδα (2008), το συνέδριο (2009), η τελευταία ημερίδα (2010) και το διεθνές συνέριο (2010)- την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων, σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος.

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών διατηρεί επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων, ιδίως μέσω του Γραφείου Διασύνδεσης όπου λαμβάνει χώρα η ηλεκτρονική ενημέρωση των φοιτητών αλλά και των αποφοίτων του Τμήματος για μια πλειάδα θεμάτων που τους αφορούν, όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω.

Οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους –αν όχι και ιδιαιτέρως τακτικές- εντάσσονται στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά περίπτωση και οργανώνονται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, σε συνεργασία με ΚΠΠ φορείς, στο πλαίσιο των μαθημάτων.

Επιπλέον οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων, κυρίως, μέσω του Γραφείου Διασύνδεσης, με ειδική στόχευση συγκεκριμένων ημερίδων επαγγελματικού προσανατολισμού και πληροφόρησης για τις μεταπτυχιακές σπουδές. Ενδεικτικά κάποιοι φορείς που συμμετείχαν στις εκδηλώσεις αυτές ήταν: το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), η Διπλωματική Ακαδημία του Υπουργείου Εξωτερικών, η Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, το Ίδρυμα Fulbright, η Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας (ΑΝ.ΦΛΩ Α.Ε), η Αναπτυξιακή Εταιρεία Δυτικής Μακεδονίας (ΑΝ.ΚΟ Α.Ε), ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδας (ΣΒΒΕ), η Εθνική Τράπεζα Ελλάδος, το Κέντρο Διαβαλκανικής Συνεργασίας κ.ά. Αντίστοιχες ομιλίες και σεμινάρια διοργανώνονται και μέσω των δυο μεταπτυχιακών προγραμμάτων του Τμήματος με επίλεκτους προσκεκλημένους ομιλητές.

Κατά περίπτωση απασχολούνται και στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες (τόσο σε προπτυχιακό, όσο και μεταπτυχιακό επίπεδο). Ενδεικτικά αναφέρουμε τους φορείς προέλευσης εξωτερικών διδασκόντων, μέχρι σήμερα: Αναπτυξιακή Εταιρεία Δυτικής Μακεδονίας (ΑΝ.ΚΟ Α.Ε), Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας (ΑΝ.ΦΛΩ.Α.Ε.), Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, Εθνογραφικό - Λαογραφικό Μουσείο Μακεδονίας Θράκης, 10^η Εφορεία Αγίου Όρους του ΥΠ.ΠΟ, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας, Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Καστοριάς.

Οι υπάρχουσες συνεργασίες που έχουν αναπτυχθεί έχουν τις προϋποθέσεις να αποβούν σταθερές και βιώσιμες στο μέλλον, γεγονός που τεκμαίρεται από τη διάθεση και τις δυνατότητες του επιστημονικού προσωπικού του Τμήματος, καθώς και την αντιμετώπισή του από την τοπική κοινωνία.

Μέχρι και σήμερα δεν είχε δοθεί η ευκαιρία για την υπογραφή προγραμματικών συμφωνιών συνεργασίας μεταξύ του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών και ΚΠΠ φορέων. Παράλληλα, μέχρι και σήμερα δεν είχε δοθεί η ευκαιρία για την εκπροσώπηση του Τμήματος σε περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα. Υπάρχει όμως η πρόθεση και η ικανότητα από την πλευρά του Τμήματος για την ανάπτυξη τέτοιου είδους συνεργασιών στο μέλλον, όπως και για την εκπροσώπησή του σε περιφερειακούς οργανισμούς και

αναπτυξιακά όργανα, όπως υπάρχει και η πρόθεση και η ικανότητα για την συμμετοχή του στην εκπόνηση τοπικών και περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ιδιαιτέρως, η συμμετοχή μελών ΔΕΠ του τμήματος (από κοινού με μέλη ΔΕΠ του λοιπού ΠΔΜ, του ΑΠΘ, καθώς και εξωτερικούς ερευνητές / συνεργάτες) στο πλαίσιο ερευνητικής επιστημονικής ομάδας η οποία συγκροτήθηκε με ευθύνη της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών για τη διερεύνηση των προοπτικών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο νομό Φλώρινας. Η έρευνα η οποία διενεργήθηκε σε συνεργασία με τους φορείς του νομού και ανατέθηκε στην ΕΜΣ από τη ΝΑ Φλώρινας, μετά την ολοκλήρωσή της παρουσιάστηκε -σε δημόσια διαβούλευση- στους κοινωνικούς και παραγωγικούς φορείς, προκειμένου να συγκροτηθεί η ενότητα των συμπερασμάτων.

Όπως καταδεικνύεται και από τα παραπάνω –ειδικότερα στο πλαίσιο διεθνών συνεργασιών και ακαδημαϊκών δικτύων- το Τμήμα, μέσω της συμμετοχής του στα διάφορα δίκτυα ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, συμμετέχει ενεργά και συνεργάζεται άμεσα -σε επίπεδο ιδρυματικό- με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης. Για παράδειγμα, μέσω της διοργάνωσης του Α' Επιστημονικού Συνεδρίου του στη Φλώρινα (10-12 Νοεμβρίου 2006) με θέμα "Διαστάσεις της μετάβασης και η ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών της Βαλκανικής", είχε τη δυνατότητα συνεργασίας με άλλα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης από την Ελλάδα. Ομοίως, η Διημερίδα «Τα Δυτικά Βαλκάνια σε Κίνηση. Εξελίξεις, προβλήματα και προοπτικές» (10 – 11/10/2008), οργανωμένη από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη», την Ελληνική Εταιρεία Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων, την Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας και το Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης *Europe Direct*, απευθύνθηκε όπως και ενεργοποίησε τοπικούς και υπερτοπικούς ακαδημαϊκούς, κοινωνικούς και αναπτυξιακούς φορείς. Ομοίως και το συνέδριο «Είκοσι χρόνια μετά από την πτώση του τείχους του Βερολίνου: αποτιμήσεις και προοπτικές» (16-18/10/2009), ενίσχυσε αντίστοιχα την εξωστρέφεια του τμήματος, όπως άλλωστε και η ημερίδα «Η Ορθοδοξία στη Ν.Α. Ευρώπη, Παρελθόν – Παρόν – Μέλλον» (24/4/2010) διοργανωμένη από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της Ν.Α Ευρώπης» του ΤΒΣ. Ομοίως κινήθηκε προς αυτή την κατεύθυνση και το διεθνές συνέδριο «Η πολιτισμική κληρονομιά του έργου των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, ως παράγοντας ενότητας ανάμεσα στους λαούς της Ν.Α. Ευρώπης», που συνδιοργάνωσαν το

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της Ν.Α. Ευρώπης» του ΤΒΣ και ο Δήμος Αμυνταίου (21 – 22/05/2010)

Επιπλέον, στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS-Lifelong Learning Κινητικότητα Διδακτικού Προσωπικού, μέλη ΔΕΠ έχουν συμμετάσχει σε ανταλλαγές διδακτικού προσωπικού με πανεπιστημιακά ιδρύματα της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας και Πολωνίας. Παράλληλα, και στο πλαίσιο του προγράμματος «ERASMUS /Lifelong Learning, 2007-2013» (πρώην SOCRATES, δράση 2.2. του ERASMUS) απονέμονται υποτροφίες κινητικότητας στους φοιτητές του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών, προκειμένου να ολοκληρώσουν μέρος των προπτυχιακών τους σπουδών σε ευρωπαϊκά πανεπιστημιακά ιδρύματα. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με τις διμερείς συμφωνίες στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS-LLP που έχουν υπογραφεί ανάμεσα στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και σε Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια, η κινητικότητα των φοιτητών του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 έχει ως εξής (πηγή: Γραφείο Διεθνών Σχέσεων ΠΔΜ/ 30.06.2010).

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών έως το 2003 λειτουργούσε με τη μορφή ΕΠΕΑΕΚ. Κατά το διάστημα 2003-2004 δεν παρουσίασε ιδιαίτερη ερευνητική δραστηριότητα, δεδομένης και της μεταβατικής του κατάστασης (από Τμήμα του Α.Π.Θ. σε αντίστοιχο του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας). Τα έργα τα οποία καταχωρούνται και μέσω της Επιτροπής Ερευνών του νεοσύστατου Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας ως έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς, είναι τα ακόλουθα:

1. *Λειτουργία Γραφείου Διασύνδεσης Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας με ίδια μέσα* 2. *Πρακτική Άσκηση Φοιτητών του ΤΒΣ Φλώρινας* 3. *Διαδρομές και Κόμβοι Εμπορίου και Πολιτισμού στα Βαλκάνια* 4. *Συνεργασία του Π.Δ.Μ. με Εκπαιδευτικά και Ερευνητικά Ιδρύματα της Π.Γ.Δ.Μ.* 5. *Επιχειρησιακός Σχεδιασμός Δημιουργίας και Βέλτιστης Λειτουργίας του Πρότυπου Κέντρου Αγροτικής Φιλοξενίας και Εκπαίδευσης* 6. *Έρευνα, Μελέτη Κατευθύνσεων για τη Δημιουργία Πρότυπου Οικιστικού Πυρήνα σε υπό Ίδρυση Οικισμό. Διερεύνηση και Ανάδειξη του Χαρακτήρα του Τόπου.* 7. *Διερεύνηση, ανάδειξη και προβολή του ιστορικού, πολιτιστικού και οικιστικού αποθέματος του δήμου Χαλάστρας*

Στο πλαίσιο των έργων αυτών, επιδιώχθηκαν και υλοποιήθηκαν συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς της άμεσης και ευρύτερης περιοχής δράσης του Πανεπιστημίου και του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών. Συγκεκριμένα ως εξής: ΥΠΕΞ (Παράρτημα Θεσσαλονίκης), Γραφείο Εμπορίας και Οικονομίας Βορείου Ελλάδος (Ο.Ε.Υ.) -Υ.ΜΑ.Θ. Διοικητήριο Θεσσαλονίκη,

Κέντρο Διαβαλκανικής Συνεργασίας (Κοζάνη), ΔΙΠΕΚ (Διαβαλκανικό και Παρευξείνιο Επιχειρηματικό Κέντρο), διάφορα Επιμελητήρια της Ελλάδας (Θεσσαλονίκης, Δράμας, Έβρου, Καστοριάς, Κιλκίς, Σερρών, Φλώρινας, Χαλκιδικής, Κοζάνης, Ξάνθης κ.α.), Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.), Διπλωματική Ακαδημία του ΥΠΕΞ, Ίδρυμα Υποτροφιών Fulbright, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Αναπτυξιακή Δυτικής Μακεδονίας (ΑΝ.ΚΟ. Α.Ε.), Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας (ΑΝ.ΦΛΩ Α.Ε.), Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος (ΣΒΒΕ), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ΤΕΕ/ Τμήμα Δυτικής Μακεδονίας, Περιφερειακό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης, ΥΠΕΠΘ (τμήμα μεταπτυχιακών), Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινας, Κοζάνης), Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Γραφείο Προξενικών, Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Μοναστηρίου, Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Γενικό Προξενείο της Ελλάδος στην Στουτγάρδη, Υπουργείο Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας-Κεντρική Υπηρεσία, Προξενείο της Λετονίας στην Θεσσαλονίκη, Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Ίδρυμα Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα, Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού Δήμου Καλαμαριάς, Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, Τράπεζα Eurobank, Europlan Ltd, Εκθεσιακό Κέντρο Κοζάνης, Κέντρο Διαβαλκανικής Συνεργασίας, Δασαρχείο Λαμίας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας, Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας - Αεροδρόμιο Μακεδονία, Εφημερίδα «Το Ελεύθερο Βήμα της Φλώρινας», Εφημερίδα «Πολίτης», Εφημερίδα «Ανατροπή», Εφημερίδα «Αγγελιοφόρος», Δήμος Φλώρινας, Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης, Ε.Ρ.Α. Φλώρινας, Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης, Δήμος Αμυνταίου, Δήμος Κιλκίς, Ένωση Ποντίων Νομού Κιλκίς «Οι Αργοναύτες», Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Πανεπιστήμιο Αρχιτεκτονικής «Ion Mincu» Βουκουρεστίου, Πανεπιστημιακό Κολλέγιο Τούρνου Σεβερίν, Τράπεζα Alpha Bank, Κέντρο Μελέτης και Ανάπτυξης του Ελληνικού Πολιτισμού της Μαύρης Θάλασσας της ΝΑΘ, Ένωση Ελλήνων Ρουμανίας, Ινστιτούτο Σπουδών ΝΑ Ευρώπης (Βουκουρέστι), Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού (του ΥΠ.ΠΟ.), Σχολή Οικονομικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Πρίλεπ (Bitola), Δημοτική Επιχείρηση Ενεργού Πολεοδομίας Κοζάνης (Δ.ΕΠ.Ε.ΠΟ.Κ. Α.Ε.), Δήμος Χαλάστρας.

Γενικότερα, στο σύνολο όλων των προαναφερθέντων έργων, βάσει των καταχωρημένων στοιχείων στην Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου, συμμετείχαν (16) μέλη ΔΕΠ του

Τμήματος. Από τα στοιχεία της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας προκύπτει ότι στο σύνολο των παραπάνω (7) έργων συμμετείχαν συνολικά (140) προπτυχιακοί φοιτητές, (6) μεταπτυχιακοί και (1) διδακτορικός φοιτητής του Τμήματος, καθώς και (20) εξωτερικοί συνεργάτες (μέλη ΔΕΠ και μεταπτυχιακοί φοιτητές άλλων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων ή και ειδικοί επιστήμονες).

Η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς αναγνωρίζεται και προβάλλεται μέσω ενεργειών προβολής και διάδοσης των αποτελεσμάτων της έρευνας ενός εκάστου έργου. Αυτό αποτελεί επιδίωξη της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου, όπως και της Διοίκησής του, οι οποίες στηρίζουν και προβάλλουν αντίστοιχες εκδηλώσεις και ειδικότερα: παρουσιάσεις στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο, ηλεκτρονική ενημέρωση μέσω του διαδικτύου –και από τον ιστότοπο του Πανεπιστημίου < <http://www.uowm.gr/projects.php>>, διοργάνωση εκδηλώσεων εντός και εκτός του Πανεπιστημίου –σε συνεργασία με τους συναρμόδιους και συνεργαζόμενους ΚΠΠ φορείς. Περισσότερα και στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου < <http://www.uowm.gr/>>.

Η **Επιτροπή Ερευνών** –μέσω του Ειδικού Λογαριασμού, ΕΛΚΕ- αποτελεί τον βασικό μηχανισμό για την ανάπτυξη συνεργασιών σε όλο το Πανεπιστήμιο. Ως γνωστόν, μέσω των παραπάνω υλοποιούνται όλες οι συνεργασίες –σε ιδρυματικό επίπεδο ή στο επίπεδο ενός εκάστου Τμήματος του Πανεπιστημίου, ιδίως δε αυτές στον τομέα της έρευνας.

Στον ερευνητικό τομέα, άλλος μηχανισμός πέραν αυτού της Επιτροπής Ερευνών, - ειδικότερα για το τμήμα - δεν υπάρχει, εκτός του **Εργαστηρίου Ιστορίας**, το οποίο δημιουργήθηκε το 2004, στα πλαίσια του προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ «Αναμόρφωση προπτυχιακού προγράμματος σπουδών» του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών. Σκοπός του εργαστηρίου είναι: να εξοικειώσει τους φοιτητές με τη διαδικασία ψηφιοποίησης των πηγών της ιστορίας της περιοχής (κυρίως εφημερίδες) και να βοηθήσει τους φορείς της περιοχής να διασώσουν το αρχειακό υλικό που είναι χρήσιμο για την συγγραφή της τοπικής ιστορίας. Το **Εργαστήριο Ιστορίας**, διαθέτοντας τον κατάλληλο υλικοτεχνικό εξοπλισμό, έχει συνεργαστεί μέχρι σήμερα με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης, το Κέντρο Ιστορίας του Δήμου Θεσσαλονίκης, τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Καστοριάς, τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Γιαννιτσών, το Σύλλογο «Φίλιππος» Γιαννιτσών και το Σύλλογο «Μέγας Αλέξανδρος» Έδεσσας, το Εβραϊκό Μουσείο Θεσσαλονίκης, και διάφορους εκδότες της πόλης της Φλώρινας, ψηφιοποιώντας εφημερίδες από τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο της γεωγραφικής περιοχής αναφοράς. Οι εφημερίδες αυτές βρίσκονται πλέον σε μορφή cd-rom

και διατίθενται για ανάγνωση από τους ερευνητές στις ίδιες τις βιβλιοθήκες και στο Αναγνωστήριο της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στη Φλώρινα.

Παράλληλα, το Τμήμα –και μέσω άλλων υποστηρικτικών μηχανισμών αναπτύσσει σχέσεις και συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς της ευρύτερης περιοχής, σε επίπεδο νομού, περιφέρειας ή και εθνικό. Προς αυτή την κατεύθυνση αναφέρουμε ως ενισχυτικούς μηχανισμούς αυτούς του Γραφείου Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου καθώς και αυτόν του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών.

Στο πλαίσιο του **Γραφείου Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας** του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, που δημιουργήθηκε τον Νοέμβριο του 2005, στο πλαίσιο του 3^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ), ειδικότερα το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών Φλώρινας έχει συνεργαστεί με μια σειρά από φορείς: ΥΠΕΞ (Παράρτημα Θεσσαλονίκης), Γραφείο Εμπορίας και Οικονομίας Βορείου Ελλάδος (Ο.Ε.Υ.) Υ.ΜΑ.Θ. Διοικητήριο Θεσσαλονίκη, Κέντρο Διαβαλκανικής Συνεργασίας (Κοζάνη), ΔΠΠΕΚ (Διαβαλκανικό και Παρευξέινο Επιχειρηματικό Κέντρο), διάφορα Επιμελητήρια της Ελλάδας (Δράμας, Έβρου, Καστοριάς, Κιλκίς, Σερρών, Φλώρινας, Χαλκιδικής, Κοζάνης, Ξάνθης κ.α.), Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.), Διπλωματική Ακαδημία του ΥΠΕΞ, Ίδρυμα Υποτροφιών Fulbright, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Αναπτυξιακή Δυτικής Μακεδονίας (ΑΝ.ΚΟ.Α.Ε.), Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας (ΑΝ.ΦΛΩ.Α.Ε.), Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Σύνδεσμο Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος (ΣΒΒΕ), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ΤΕΕ/ Τμήμα Δυτικής Μακεδονίας, Περιφερειακό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, ΥΠΕΠΘ (τμήμα μεταπτυχιακών), Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινας, Κοζάνης).

Από το έτος 2005 και έπειτα το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών συμμετείχε στο 2ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ) Μέτρο 2.4 «Επαγγελματικός προσανατολισμός και σύνδεση με την αγορά εργασίας», Κατηγορία Πράξεων 2.4.2 Α: «Πρακτική Άσκηση Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης- Γ΄ Φάση», που συγχρηματοδοτείται μέσω του ΥΠΕΠΘ από την Ευρωπαϊκή Ένωση [Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης κατά 75% Κοινοτική Συμμετοχή (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και 25% Εθνικοί Πόροι / Ειδική υπηρεσία διαχείρισης ΕΠΕΑΕΚ]. Μέσω αυτού υλοποιήθηκε το **Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών**. Ειδικότερα το παραπάνω πρόγραμμα έχει ως στόχο την γνωριμία των φοιτητών του

Τμήματος με την αγορά εργασίας και το επαγγελματικό περιβάλλον στο οποίο πιθανότατα στο μέλλον θα κληθούν να εργαστούν. Ήδη έχουν υλοποιηθεί (3) κύκλοι εκπαίδευσης τελειόφοιτων του Τ.Β.Σ και συνολικά έχουν μετάσχει (108) φοιτητές του Τμήματος. Σε ορισμένες περιπτώσεις πέτυχε τον απώτερο στόχο του, που είναι η μόνιμη απασχόληση αποφοίτων μας σε φορείς όπως αυτούς που συνεργαζόμαστε στα πλαίσια του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης. Παρακάτω, αναφέρουμε τους μέχρι σήμερα Φορείς Υποδοχής Φοιτητών του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας: Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Διπλωματική Ακαδημία του Υπουργείου Εξωτερικών, Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης - Υπηρεσία Διεθνών Σχέσεων, Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Γραφείο Προξενικών, Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Μοναστηρίου, Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Γενικό Προξενείο της Ελλάδος στην Στουτγάρδη, Υπουργείο Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας - Κεντρική Υπηρεσία, Προξενείο της Λετονίας στην Θεσσαλονίκη, Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης, Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Φλώρινας, Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Κοζάνης, Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Καστοριάς, Επιμελητήριο Πέλλας, Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Ίδρυμα Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα, Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού Δήμου Καλαμαριάς, Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, Εθνική Τράπεζα, Τράπεζα Eurobank, Europlan Ltd, Εκθεσιακό Κέντρο Κοζάνης, Κέντρο Διαβαλκανικής Συνεργασίας, Δασαρχείο Λαμίας, Καπετάνιος Χρήστος - Ζιακάκης Γεώργιος Ο.Ε., Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας, Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας -Αεροδρόμιο Μακεδονία, Εφημερίδα «Το Ελεύθερο Βήμα της Φλώρινας», Εφημερίδα «Πολίτης», Εφημερίδα «Ανατροπή», Εφημερίδα «Αγγελιοφόρος», Δήμος Φλώρινας, Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης, Ε.Ρ.Α. Φλώρινας, Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης.

Τα μέλη ΔΕΠ / ΕΠ του Τμήματος, πέρα από την ενεργό συμμετοχή τους –όπως προαναφέρθηκε- στους μηχανισμούς υποστήριξης για τα σχήματα συνεργασίας με τους ΚΠΠ φορείς, επιπλέον με την προσωπική τους εμπλοκή σε διάφορα σχήματα αντίστοιχων συνεργασιών, ενισχύουν το ρόλο και την παρουσία του Τμήματος σε φόρα εθνικά και διεθνή. Ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα.

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών συμμετέχει σε ενώσεις και δίκτυα πανεπιστημίων των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με στόχο την ακαδημαϊκή ανταλλαγή και την επιστημονική συνεργασία, όπως: η *Ένωση των Οικονομικών Πανεπιστημίων της Νοτιοανατολικής Ευρώπης*, το *Δίκτυο Βαλκανικών Πανεπιστημίων «Border Crossings»*, το ευρωπαϊκό διακλαδικό επιστημονικό πρόγραμμα *ClioHnet* και συγκαταλέγεται στον κατάλογο των Πανεπιστημίων της Ευρώπης όπου διδάσκεται το Διεθνές Δίκαιο, στο πλαίσιο του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου με θέμα «Χαρτογραφία του Διεθνούς Δικαίου στην Ευρώπη» (Mapping International Law in Europe/ Cartographie du Droit International). Επίσης, αποστολές φοιτητών του Τμήματος συμμετέχουν ανελλιπώς κατά την τελευταία πενταετία στα διεθνή Model United Nations, που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στο Πανεπιστήμιο Μακεδονία στη Θεσσαλονίκη.

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών διοργάνωσε το Α' Επιστημονικό Συνεδριό του στη Φλώρινα, από 10-12 Νοεμβρίου 2006, με θέμα «Διαστάσεις της μετάβασης και η ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών της Βαλκανικής». Μέσω αυτού έδωσε την ευκαιρία όχι μόνον να συμμετάσχουν ακαδημαϊκοί και επιστήμονες από το ΤΒΣ και όλη την Ελλάδα, αλλά και να συνεργασθούν ως χορηγοί και συμμετέχοντες σε συζητήσεις τοπικοί φορείς, όπως ο Δήμος Φλώρινας, το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Φλώρινας, το «Πνευματικό Ίδρυμα Δημήτρης και Μαρία Δελιβάνη», καθώς και ιδιώτες. Επίσης η έκδοση και η διάδοση του τόμου των Πρακτικών του Συνεδρίου συνετέλεσε στην προβολή του ΤΒΣ και στην περαιτέρω γνωριμία της επιστημονικής φυσιογνωμίας του. Περισσότερα επ' αυτού στο διαδίκτυο και τον ιστότοπο του ΤΒΣ. Ειδικότερα, βλπ.: Α' ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ: Διαστάσεις της Μετάβασης και η Ευρωπαϊκή Προοπτική των Χωρών της Βαλκανικής. [URL](#) / Πρακτικά: [Εξώφυλλο](#) / Περιεχόμενα.

Επίσης, το Τμήμα – μέσω του Α' Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του, «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη» - διοργάνωσε με απόλυτη επιτυχία τη Δημερίδα «*Τα Δυτικά Βαλκάνια σε Κίνηση. Εξελίζεις, προβλήματα και προοπτικές*» (10–11/10/2008). Συνδιοργανωτές φορείς, εκτός του ΤΒΣ, ήταν η Ελληνική Εταιρεία Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων, η Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας και το Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης *Europe Direct*. Μέσω και του πρόσφατου αυτού γεγονότος, το Τμήμα ενεργοποίησε τοπικούς και υπερτοπικούς ακαδημαϊκούς, κοινωνικούς και αναπτυξιακούς φορείς.

Στις 16 - 18 Οκτωβρίου 2009, το ΤΒΣ διοργάνωσε με επιτυχία το συνέδριο *«Είκοσι χρόνια μετά από την πτώση του τείχους του Βερολίνου: αποτιμήσεις και προοπτικές»*, με χορηγούς τοπικούς φορείς, την ΤΕΔΚ Νομού Φλώρινας και τα Λιγνιτωρυχεία Αχλάδας. Στο Συνέδριο αυτό, εκτός της ευρύτατης συμμετοχής συναδέλφων από τα διάφορα τμήματα του ΠΔΜ (ιδίως δε, αυτά της Φλώρινας), εντυπωσιακή υπήρξε και η συμμετοχή συναδέλφων – μελών ΔΕΠ- διακεκριμένων προσωπικοτήτων από τον ευρύτερο ακαδημαϊκό χώρο.

Πιο πρόσφατα, στις 24 Απριλίου 2010, το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών *«Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της Ν.Α Ευρώπης»* του ΤΒΣ με την επιστημονική συνεργασία των δύο Μεταπτυχιακών της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ (Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας –Χριστιανικής Γραμματείας - Αρχαιολογίας και Τέχνης του Τμήματος Θεολογίας του ΑΠΘ και Τομέας 'Ιστορία - Δόγμα- Διορθόδοξες - Διαχριστιανικές Σχέσεις' του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του ΑΠΘ) διοργάνωσε στη Φλώρινα ημερίδα με θέμα *«Η Ορθοδοξία στη Ν.Α. Ευρώπη, Παρελθόν – Παρόν – Μέλλον»*.

Στις 21 με 22 Μαΐου 2010 το ίδιο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΒΣ - *«Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της Ν.Α. Ευρώπης»*- και ο Δήμος Αμυνταίου συνδιοργάνωσαν με εξαιρετική επιτυχία διεθνές συνέδριο στο Αμύνταιο με θέμα *«Η πολιτισμική κληρονομιά του έργου των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, ως παράγοντας ενότητας ανάμεσα στους λαούς της Ν.Α. Ευρώπης»*, με εντυπωσιακή συμμετοχή διακεκριμένων επιστημόνων από το εσωτερικό και το εξωτερικό. Το διεθνές αυτό συνέδριο πλαισιώθηκε από έκθεση εποπτικού υλικού με αναφορά στην παρουσία και το έργο των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στην ίδια γεωγραφική περιοχή (ΝΑ Ευρώπη).

Οι ΚΠΠ φορείς αντιμετωπίζουν την ανάπτυξη συνεργασιών με το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών θετικά, καθώς το επιστημονικό δυναμικό του Τμήματος προσφέρει τα εχέγγυα για μια επιτυχημένα συνεργασία, όπως επίσης προσδίδει και αυξημένο κύρος στην ίδια την συνεργασία.

Όπως προαναφέρθηκε, το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών διαθέτει πιστοποιημένα εργαστήρια για παροχή υπηρεσιών, όπως το Εργαστήριο Ιστορίας. Ο σκοπός και η δράση του έχουν αναπτυχθεί στο αντίστοιχο πεδίο. Παράλληλα, το Τμήμα διαθέτει το Εργαστήριο Πληροφορικής (Ε.Π.), ενταγμένο στην αρχική ιδρυματική δομή δημιουργίας του, το οποίο βρίσκεται στο ισόγειο του κτιρίου αιθουσών διδασκαλίας (απέναντι από το Ε.Π. της

Παιδαγωγικής Σχολής). Στο Ε.Π. δεν εκτελείται έργο που να μην έχει σχέση με την ακαδημαϊκή λειτουργία του Ιδρύματος. Οι ελεύθερες ώρες, αφαιρουμένων των ωρών διδασκαλίας και οργανωμένης διεξαγωγής ασκήσεων, διατίθενται για χρήση στους φοιτητές του Τμήματος.

Οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος αξιοποιούνται κατά περίπτωση στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς, όπως προαναφέρθηκε αναλυτικότερα για το Εργαστήριο Ιστορίας. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι μέσω αυτής της δομής έχει ψηφιοποιηθεί ικανός αριθμός εφημερίδων.

Τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας ανακοινώνονται τόσο ατομικά, από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, όσο και από το ίδιο το Τμήμα. Επιπλέον, το Τμήμα - όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω- συμμετέχει, οργανώνει και υποστηρίζει εμμέσως ή αμέσως, μέσω των ιδρυματικών δομών -όπως το Γραφείο Διασύνδεσης- και μέσω εκδηλώσεων που διοργανώνει με την πρωτοβουλία του -όπως το Α' επιστημονικό συνέδριο (2006), η διημερίδα (2008), το συνέδριο (2009), η τελευταία ημερίδα (2010) και το διεθνές συνέριο (2010)- την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων, σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος.

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών διατηρεί επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων, ιδίως μέσω του Γραφείου Διασύνδεσης όπου λαμβάνει χώρα η ηλεκτρονική ενημέρωση των φοιτητών αλλά και των αποφοίτων του Τμήματος για μια πλειάδα θεμάτων που τους αφορούν, όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω.

Οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους -αν όχι και ιδιαιτέρως τακτικές- εντάσσονται στην εκπαιδευτική διαδικασία κατά περίπτωση και οργανώνονται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, σε συνεργασία με ΚΠΠ φορείς, στο πλαίσιο των μαθημάτων.

Επιπλέον οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων, κυρίως, μέσω του Γραφείου Διασύνδεσης, με ειδική στόχευση συγκεκριμένων ημερίδων επαγγελματικού προσανατολισμού και πληροφόρησης για τις μεταπτυχιακές σπουδές. Ενδεικτικά κάποιοι φορείς που συμμετείχαν στις εκδηλώσεις αυτές ήταν: το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), η Διπλωματική Ακαδημία του Υπουργείου Εξωτερικών, η Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, το Ίδρυμα Fulbright, η Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας (ΑΝ.ΦΛΩ Α.Ε), η Αναπτυξιακή Εταιρεία Δυτικής Μακεδονίας (ΑΝ.ΚΟ Α.Ε), ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδας (ΣΒΒΕ), η Εθνική Τράπεζα Ελλάδος, το Κέντρο Διαβαλκανικής Συνεργασίας κ.ά. Αντίστοιχες ομιλίες και σεμινάρια διοργανώνονται και

μέσω των δυο μεταπτυχιακών προγραμμάτων του Τμήματος με επίλεκτους προσκεκλημένους ομιλητές.

Κατά περίπτωση απασχολούνται και στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες (τόσο σε προπτυχιακό, όσο και μεταπτυχιακό επίπεδο). Ενδεικτικά αναφέρουμε τους φορείς προέλευσης εξωτερικών διδασκόντων, μέχρι σήμερα: Αναπτυξιακή Εταιρεία Δυτικής Μακεδονίας (ΑΝ.ΚΟ Α.Ε), Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας (ΑΝ.ΦΛΩ.Α.Ε.), Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, Εθνογραφικό - Λαογραφικό Μουσείο Μακεδονίας Θράκης, 10^η Εφορεία Αγίου Όρους του ΥΠ.ΠΟ, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας, Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Καστοριάς.

Οι υπάρχουσες συνεργασίες που έχουν αναπτυχθεί έχουν τις προϋποθέσεις να αποβούν σταθερές και βιώσιμες στο μέλλον, γεγονός που τεκμαίρεται από τη διάθεση και τις δυνατότητες του επιστημονικού προσωπικού του Τμήματος, καθώς και την αντιμετώπισή του από την τοπική κοινωνία.

Μέχρι και σήμερα δεν είχε δοθεί η ευκαιρία για την υπογραφή προγραμματικών συμφωνιών συνεργασίας μεταξύ του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών και ΚΠΠ φορέων. Παράλληλα, μέχρι και σήμερα δεν είχε δοθεί η ευκαιρία για την εκπροσώπηση του Τμήματος σε περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα. Υπάρχει όμως η πρόθεση και η ικανότητα από την πλευρά του Τμήματος για την ανάπτυξη τέτοιου είδους συνεργασιών στο μέλλον, όπως και για την εκπροσώπηση του σε περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα, όπως υπάρχει και η πρόθεση και η ικανότητα για την συμμετοχή του στην εκπόνηση τοπικών και περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ιδιαιτέρως, η συμμετοχή μελών ΔΕΠ του τμήματος (από κοινού με μέλη ΔΕΠ του λοιπού ΠΔΜ, του ΑΠΘ, καθώς και εξωτερικούς ερευνητές / συνεργάτες) στο πλαίσιο ερευνητικής επιστημονικής ομάδας η οποία συγκροτήθηκε με ευθύνη της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών για τη διερεύνηση των προοπτικών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο νομό Φλώρινας. Η έρευνα η οποία διενεργήθηκε σε συνεργασία με τους φορείς του νομού και ανατέθηκε στην ΕΜΣ από τη ΝΑ Φλώρινας, μετά την ολοκλήρωσή της παρουσιάστηκε -σε δημόσια διαβούλευση- στους κοινωνικούς και παραγωγικούς φορείς, προκειμένου να συγκροτηθεί η ενότητα των συμπερασμάτων.

Όπως καταδεικνύεται και από τα παραπάνω –ειδικότερα στο πλαίσιο διεθνών συνεργασιών και ακαδημαϊκών δικτύων- το Τμήμα, μέσω της συμμετοχής του στα διάφορα

δίκτυα ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, συμμετέχει ενεργά και συνεργάζεται άμεσα -σε επίπεδο ιδρυματικό- με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης. Για παράδειγμα, μέσω της διοργάνωσης του Α' Επιστημονικού Συνεδρίου του στη Φλώρινα (10-12 Νοεμβρίου 2006) με θέμα "Διαστάσεις της μετάβασης και η ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών της Βαλκανικής", είχε τη δυνατότητα συνεργασίας με άλλα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης από την Ελλάδα. Ομοίως, η Δημερίδα «Τα Δυτικά Βαλκάνια σε Κίνηση. Εξελίξεις, προβλήματα και προοπτικές» (10 – 11/10/2008), οργανωμένη από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη», την Ελληνική Εταιρεία Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων, την Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας και το Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης *Europe Direct*, απευθύνθηκε όπως και ενεργοποίησε τοπικούς και υπερτοπικούς ακαδημαϊκούς, κοινωνικούς και αναπτυξιακούς φορείς. Ομοίως και το συνέδριο «Είκοσι χρόνια μετά από την πτώση του τείχους του Βερολίνου: αποτιμήσεις και προοπτικές» (16-18/10/2009), ενίσχυσε αντίστοιχα την εξωστρέφεια του τμήματος, όπως άλλωστε και η ημερίδα «Η Ορθοδοξία στη Ν.Α. Ευρώπη, Παρελθόν – Παρόν – Μέλλον» (24/4/2010) διοργανωμένη από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της Ν.Α Ευρώπης» του ΤΒΣ. Ομοίως κινήθηκε προς αυτή την κατεύθυνση και το διεθνές συνέδριο «Η πολιτισμική κληρονομιά του έργου των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, ως παράγοντας ενότητας ανάμεσα στους λαούς της Ν.Α. Ευρώπης», που συνδιοργάνωσαν το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της Ν.Α. Ευρώπης» του ΤΒΣ και ο Δήμος Αμυνταίου (21 – 22/05/2010)

Επιπλέον, στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS-Lifelong Learning Κινητικότητα Διδακτικού Προσωπικού, μέλη ΔΕΠ έχουν συμμετάσχει σε ανταλλαγές διδακτικού προσωπικού με πανεπιστημιακά ιδρύματα της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας και Πολωνίας. Παράλληλα, και στο πλαίσιο του προγράμματος «ERASMUS /Lifelong Learning, 2007-2013» (πρώην SOCRATES, δράση 2.2. του ERASMUS) απονέμονται υποτροφίες κινητικότητας στους φοιτητές του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών, προκειμένου να ολοκληρώσουν μέρος των προπτυχιακών τους σπουδών σε ευρωπαϊκά πανεπιστημιακά ιδρύματα. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με τις διμερείς συμφωνίες στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS-LLP που έχουν υπογραφεί ανάμεσα στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και σε Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια, η κινητικότητα των φοιτητών του Τμήματος

Βαλκανικών Σπουδών για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 έχει ως εξής (πηγή: Γραφείο Διεθνών Σχέσεων ΠΑΜ/ 30.06.2010).

ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Περί-οδος	Πανεπι-στήμιο	Εξερχόμενοι φοιτητές		Εξερχόμενοι καθηγητές		Εισερχόμενοι φοιτητές		Εισερχόμενοι καθηγητές	
		Αριθμός	Σύνολο διάρκειας επίσκεψης (μήνες)	Αριθμός	Διάρκεια επίσκεψης (εβδομάδα)	Αριθμός	Σύνολο διάρκειας επίσκεψης (μήνες)	Αριθμός	Σύνολο διάρκειας επίσκεψης (εβδομάδα)
2009-2010 Renewal sent out	Andrzeja Fycza Kodrzewskiego Krakow University -Poland	2	10	1	1 8hwp	2	10	1	1 8hwp
2008-2010 Renewal sent out	University of Iasi -Romania	3 Undergrad/ postgrad	15	1	2 8hwp	3	18	1	2 8hwp
2008-2013	University of Babes Bolyai Cluj-Napoca -Romania	2	10	2	2 8hwp	2	10	1	1 8hwp
2008-2013	University of Alba Iulia -Romania	3	15	1	2 5hwp	3	15	1	2 5hwp
2008-2013	University of Sibiu -Romania	2	10	2	1 8hwp	2	10	2	1 8hrw
2007-2013	South-Western University of "Neofit- rilski" -Bulgaria			1	1 8hwp			1	1 8hwp
2009-2013	Sofiiski University "Sveti Kliment Ohridski" -Bulgaria	2	10	2	1 8hwp	2	10	2	1 8hwp
2007-2013	Ion Mincu University of Architecture and Urbanism Bucharest -Romania	2	20	1	2 6hwp	2	20	1	2 6hwp
2007-2013	University of Pitesti -Romania	2	12	1	2 8hwp	2	12	1	2 8hwp

Ας σημειωθεί ότι, πέραν των όσων αναφέρονται παραπάνω, υπάρχουν από πλευράς των μελών ΔΕΠ / ΕΠ του Τμήματος, ανεξάρτητες συμμετοχές σε επιστημονικά προγράμματα, επιστημονικά συνέδρια και συναντήσεις που διοργανώνονται από άλλα εκπαιδευτικά ακαδημαϊκά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, αντιστοίχως («Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και τη γλωσσική εκπαίδευση» του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, «Ελλάδα-Βαλκάνια:

Πολύ-πολιτισμικότητα και Αντι-εθνικιστικός Λόγος» του *Πανεπιστημίου Μακεδονίας*, “GUESS: Global University Entrepreneurial Spirit Student’s Survey” των *Swiss Institute of Small Business & Entrepreneurship, University of St. Gallen*, και *International University Schloss Reinchartshausen, Central Europe Centre for Research and Documentation* (Η.Π.Α.), *Fondation pour la Memoire de la Shoah* (Γαλλία), *Institut fur Byzanzforschung* (Αυστρία), *Centar za Crkvene Studije* (Σερβία), *Kirilo-Metodievski Naucen Centar* (Βουλγαρία), *Early Fall School in Semiotics* (New Bulgarian University) *British International Studies Association, Political Studies Association, European Consortium for Political Research*. Σε κάθε περίπτωση και αυτές οι συμμετοχές θεωρητικά αποτελούν επάξια εκπροσώπηση του Τμήματος στο πλαίσιο των ευρύτερων επιστημονικών συνεργασιών του.

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών συμμετέχει στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα. Ειδικότερα αναφέρεται η συμμετοχή του Τμήματος και η συνεργασία του με ακαδημαϊκά δίκτυα (Ενωση των Οικονομικών Πανεπιστημίων της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, Δίκτυο Βαλκανικών Πανεπιστημίων «Border Crossings», Ευρωπαϊκό διακλαδικό επιστημονικό πρόγραμμα Clionet). Επίσης, και όπως προκύπτει από τη συμμετοχή / συνεργασία των μελών ΔΕΠ / ΕΠ του Τμήματος, το τελευταίο εκπροσωπείται ή και συνεργάζεται με επιστημονικές οργανώσεις ή δίκτυα για παροχή εξειδικευμένης γνώσης και τεχνογνωσίας. Ενδεικτικά αναφέρονται πιο κάτω.

Από το εξωτερικό: CICOP (International Center for the Rehabilitation of the Architectural Heritage), L’Association Nationale des Villes et Pays d’Art et d’Histoire et des Villes à secteurs sauvegardés et protégés -France, United Nations Development Program (UNDP) “Beautiful Romania”, ICOMOS (International Council of Monuments and Sites), Παράρτημα για την ελληνορουμανική συνεργασία του ευρωπαϊκού Ιδρύματος Titulescu (με έδρα το Βουκουρέστι).

Από το εσωτερικό: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Εταιρεία Ελληνο-Ευρωπαϊκών Μελετών, Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα (Θεσσαλονίκη), Ελληνική Εταιρία Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων, Κέντρο Έρευνας Μακεδονικής Ιστορίας και Τεκμηρίωσης (KEMIT) του Ιδρύματος Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα (IMMA), Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων του Παντείου Πανεπιστημίου, Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων, Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, Ελληνική Εταιρεία Σλαβικών Μελετών (Θεσσαλονίκη), Επιστημονικό Ίδρυμα Αγίων Κύριλλος και Μεθόδιος (Θεσσαλονίκη), Μακεδονικό και

Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΜΠΕ), Σύλλογος και Περιοδικό «Αριστοτέλης» (Φλώρινα).

Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον. Όλες οι εκδηλώσεις που διοργανώνει το Τμήμα έχουν χαρακτήρα εξωστρέφειας και απευθύνονται σε ευρύτερη, διαφορετική κατά περίπτωση, ομάδα ή ομάδες κοινού. Τα συνέδρια και οι ημερίδες του Τμήματος, οι κορυφαίες θεσμικά και ουσιαστικά εκδηλώσεις του, όπως προαναφέρθηκε, απευθύνθηκαν και ενεργοποίησαν –εκτός των ακαδημαϊκών και ερευνητικών, κοινωνικών και αναπτυξιακών υπερτοπικών φορέων- επιπλέον τους τοπικούς φορείς, καθώς και ιδιώτες.

Σειρά εκδηλώσεων του Τμήματος διοργανώνεται επίσης, με την υποστήριξη του πνευματικού ιδρύματος «Δημήτρης και Μαρία Δελιβάνη», απευθύνονται δε στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον, μέσα από ευρύτερα ενδιαφέροντες θεματικές.

Επίσης, με την πρωτοβουλία και ενεργό συμμετοχή μελών ΔΕΠ / ΕΠ του Τμήματος, το τελευταίο συμβάλλοντας ή εκπροσωπούμενο, προβάλλει και προωθεί την εικόνα του στο άμεσο ή και ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

Επιπλέον, στο Τμήμα έχει συσταθεί, εδώ και μερικά χρόνια, και λειτουργεί –υπό την ευθύνη και τον συντονισμό μέλους ΔΕΠ- Ομάδα Πολιτιστικής Δράσης και Παρέμβασης. Στην ομάδα αυτή συμμετέχουν φοιτητές του ΤΒΣ καθώς και των τμημάτων της Παιδαγωγικής Σχολής. Θεατρικές παραστάσεις, κινηματογραφικές προβολές επιλεγμένων ταινιών από τον παγκόσμιο κινηματογράφο, ανάπτυξη επίκαιρων θεματικών ενοτήτων από ομάδες φοιτητών και debates, μουσικά γεγονότα είναι μερικές από τις μέχρι τώρα δραστηριότητες της Ομάδας.

5. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

5.1. Εισαγωγή

Η καταγραφή της παρούσας κατάστασης των Διοικητικών Υπηρεσιών και Υποδομών του Τμήματος αποσκοπεί στην επανατροφοδότηση και βελτίωση αυτών και όχι στην αξιολογική κατηγοριοποίησή τους θετικά ή αρνητικά. Η αποτελεσματική λειτουργία και η οριζόντια επικοινωνία των διαφόρων Τομέων των Διοικητικών υπηρεσιών και Υποδομών εξασφαλίζεται με τη συζήτηση και τις αποφάσεις των Προσωρινών Γενικών Συνελεύσεων του Τμήματος. Το θετικό περιεχόμενο συγκεκριμένων Υπηρεσιών και Υποδομών είναι πρωτίστως απόρροια των πρωτοβουλιών των μελών του Τμήματος, και λιγότερο επαρκούς θεσμικής ή οικονομικής υποστήριξης.

5.2. Αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών

Η αποτελεσματικότητα της Γραμματείας, παρά την έλλειψη επαρκούς στελέχωσης και εμπειρίας, γεγονός που συνδέεται και με την εν γένει νηπιακή ιστορία του Π.Δ.Μ. ως αυτοτελούς Πανεπιστημίου, κινείται σε πολύ αξιόλογα επίπεδα με τάσεις βελτίωσης και προσαρμογής στις αυξημένες ανάγκες διοίκησης των πανεπιστημιακών Τμημάτων. Αρκετά αποτελεσματική αποδεικνύεται, επίσης, παρά τα παραπάνω προβλήματα και τη γεωγραφική απόσταση διασποράς των υπηρεσιών μεταξύ Φλώρινας και Κοζάνης, η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Π.Δ.Μ.

5.3. Μέσα και υποδομές

Όλα τα παρακάτω στοιχεία είναι άμεσα συνδεδεμένα με το χρονίζον ζήτημα της ξεχωριστής στέγασης του Τ.Β.Σ. Η επί δεκαετία «φιλοξενία» του Τμήματος στους χώρους της Παιδαγωγικής Σχολής, χωρίς, δηλαδή, τους δικούς του χώρους, έχει άμεση αρνητική επίπτωση στην εν γένει ανάπτυξη της ακαδημαϊκής του εικόνας και του παραγόμενου έργου του.

Αίθουσες διδασκαλίας:

(α) Αριθμός και χωρητικότητα

Διατίθενται 8 αίθουσες. Αναλυτικότερα:

Αίθουσα	Χωρητικότητα (άτομα)
I1	50
I2	35
I3	44
I4	45
I5	32
NK1	104

NK2	36
NK3	48

Όλες οι παραπάνω αίθουσες βρίσκονται στα κτίρια αιθουσών διδασκαλίας της Παιδαγωγικής Σχολής του Π.Δ.Μ., όπου και φιλοξενείται το Τ.Β.Σ.

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα

Υπάρχει σοβαρότατο πρόβλημα επάρκειας μεγάλων αιθουσών και αμφιθεάτρων. Συγκεκριμένα, τα αμφιθέατρα στα κτίρια των αιθουσών είναι μόνον δύο (περίπου 400 και 150 θέσεων αντίστοιχα) και δεν είναι διαθέσιμα στο τμήμα παρά μόνον περιστασιακά (για τις εξετάσεις, τις ορκωμοσίες και κάποιες εκδηλώσεις), καθώς χρησιμοποιούνται κυρίως για παραδόσεις μαθημάτων και άλλες ανάγκες της Παιδαγωγικής Σχολής.

(γ) Βαθμός χρήσης

Μέσω του ωρολογίου προγράμματος του Τ.Β.Σ. γίνεται εμφανής η εντατική χρήση των αιθουσών σε καθημερινή βάση για τη διδασκαλία των μαθημάτων του προπτυχιακού προγράμματος. Στις ίδιες αίθουσες πραγματοποιούνται οι παραδόσεις μαθημάτων του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών του Τμήματος, καθώς και οι παρουσιάσεις των διπλωματικών εργασιών των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών.

(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού

Μόνον σε δύο από τις παραπάνω αίθουσες (Π1, NK1) υπάρχει εγκατεστημένος εξοπλισμός ηλεκτρονικών παρουσιάσεων (data show), που περιλαμβάνει, μονάδα Η/Υ, συσκευή ψηφιακών προβολών και αντίστοιχη καλωδίωση.

5.4. Εκπαιδευτικά εργαστήρια:

Νησίδα Η/Υ Τ.Β.Σ.

(α) Αριθμός και χωρητικότητα

Είναι συνδεδεμένοι και λειτουργούν 32 σταθμοί εργασίας (Δες «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II: Εξοπλισμός Νησίδας Η/Υ Τ.Β.Σ.») σε αίθουσα διαστάσεων 40 τ.μ. περίπου.

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων

Οι χώροι κρίνονται ανεπαρκείς. Το εμβαδόν του χώρου του εργαστηρίου, λαμβάνοντας υπ' όψιν το πλήθος των σταθμών, θα έπρεπε να είναι κατά 50% μεγαλύτερο.

(γ) Βαθμός χρήσης

Μέσω του ωρολογίου προγράμματος του Τ.Β.Σ. γίνεται εμφανής η εντατική χρήση του εργαστηρίου. Επισημαίνεται ότι από το ερχόμενο εξάμηνο, με την αναμενόμενη έλευση τεχνικού πληροφορικής (αποσπασμένου ΔΕ) οι ώρες ελεύθερης διάθεσης θα αυξηθούν.

(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού

Ο εξοπλισμός αναβαθμίστηκε πρόσφατα ως προς τις κεντρικές μονάδες (κατά το εαρινό '08 εξάμηνο) , ενώ αντικαταστάθηκαν και οι οθόνες (χειμερινό εξάμηνο '08)

(ε) Επάρκεια αποθηκών (εργαστηριακού εξοπλισμού, αντιδραστηρίων, κ.λπ.)

Η υπάρχουσα αποθήκη στο υπόγειο του κτιρίου διοίκησης κρίνεται ανεπαρκής, καθώς χρησιμοποιείται από όλα τα Τμήματα του Π.Δ.Μ. στη Φλώρινα για την αποθήκευση συσκευών προς καταστροφή (σε αναμονή έκδοσης πρωτοκόλλου καταστροφής), την διατήρηση αναλώσιμου υλικού και γραφικής ύλης, αλλά και τίτλων βιβλίων προς καταλογογράφηση.

Εργαστήριο Ιστορίας

(α) Αριθμός και χωρητικότητα

Είναι συνδεδεμένοι και λειτουργούν 3 σταθμοί εργασίας σε χώρο διαστάσεων 10 τ.μ. περίπου.

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων

Ανεπαρκής χώρος για τη λειτουργία του. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις είναι σύγχρονες.

(γ) Βαθμός χρήσης

Σε εβδομαδιαία βάση.

(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού

Ο χώρος είναι ανεπαρκής για τη λειτουργία του εργαστηρίου. Όμως ο εξοπλισμός του είναι πολύ ικανοποιητικός.

Επάρκεια και ποιότητα των χώρων και του εξοπλισμού των γραφείων.

Με την πρόσληψη νέων διδασκόντων (εκλέχθηκαν συνολικά 3 μέλη ΔΕΠ και 3 ΕΕΔΙΠ), η αναγκαιότητα για την κάλυψη των αναγκών σε γραφεία διδασκόντων και χώρους συνεργασίας έχει αυξηθεί σημαντικά καθώς επίκεινται 3 ακόμη εκλογές μελών ΔΕΠ. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι ήδη τα γραφεία των φιλοξενούν δυο διδάσκοντες, ενώ με τις νέες προσλήψεις αναμένεται να απαιτηθεί σε κάποιες περιπτώσεις η συγχώνευση τριών γραφείων διδασκόντων στον ίδιο χώρο.

Προσωπικό Διοικητικής/Τεχνικής/Ερευνητικής Υποστήριξης

(α) Αριθμός και ειδικότητες

Στην παρούσα χρονική περίοδο υπηρετούν δύο άτομα Π.Ε. και ένα Δ.Ε. Είναι επιτακτική η ανάγκη ενίσχυσης του δυναμικού της Γραμματείας του Τ.Β.Σ. τόσο σε σχέση με το Π.Π.Σ. όσο και με το Π.Μ.Σ.

(β) Επάρκεια ειδικοτήτων

Επιτακτική είναι η ανάγκη απασχόλησης/πρόσληψης προσωπικού για την τεχνική και εκπαιδευτική υποστήριξη των εργαστηρίων Η/Υ.

Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου).

Είναι στη διάθεση του κάθε φοιτητή και του κάθε μέλους του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο, ο οποίος υποστηρίζει την ευέλικτη ανάρτηση εγγράφων (π.χ. οδηγοί σπουδών), ιστοσελίδων (π.χ. προσωπικές ιστοσελίδες μελών

ΔΕΠ), ανακοινώσεων (π.χ. ημερίδες) μέσω Συστήματος Διαχείρισης Περιεχομένου (Content Management System).

Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην παρουσίαση των μαθημάτων; Πώς;

Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται για την παρουσίαση των μαθημάτων κυρίως στις αίθουσες, όπου υπάρχει ο ανάλογος εξοπλισμός (Νησίδα Η/Υ Τ.Β.Σ., Εργαστήριο Η/Υ Ιστορίας, Αιθ. Π, Αιθ. ΝΚ1) , αλλά και το αντίστοιχο λογισμικό.

Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στη διδασκαλία; Πώς;

Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται από μικρό αριθμό διδασκόντων για τη διδασκαλία των μαθημάτων τους. Συγκεκριμένα, το εγκατεστημένο στους εξυπηρετητές του κτιρίου διοίκησης (Κοζάνη) σύστημα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης (CoMPUs – <http://compus.uowm.gr>) χρησιμοποιείται για την ανάρτηση εκπαιδευτικού - υποστηρικτικού υλικού και την ασύγχρονη επικοινωνία διδάσκοντα-διδασκομένου.

Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην εργαστηριακή εκπαίδευση; Πώς;

Η νησίδα Η/Υ Τ.Β.Σ. χρησιμοποιείται για το εργαστηριακό μέρος κυρίως των μαθημάτων Πληροφορικής. Επιπλέον, το προαναφερόμενο σύστημα (CoMPUs) χρησιμοποιείται και για την ανάρτηση υποχρεωτικών και προαιρετικών εργασιών εξάσκησης κυρίως στα μαθήματα Πληροφορικής, ενώ το ίδιο εργαστήριο είναι στη διάθεση των φοιτητών για εξάσκηση εκτός ωραρίου μαθημάτων (Δες «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Πρόγραμμα λειτουργίας Νησίδας Η/Υ Τ.Β.Σ.»)

Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην αξιολόγηση των φοιτητών; Πώς;

Το σύστημα CoMPUs παρέχει τη δυνατότητα αξιολόγησης των φοιτητών και αξιοποιείται κυρίως από τα μαθήματα Πληροφορικής για την αξιολόγηση υποχρεωτικών εργαστηριακών εργασιών εξάσκησης.

Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην επικοινωνία των φοιτητών με τον διδάσκοντα; Πώς;

Κατά την τελευταία διετία, κάθε φοιτητής με την εγγραφή σε Τμήμα του Π.Δ.Μ. λαμβάνει θυρίδα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στον mail server (<http://mailgate.uowm.gr>) για την επικοινωνία με τους διδάσκοντες. Επιπλέον, δίδεται η δυνατότητα επικοινωνίας των διδασκόντων με τους φοιτητές μέσω του ηλεκτρονικού πίνακα ανακοινώσεων του Φοιτητικού Συλλόγου του Τ.Β.Σ. (<http://fsbalkan.blogspot.com>). Τέλος, αξιοποιώντας τις δυνατότητες του CoMPUs, οι διδάσκοντες μπορούν να αναρτούν ανακοινώσεις προς τους εγγεγραμμένους φοιτητές στα αντίστοιχα μαθήματα, καθώς και να επικοινωνούν ασύγχρονα και αμφίδρομα μέσω της επιλογής «Κουβέντα».

6. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

Σκοπός του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών (ΤΒΣ) στη Φλώρινα είναι να καλλιεργεί και να προάγει την επιστημονική έρευνα και γνώση που αφορούν τη γλώσσα και λογοτεχνία, την ιστορία, τη φιλοσοφία, την παιδεία, την οικονομία, τις κοινωνικές και πολιτικές δομές και τον πολιτισμό των Βαλκανικών Λαών, να προάγει τις διαθρησκευτικές και διαπολιτισμικές σχέσεις τις Ελλάδας και του Ελληνισμού γενικότερα με τους λαούς της Βαλκανικής, της Ανατολικής Ευρώπης και του Εύξεινου Πόντου κατά τρόπο που να ευνοούν την καλή γειτονία και την επικοινωνία, καθώς επίσης να παρέχει στη δημόσια διοίκηση τεκμηριωμένες πληροφορίες και επιστημονικά στοιχεία τα οποία θα καθιστούν αποτελεσματικότερη τη συνεργασία της με τις όμορες Βαλκανικές χώρες, τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και του Εύξεινου Πόντου.

Η εκπαιδευτική φιλοσοφία και πολιτική του ΤΒΣ προσαρμόστηκε στις μεταβολές του εξωτερικού της περιβάλλοντος -εποχή κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών ανακατατάξεων που πραγματοποιήθηκαν στις Βαλκανικές χώρες και στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης- και λαμβάνοντας υπόψη και το ζήτημα της επαγγελματικής αποκατάστασης των πτυχιούχων του Τμήματος με απόφαση της ΠΓΣ προτάθηκε η δημιουργία δύο κατευθύνσεων με τους τίτλους «Γλώσσες και Πολιτισμός» και «Οικονομία και Πολιτική», με την προσδοκία αυτό να συμβάλλει αποτελεσματικά στην κατάρτιση νέων επιστημόνων ειδικευμένων στα παραπάνω θέματα που θα μπορούν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις στην αγορά εργασίας.

Πολύ σημαντικό προς αυτή την κατεύθυνση είναι η προσπάθεια για παροχή πιστοποιητικού γλωσσομάθειας και παράλληλη επιδίωξη παροχής πιστοποιητικού επάρκειας με στόχο τη διδασκαλία των βαλκανικών γλώσσών ή της ρωσικής γλώσσας. Έτσι από το χειμερινό εξάμηνο του 2008 οι βαλκανικές γλώσσες και η ρωσική γλώσσα θα διδάσκονται έξι (6) ώρες σε κάθε Εξάμηνο, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται το ελάχιστο όριο πιστωτικών μονάδων για το πιστοποιητικό γλωσσομάθειας στον ΑΣΕΠ που είναι 416 ώρες διδασκαλίας μιας γλώσσας. Η άριστη εκμάθηση μιας βαλκανικής (βουλγαρικής, σερβικής, ρουμανικής, τουρκικής, αλβανικής) ή της ρωσικής γλώσσας αποτελεί αναμφίβολα συγκριτικό πλεονέκτημα για τους αποφοίτους του ΤΒΣ. Άλλωστε εκτός από τους φοιτητές της κατεύθυνσης «Γλώσσες και Πολιτισμός», για τους οποίους η γλώσσα (βαλκανική ή ρωσική) είναι υποχρεωτική και οι φοιτητές της κατεύθυνσης «Οικονομία και Πολιτική» έχουν τη

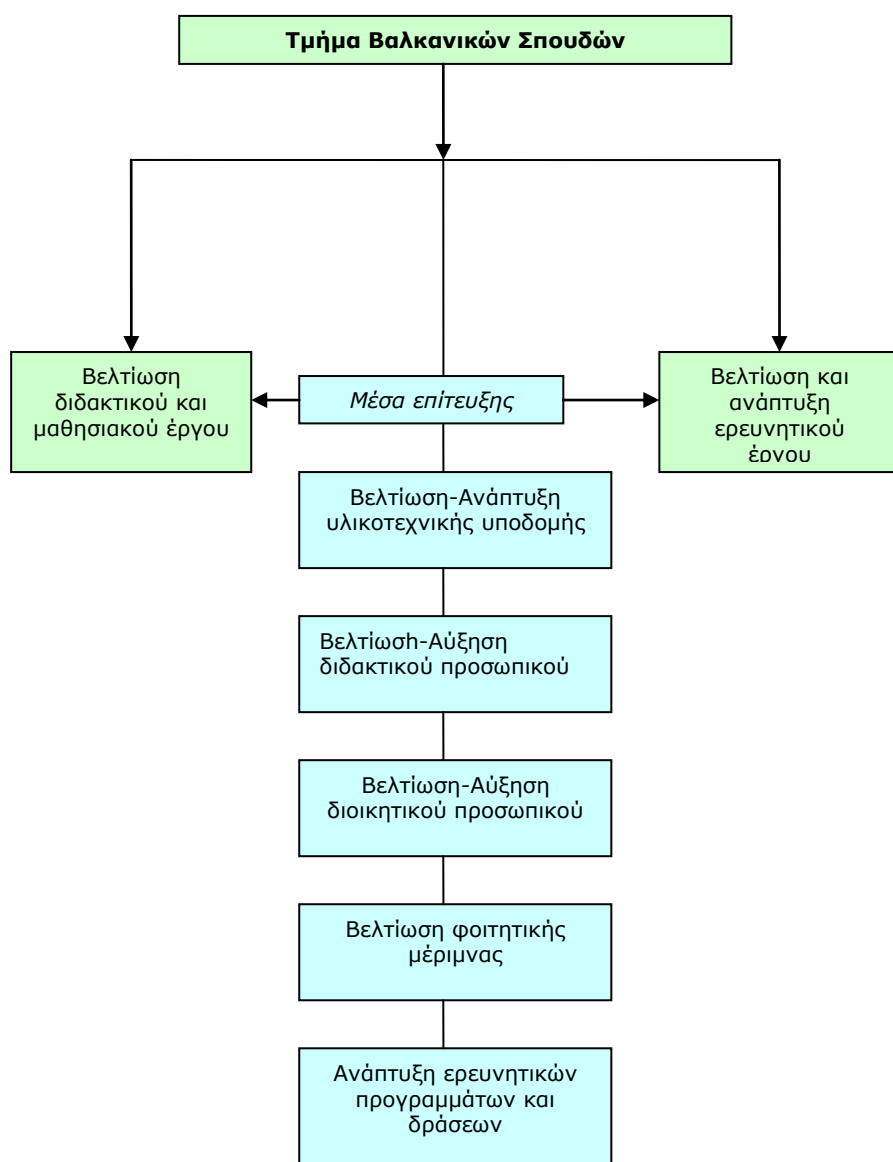
δυνατότητα να επιλέξουν τη γλώσσα ως ελεύθερη επιλογή, ώστε να κατοχυρώνουν και αυτοί, εφόσον το επιθυμούν, το πιστοποιητικό γλωσσομάθειας. . Φυσικά η ίδρυση του Σχολείου Γλωσσών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας με έδρα την Φλώρινα που θα λειτουργήσει από τον Σεπτέμβριο του 2009 θα δίνει τη δυνατότητα σε όλους τους φοιτητές και πτυχιούχους του ΤΒΣ να τελειοποιήσουν τη γλώσσα (βαλκανική ή ρωσική) που επιθυμούν ή ακόμη να προχωρήσουν στην εκμάθηση και άλλων γλωσσών. Επίσης το ΤΒΣ βρίσκεται σε διαπραγματεύσεις με Πανεπιστήμια της Ρωσίας, της Βουλγαρίας και της Τουρκίας προκειμένου να διεξάγονται στους χώρους του ΤΒΣ εξετάσεις για την επάρκεια γλωσσομάθειας.

Στο πλαίσιο αυτό οι βασικοί **στόχοι** του αναπτυξιακού προγραμματισμού του ΤΒΣ με τετραετή ορίζοντα υλοποίησης επικεντρώνονται στις παρακάτω περιοχές:

- στην ανάπτυξη του διδακτικού και μαθησιακού έργου
- στην ανάπτυξη του διοικητικού έργου
- στην ανάπτυξη της έρευνας

οι οποίες προϋποθέτουν την βελτίωση των συνθηκών εργασίας -βελτίωση υλικοτεχνικής υποδομής κλπ., τη δημιουργία ερευνητικών προγραμμάτων και δράσεων, την καλύτερη απόδοση του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού, την φοιτητική μέριμνα.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι βασικοί άξονες ανάπτυξης του ΤΒΣ

- συγκεκριμένοι στόχοι και χρονοδιάγραμμα

Χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης του στρατηγικού σχεδιασμού

	Στόχοι	Τετραετής προγραμματισμός							
		2009-2010		2010-2011		2011-2012		2012-2013	
		1° εξάμ.	2° εξάμ.	1° εξάμ.	2° εξάμ.	1° εξάμ.	2° εξάμ.	1° εξάμ.	2° εξάμ.
1	Ανάπτυξη διδακτικού και μαθησιακού έργου	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1	Υλικοτεχνική υποδομή	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1.1	Έκταση διαθέσιμων χώρων		x	x	x	x	x	x	x
1.1.2	Βιβλιοθήκη		x	x	x	x	x	x	x
1.1.3	Δίκτυο	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1.4	Εξοπλισμός αιθουσών	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1.5	Εξοπλισμός εργαστηρίων		x	x	x	x	x	x	x
1.1.6	Εξοπλισμός γραφείων διδασκόντων			x	x	x	x	x	x
1.2.	Αύξηση διδακτικού προσωπικού	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.1	Αύξηση του αριθμού μελών του Δ.Ε.Π.		x		x		x		x
1.2.2	Σταθεροποίηση των ε.ε. ν.407/80	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.3	Αύξηση του αριθμού των Ε.Ι.Δ.Ι.Π.		x		x		x		x
1.2.4	Αύξηση του αριθμού των Ε.Τ.Ε.Π.		x		x		x		x
2	Ανάπτυξη διοικητικού έργου	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1	Αύξηση διοικητικού προσωπικού	x	x	x	x	x	x	x	x
2.2	Πρόσληψη γραμματέων		x		x		x		x
2.3	Πρόσληψη Ι.Δ.Α.Χ.		x		x		x		x
3	Ανάπτυξη ερευνητικού έργου	x	x	x	x	x	x	x	x
		Η βελτίωση του παρεχομένου ερευνητικού έργου συνδέεται με όλες τις προαναφερθείσες συνθήκες βελτίωσης του παρεχομένου διδακτικού έργου και ως εκ τούτου δεν αναλύονται ξανά.							

■ Μέτρα για την υλοποίηση των στόχων

- Έκταση διαθέσιμων χώρων: το Τμήμα συστεγάζεται με άλλα δύο τμήματα (Π.Τ.Δ.Ε. και Π.Τ.Ν.) σε ανεπαρκείς ως προς την έκταση χώρους (αίθουσες διδασκαλίας, γραφεία διδασκόντων, εργαστήρια, κλπ.). Για να λειτουργήσει ομαλά το Τμήμα

χρειάζεται τουλάχιστον 8 αίθουσες διδασκαλίας χωρητικότητας 50-120 ατόμων, 10 γραφεία διδασκόντων, χώρους για τη λειτουργία ερευνητικών και τεχνολογικών εργαστηρίων.

- Βιβλιοθήκη: από την υφιστάμενη βιβλιοθήκη εξυπηρετούνται 4 πανεπιστημιακά τμήματα, ενώ οι διαθέσιμοι χώροι της δεν φθάνουν ούτε για την εξυπηρέτηση ενός τμήματος. Εκτός αυτού υπάρχει άμεση ανάγκη αγοράς νέων βιβλίων, σύνδεσής της με Βάσεις Δεδομένων και αγοράς επιστημονικών περιοδικών.
- Δίκτυο: Η ταχύτητα του δικτύου υπολογίζεται στα 3 Mbps για 4 τμήματα που φιλοξενούν 1.200 περίπου φοιτητές, 60 μέλη του Δ.Ε.Π. και 40 περίπου ειδικούς επιστήμονες του ΠΔ 407/80. Είναι προφανές ότι η συγκεκριμένη ταχύτητα μόλις που αρκεί για ένα απλό οικιακό δίκτυο τριών χρηστών.
- Εξοπλισμός αιθουσών: Είναι χαρακτηριστικό ότι στις περισσότερες αίθουσες χρησιμοποιούνται θρανία και καρέκλες από την Α/θμια και την Β/θμια εκπαίδευση. Στόχος του Τμήματος είναι να εξοπλίσει τουλάχιστον τις μισές αίθουσες από αυτές που του αναλογούν με επίπλωση που ταιριάζει σε πανεπιστημιακό ίδρυμα.
- Εξοπλισμός γραφείων διδασκόντων: Υπάρχουν κάποια γραφεία στα οποία χρησιμοποιούνται παλιά έπιπλα και υπάρχουν και υπολογιστές προηγούμενης τεχνολογίας. Στόχος του Τμήματος είναι μέχρι το τέλος της τετραετίας όλοι οι συνάδελφοι να διαθέτουν πλήρως εξοπλισμένα γραφεία. Για το σκοπό αυτό στη διάρκεια της τετραετίας θα απαιτηθούν 15 νέα γραφεία (δεν υπάρχει σχετικός χώρος εγκατάστασής τους), καθώς και η ανανέωση της επίπλωσης 3 γραφείων που έχουν παλιά επίπλωση.

- συμμετοχή στις διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας

Το Τμήμα προτίθεται να αποτιμά την πορεία υλοποίησης του στρατηγικού του σχεδιασμού κατ' έτος καθώς και στο τέλος της τετραετίας (διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας), επικεντρώνοντας τη δράση του προς τρεις βασικές κατευθύνσεις:

1. Επίτευξη στόχων
2. Επάρκεια πόρων
3. Σύγκριση με άλλα συναφή τμήματα εφόσον υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία

-
- *προαγωγή καινοτομίας, αριστείας, χρήση Τ.Π.Ε.*

Το Τμήμα χρησιμοποιεί τις νέες τεχνολογίες, είτε ως γνωστικό αντικείμενο στο πρόγραμμα σπουδών του, είτε ως ερευνητικό εργαλείο, είτε, τέλος, ως εργαλείο παροχής υπηρεσιών προς το προσωπικό και τους φοιτητές. Η ερευνητική δραστηριότητα των μελών Δ.Ε.Π. και των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος παρά τις δομικές δυσκολίες είναι αξιοπρόσεκτη και θα εξακολουθήσει να κινείται ανοδικά. Ειδικότερα, οι ΤΠΕ αξιοποιούνται για την παρουσίαση των μαθημάτων κυρίως στις αίθουσες όπου υπάρχει ο ανάλογος εξοπλισμός, αλλά και το αντίστοιχο λογισμικό. Επίσης, οι ΤΠΕ αξιοποιούνται από μικρό αριθμό διδασκόντων για τη διδασκαλία των μαθημάτων τους. Συγκεκριμένα, το εγκατεστημένο στους εξυπηρετητές του κτιρίου διοίκησης (Κοζάνη) σύστημα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης (Compus – <http://compus.uowm.gr>) χρησιμοποιείται για την ανάρτηση εκπαιδευτικού - υποστηρικτικού υλικού και την ασύγχρονη επικοινωνία διδάσκοντα-διδασκομένου. Ακόμη, τα τελευταία δύο χρόνια, κάθε φοιτητής με την εγγραφή σε Τμήμα του ΠΔΜ λαμβάνει θυρίδα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στον mail server (<http://mailgate.uowm.gr>) για την επικοινωνία με τους διδάσκοντες. Επιπλέον, δίδεται η δυνατότητα επικοινωνίας των διδασκόντων με τους φοιτητές μέσω του ηλ. πίνακα ανακοινώσεων του Φοιτ. Συλλόγου του ΤΒΣ (<http://fsbalkan.blogspot.com/>). Τέλος, αξιοποιώντας τις δυνατότητες του Compus, οι διδάσκοντες μπορούν να αναρτούν ανακοινώσεις προς τους εγγεγραμμένους φοιτητές στα αντίστοιχα μαθήματα, καθώς και να επικοινωνούν ασύγχρονα και αμφίδρομα μέσω της επιλογής «Κουβέντα».

β) μέριμνα για το ανθρώπινο δυναμικό:

- *συνθήκες διδασκαλίας, έρευνας και εργασίας*

Η βελτίωση των συνθηκών διδασκαλίας, η οποία έχει καταγραφεί ως απαραίτητη προϋπόθεση εξασφάλισης της ποιότητας του διδακτικού έργου από όλο το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος και τους φοιτητές του, αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους.

Προς την κατεύθυνση αυτή θα ληφθεί μέριμνα ώστε να βελτιωθούν κατά την επικείμενη προγραμματική περίοδο οι συνθήκες εργασίας των μελών ΔΕΠ του Τμήματος αλλά και όλων όσοι υπηρετούν υπό διάφορες ιδιότητες σ' αυτό (ειδικό επιστημονικό προσωπικό σύμφωνα με το ΠΔ 407/80, Ειδικό Ερευνητικό Διδακτικό Προσωπικό (ΕΕΔΙΠ),

αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί οι οποίοι υποστηρίζουν τη λειτουργία του Τμήματος). Βασική προϋπόθεση αποδοτικής εργασίας όλων αυτών είναι η διασφάλιση χώρων εργασίας με όλες τις σύγχρονες υποδομές (γραφείο, ηλεκτρονικός υπολογιστής, τηλέφωνο, σύνδεση στο διαδίκτυο, πρόσβαση σε ηλεκτρονικές βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων κλπ.).

Όσον αφορά τη διδασκαλία, θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε αυτή να είναι απολύτως συμβατή με τις προδιαγραφές μιας σύγχρονης και αποτελεσματικής εποπτικής διδασκαλίας (πλήρης ηλεκτρονικός και λοιπός τεχνικός εξοπλισμός των αιθουσών διδασκαλίας, πρόσβαση σε πηγές πληροφόρησης όπως οι ελληνικές αλλά και διεθνείς ηλεκτρονικές βάσεις βιβλιογραφικών δεδομένων, κλπ.).

Για τη βελτίωση των συνθηκών έρευνας απαιτείται ενίσχυση των μελών ΔΕΠ -κυρίως των χαμηλόβαθμων, ώστε να έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής τους σε ερευνητικά προγράμματα εθνικού αλλά και διεθνούς επιπέδου και τις ευκαιρίες παρακολούθησης ελληνικών αλλά και διεθνών συνεδρίων, όπου θα έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με συναδέλφους τους και να αναπτύξουν συνεργασίες για την προώθηση της επιστημονικής έρευνας στους τομείς που θεραπεύουν αλλά και για την προβολή του Ιδρύματος στο οποίο υπηρετούν.

- *φοιτητική μέριμνα*

- α. σίτιση

Στα πλαίσια των δυνατοτήτων του, το ΤΒΣ φροντίζει ώστε οι φοιτητές του να διαβιούν και να εκπαιδεύονται στους χώρους του ΠΔΜ σε όσο το δυνατόν πιο καλές συνθήκες. Όμως οι υπάρχοντες κοινόχρηστοι χώροι (φοιτητική λέσχη, κυλικείο κ.λπ.) δεν κρίνονται επαρκείς για την εξυπηρέτηση τόσο μεγάλου αριθμού φοιτητών. Μετά την ένταξη και φιλοξενία στους χώρους της Παιδαγωγικής Σχολής των φοιτητών του Τμήματος μας καθώς και του Τμήματος Εικαστικών & Εφαρμοσμένων Τεχνών, η φοιτητική λέσχη ασφυκτιά. Τις ώρες αιχμής η αναμονή για την εξυπηρέτηση των φοιτητών, των μεταπτυχιακών φοιτητών αλλά και των μελών ΔΕΠ που σιτίζονται σ' αυτήν είναι πολύ μεγάλη και οι χώροι εστίασης ανεπαρκείς.

Στις προθέσεις του ΤΒΣ είναι να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια επέκτασης της φοιτητικής λέσχης και βελτίωσης των χώρων του κυλικείου.

β. στέγαση

Πάρα πολύ σημαντική για το ΤΒΣ είναι η έλλειψη φοιτητικής στέγης. Η πόλη της Φλώρινας διαθέτει αρκετά καταλύματα, οι τιμές τους όμως είναι υψηλές και διαπιστώνεται άμεση η ανάγκη για τη δημιουργία περισσότερων εστιών το συντομότερο δυνατόν ώστε οι φοιτητές που το επιθυμούν να βρίσκουν στέγη εκεί.

γ. φοιτητικό εισιτήριο

Οι φοιτητές του Τμήματος έχουν όλα τα προνόμια που προβλέπονται από τον νόμο (Υπ. Πράξη 99/22-08-90), η τιμή όμως του εισιτηρίου, επί της οποίας γίνεται η σχετική έκπτωση, είναι αρκετά υψηλότερη σε σύγκριση με τα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη), όπου η τιμή του εισιτηρίου επιδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Θα επιδιωχθεί από την πλευρά του Τμήματος να εξευρεθεί τρόπος περαιτέρω μείωσης της τιμής του φοιτητικού εισιτηρίου, με δεδομένο ότι πολλοί από τους φοιτητές μας χρησιμοποιούν την αστική συγκοινωνία δύο ή και τρεις φορές την ημέρα.

- *διασφάλιση ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προοπτικών διδασκόντων και αποφοίτων*

Η εικόνα που έχουμε για την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων μας μπορεί να βελτιωθεί μέσα από την αναβάθμιση των σπουδών τους και την εναρμόνιση των εξειδικεύσεων με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας με τη δημιουργία των δύο κατευθύνσεων, όπως αυτές παρουσιάζονται στο εισαγωγικό μέρος. Οι απόφοιτοι του Τμήματός μας εργάζονται στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα ή συνεχίζουν τις σπουδές τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Ειδικότερα από το Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας έχουν συγκεντρωθεί στοιχεία τα οποία μας πληροφορούν ότι οι πτυχιούχοι του Τμήματός μας:

1. Μπορούν να λάβουν μέρος σε όλους τους διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ που προϋποθέτουν πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης
2. Μπορούν να βρουν εργασία σε ιδιωτικές επιχειρήσεις
3. Να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση
4. Συνεχίζουν μεταπτυχιακές σπουδές ειδίκευσης σε συναφή τμήματα

Στο πλαίσιο του προγράμματος της «Διευρυμένης Πρακτικής άσκησης», στο οποίο συμμετείχε το Τμήμα μας, επιχειρήθηκε η σύνδεση των γνώσεων που αποκτούν οι φοιτητές

μας με τις μελλοντικές επαγγελματικές απαιτήσεις, με σκοπό την πληρέστερη ένταξή τους στο εργασιακό περιβάλλον (βλ. παρακάτω).

- *ισότιμη μεταχείριση ατόμων διαφορετικού φύλου, διαφορετικής εθνικότητας και γλώσσας, Α.Μ.Ε.Α.*

Για τα Α.Μ.Ε.Α. καταβάλλεται προσπάθεια ώστε η κίνηση και η εξυπηρέτησή τους στους χώρους του Τμήματος και της Σχολής να γίνεται με τις λιγότερες δυνατές δυσκολίες, μια προσπάθεια που δε σταματάει ποτέ και θα αποτελέσει βασικό μέλημά μας και κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο.

Κρίσιμο θέμα είναι η υποστήριξη φοιτητών διαφορετικής εθνικότητας και γλώσσας, οι οποίοι είτε με προγράμματα ανταλλαγών (π.χ. Erasmus) είτε με προσωπική τους επιλογή θέλουν να φοιτήσουν στο Τμήμα μας. Με πρωτοβουλία του Τμήματός πρόκειται σύντομα να αρχίσει ο σχεδιασμός μιας σειράς μαθημάτων (Host country studies), προκειμένου να γνωρίσουν οι φοιτητές διαφορετικής εθνικότητας και γλώσσας θέματα που αφορούν τη χώρα μας (πολιτισμό, γεωγραφία, οικονομία κλπ.) καθώς και να συνεργαστούν με μέλος ΔΕΠ σε επίπεδο «εγκλιματισμού-» στη χώρα και στο ΤΒΣ (personal advisor).

κοινωνική δικαιοσύνη: στήριξη φοιτητών / σπουδαστών με χαμηλό εισόδημα, μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας που αντιμετωπίζουν έκτακτα προσωπικά προβλήματα,

Οι περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες του Τμήματος δεν επιτρέπουν την εφαρμογή κάποιου είδους "κοινωνικής πολιτικής" προς τους φοιτητές που έχουν χαμηλό εισόδημα ή προς τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας που αντιμετωπίζουν έκτακτα προσωπικά προβλήματα. Ωστόσο, η ακαδημαϊκή μας κοινότητα έχει δώσει δείγματα ατομικής κοινωνικής προσφοράς και είναι σίγουρο ότι θα το δείξει όποτε χρειαστεί.

γ) *συνεισφορά στην κοινωνική πρόοδο και την οικονομική ανάπτυξη σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο*

- *συνεργασία με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο*

Το Τμήμα είχε την ευκαιρία να συνεργαστεί με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο (Φλώρινα, Κοζάνη, Καστοριά, Θεσσαλονίκη κλπ.) στα πλαίσια του Εργαστηρίου Ιστορίας, του Γραφείου Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας, του προγράμματος Πρακτικής Άσκησης, καθώς και των προγραμμάτων Διαδρομές και Κόμβοι Εμπορίου και Πολιτισμού στα Βαλκάνια

καθώς και του Επιχειρησιακού σχεδιασμού δημιουργίας και βέλτιστης λειτουργίας του πρότυπου κέντρου αγροτικής φιλοξενίας.

- δραστηριότητες που απευθύνονται στο ευρύτερο κοινό και ερευνητικές πρωτοβουλίες σχετικά με ζητήματα τοπικού / περιφερειακού ενδιαφέροντος.

Το Τμήμα οργανώνει σειρά εκδηλώσεων που απευθύνονται στο ευρύτερο κοινό της Φλώρινας, με την υποστήριξη του πνευματικού ιδρύματος «Δημήτρης & Μαρία Δελιβάνη).

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ευχαρίστως δίνουν, επίσης, διαλέξεις πάνω σε θέματα των γνωστικών τους αντικειμένων και ενδιαφερόντων, κυρίως μέσω του γραφείου διασύνδεσης με ειδική στόχευση συγκεκριμένων ημερίδων επαγγελματικού προσανατολισμού, και πληροφόρησης για μεταπτυχιακές σπουδές κλπ.

Επιπλέον στο ΤΒΣ λειτουργεί «ομάδα πολιτιστικής δράσης και παρέμβασης» στην οποία συμμετέχουν φοιτητές των 4^{ων} Τμημάτων του ΠΔΜ στη Φλώρινα και διοργανώνουν θεατρικές παραστάσεις, κινηματογραφικές προβολές επιλεγμένων ταινιών, debates, μουσικά γεγονότα κλπ.

ο **Υποδομή και Εξοπλισμός: καταγραφή υφιστάμενων υποδομών και εξοπλισμού για τη διδασκαλία και έρευνα και προγραμματισμός για την επόμενη τετραετία**

Αίθουσες: Υπάρχει σοβαρότατο πρόβλημα επάρκειας αιθουσών (διατίθενται 8 αίθουσες διδασκαλίας για τις ανάγκες του Τμήματος οι οποίες έχουν παραχωρηθεί από την Παιδαγωγική Σχολή) και μεγάλων αιθουσών και αμφιθεάτρων. Συγκεκριμένα, τα αμφιθέατρα στο κτίριο της Παιδαγωγικής Σχολής είναι μόνον δύο (περίπου 400 και 150 θέσεων αντίστοιχα) και δεν είναι διαθέσιμα στο Τμήμα παρά μόνον περιστασιακά (για τις εξετάσεις, τις ορκωμοσίες και κάποιες εκδηλώσεις), καθώς χρησιμοποιούνται κυρίως για παραδόσεις μαθημάτων και άλλες ανάγκες της Παιδαγωγικής Σχολής. Επιπλέον, στις ίδιες αίθουσες πραγματοποιούνται οι παραδόσεις μαθημάτων του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών του Τμήματος, καθώς και οι παρουσιάσεις των διπλωματικών εργασιών των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών.

Σε ό,τι αφορά στην επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού, μόνον σε δυο από τις παραπάνω αίθουσες (I1, NK1) υπάρχει εγκατεστημένος εξοπλισμός ηλεκτρονικών παρουσιάσεων (data show), που περιλαμβάνει, μονάδα H/Y, συσκευή ψηφιακών προβολών και αντίστοιχη καλωδίωση.

Εκπαιδευτικά εργαστήρια:

Υπάρχει ένα εργαστήριο «Νησίδα Η/Υ Τ.Β.Σ.» όπου είναι συνδεδεμένοι και λειτουργούν 32 σταθμοί εργασίας σε αίθουσα διαστάσεων 40τμ περίπου. Οι χώροι κρίνονται ανεπαρκείς. Το εμβαδόν του χώρου του εργαστηρίου, λαμβάνοντας υπόψη το πλήθος των σταθμών, θα έπρεπε να είναι κατά 50% μεγαλύτερο. Ο εξοπλισμός αναβαθμίστηκε πρόσφατα ως προς τις κ.μονάδες (κατά το εαρινό εξάμηνο 2008). Στις μελλοντικές αναβαθμίσεις συγκαταλέγονται: η αντικατάσταση/αναβάθμιση του λειτουργικού (XP) και των εφαρμογών (π.χ. γραφείου) με νεότερες εκδόσεις και η σταδιακή αντικατάσταση/απόσυρση των οθόνων τύπου CRT σε LCD. Επιπλέον, κρίνεται απαραίτητη η προμήθεια scanner A3 για τις ανάγκες του εργαστηρίου. Αναφορικά με το λογισμικό, προτείνεται η αγορά 10 τουλάχιστον ακαδημαϊκών αδειών του λειτουργικού Windows XP καθώς και του MS Office v.11.

Η υπάρχουσα αποθήκη εργαστηριακού εξοπλισμού στο υπόγειο του κτιρίου διοίκησης κρίνεται ανεπαρκής, καθώς χρησιμοποιείται από όλο το Τμήμα για την αποθήκευση συσκευών προς καταστροφή (σε αναμονή έκδοσης πρωτοκόλλου καταστροφής), την διατήρηση αναλώσιμου υλικού και γραφικής ύλης, αλλά και τίτλων βιβλίων προς καταλογογράφηση.

Υπάρχει ένα «Εργαστήριο Ιστορίας» που ενώ λειτουργεί σε σύγχρονες εγκαταστάσεις έχει συνδεδεμένους και λειτουργούν 3 σταθμοί εργασίας σε χώρο διαστάσεων 10τμ περίπου που είναι ανεπαρκής για τη λειτουργία του.

Σπουδαστήρια:

Χρησιμοποιείται το Αναγνωστήριο της Παιδαγωγικής Σχολής.

Οι παραπάνω αδυναμίες έχουν επισημανθεί από φοιτητές και διδάσκοντες που συμπλήρωσαν το απογραφικό δελτίο των μαθημάτων ή τα δελτία αξιολόγησης των μαθημάτων. Στην επόμενη προγραμματική περίοδο πρέπει οπωσδήποτε όλες οι αίθουσες να ανακαινιστούν και να βελτιωθεί η λειτουργικότητά τους με την εγκατάσταση σταθερού εποπτικού εξοπλισμού που να επιτρέπει τη διδασκαλία του μαθήματος με τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα (ηλεκτρονική παρουσίαση των μαθημάτων, επίδειξη DVD, σύνδεση με το διαδίκτυο, οθόνες, δυνατότητα συσκότισης κλπ.).

ο **Φοιτητές / σπουδαστές:**

- α) καταγραφή των ενεργών φοιτητών / σπουδαστών ανά τμήμα, ανά επιστημονική ομάδα και ομάδα επιστημονικού κόστους

Ο αριθμός των φοιτητών του Τμήματος κατά τα προηγούμενα έτη φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Οι φοιτητές του Τμήματος				
Ακαδημαϊκά Έτη	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ			
	προπτυχιακοί ν*	προπτυχιακοί ν+*	μεταπτυχιακοί	υπ. διδάκτορες
2009-2010	761	165	70	22
2008-2009	780	159	33	7
2007-2008	526	152	35	8
2006-2007	493	109	33	7
2005-2006	507	74	24	8
2004-2005	501	44	10	6
* ως ν προσδιορίζονται οι φοιτητές εγγεγραμμένοι σε κανονικά έτη σπουδών και ως ν+ οι εγγεγραμμένοι σε έτη σπουδών πέραν των κανονικών σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών				

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνονται οι απόφοιτοι του Τμήματος κατά τα προηγούμενα έτη:

Οι απόφοιτοι του Τμήματος			
Ακαδημαϊκά Έτη	προπτυχιακοί	μεταπτυχιακοί	διδάκτορες
2009-2010	51	7	
2008-2009	113		1
2007-2008	48	3	
2006-2007	103	1	1
2005-2006	99		
2004-2005	101		

β) προγραμματισμός και εισήγηση για αριθμό εισακτέων ανά τμήμα την επόμενη τετραετία.

Με δεδομένες τις υλικοτεχνικές συνθήκες που περιγράφηκαν στο κεφάλαιο «υποδομή - εξοπλισμός», οποιαδήποτε συζήτηση για αύξηση του αριθμού των εισακτέων στο Τμήμα πρέπει να συνδυαστεί με δραστικά μέτρα κάλυψης όλων των ανωτέρω αναγκών, προκειμένου η φοίτηση να έχει εξασφαλισμένες όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις ποιότητας και αποτελεσματικότητας.

Με την προϋπόθεση αυτή ο αριθμός των εισακτέων τα επόμενα ακαδημαϊκά έτη θα μπορούσε να διαμορφωθεί ως εξής:

Πρόταση αριθμού εισακτέων	
ακαδημαϊκά έτη	προπτυχιακοί
2009-2010	80
2010-2011	80
2011-2012	100
2012-2013	100

- ο **Προσωπικό:** Καταγραφή του προσωπικού κάθε κατηγορίας (τακτικό και έκτακτο διδακτικό, τόσο κύριο όσο και επικουρικό, καθώς και διοικητικό προσωπικό) και προγραμματισμός θέσεων για την επόμενη τετραετία.

Αυτή τη στιγμή στο Τμήμα υπηρετούν 17 μέλη ΔΕΠ κατανεμημένα ως εξής: 7 στη βαθμίδα του αναπληρωτή καθηγητή, 2 στη βαθμίδα του επίκουρου καθηγητή, και 7 στη βαθμίδα του λέκτορα. Αναμένεται ο διορισμός 8 λεκτόρων και εκκρεμούν 4 νέοι διορισμοί και εκλογές μελών ΔΕΠ. Επίσης έχουν διοριστεί 3 μέλη ΕΕΔΠ.

Στο Τμήμα υπηρετούν κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 7 μέλη έκτακτου προσωπικού (με σύμβαση κατά το ΠΔ 407/80). Μερικοί από αυτούς καλύπτουν βασικές διδακτικές ανάγκες του, καθώς διδάσκουν υποχρεωτικά σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος μαθήματα, τα οποία η Γενική Συνέλευση του Τμήματος κρίνει απαραίτητα για τη διαμόρφωση της επιστημονικής ταυτότητας των αποφοίτων μας.

Κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο θα υπάρξουν τόσο ανελιξείς των υπηρετούντων στο Τμήμα μελών ΔΕΠ, σε αριθμό που δεν είναι ασφαλώς δυνατόν να προδιαγραφεί καθώς εναπόκειται εν πολλοίς στην απόφαση των ίδιων να διεκδικήσουν την ανέλιξή τους, όσο και προκηρύξεις νέων θέσεων σε βαθμίδες και γνωστικά αντικείμενα που θα κρίνει το Τμήμα, ανάλογα με τον ετήσιο προγραμματισμό και τις διατιθέμενες από το Υπουργείο Παιδείας πιστώσεις.

Η παρούσα και η προβλεπόμενη κατάσταση του διδακτικού προσωπικού απεικονίζεται σαφέστερα ως εξής:

Το Διδακτικό Προσωπικό του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών				
	Καθηγητές	Αναπληρωτές	Επίκουροι	Λέκτορες

Καταγραφή		7	5	9*
Εισήγηση νέων θέσεων			2	3

* 4 σε αναμονή διορισμού

Το έκτακτο διδακτικό, το ειδικό διδακτικό και το τεχνικό προσωπικό έχει ως εξής:

Το έκτακτο, το Ειδικό Διδακτικό και το Τεχνικό Προσωπικό

	Διδάσκοντες ΠΔ 407	ΕΕΔΙΠ	ΕΤΕΠ
Καταγραφή	10	3	
Εισήγηση νέων θέσεων	8	2	5

Η τωρινή και η προτεινόμενη κατάσταση του Διοικητικού Προσωπικού φαίνεται στον πίνακα:

Το Διοικητικό Προσωπικό του Τμήματος		
	Μόνιμο	ΙΔΑΧ
Καταγραφή		4
Εισήγηση νέων θέσεων	2	2

Καταρχήν δεν υπάρχει ούτε ένα μόνιμο μέλος διοικητικού προσωπικού στο Τμήμα (ούτε καν στη γραμματεία), γεγονός που καθιστά δυσκολότερη την λειτουργία του.

Οι επιπλέον προτεινόμενες θέσεις διοικητικού προσωπικού (Γραμματεία) είναι απολύτως απαραίτητες για το Τμήμα, καθώς το υπηρετούν προσωπικό είναι επιφορτισμένο με δυσβάστακτες αρμοδιότητες και είμαστε αναγκασμένοι — για τη λειτουργία του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών — να απασχολούμε γραμματέα που αμείβεται από προγράμματα ΕΠΕΑΕΚ. Σύμφωνα με τον αναμορφωμένο πρόγραμμα απαιτούνται επιπλέον θέσεις γραμματέων για διοικητική υποστήριξη του διδακτικού προσωπικού, το οποίο αναμένεται να αυξηθεί.

ο **Πρόγραμμα Σπουδών**

α) προπτυχιακό επίπεδο: συνολικός αριθμός μαθημάτων που προσφέρονται και διάκριση μεταξύ υποχρεωτικών και επιλογής

Στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών προσφέρονται 26 υποχρεωτικά μαθήματα (66 διδακτικές μονάδες) στα δύο πρώτα έτη σπουδών και περισσότερα από 70 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα, που μοιράζονται στις 2 κατευθύνσεις και από τα οποία οι φοιτητές επιλέγουν 20 καθώς και περισσότερα από 20 μαθήματα ελεύθερης επιλογής από τα οποία οι

φοιτητές επιλέγουν 4 στα δύο τελευταία εξάμηνα των σπουδών τους. Το Πρόγραμμα Σπουδών έχει ήδη αναμορφωθεί με τη δημιουργία δύο κατευθύνσεων «Γλώσσες και Πολιτισμός» και «Οικονομική και Πολιτική». Κατά την αναμόρφωσή του λήφθηκαν υπόψη οι νέες επιστημονικές και άλλες συνθήκες στο ελληνικό αλλά και το διεθνές περιβάλλον και καταβλήθηκε προσπάθεια ώστε το νέο πρόγραμμα σπουδών να δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές μας να διαμορφώσουν τόσο την επιστημονική όσο και την επαγγελματική τους ταυτότητα.

β) μεταπτυχιακό επίπεδο: συνολικός αριθμός μαθημάτων που προσφέρονται και διάκριση μεταξύ υποχρεωτικών και επιλογής

Στην προσπάθεια αναβάθμισης των σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο, το Τ.Β.Σ. προχώρησε από το ακαδημαϊκό έτος 2007-08 στην τροποποίηση του ήδη λειτουργούντος από το ακαδημαϊκό έτος 2004-05 Π.Μ.Σ. με τον τίτλο «Βαλκανιολογία» (ΦΕΚ, αρ. φ. 753, τ. Β', 19.05.2004) σε νέο Π.Μ.Σ. με τον τίτλο «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη» βάσει των Υπουργικών αποφάσεων:

α) με αριθ. 96139/Β7/ΦΕΚ 2325, τ. Β' 7-12-2007, για την οργάνωση και λειτουργία Π.Μ.Σ. στο Τ.Β.Σ. και β) με αριθ. 91831/Β7/ΦΕΚ 2600, τ. Β' 22-12-2008.

Οι εισαχθέντες μεταπτυχιακοί φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 2006-07 έκαναν χρήση της σχετικής διάταξης περί μεταβατικών διατάξεων (άρθρο 12) του νέου τροποποιητικού ΦΕΚ 2325, τ. Β' 7-12-2007 του Π.Μ.Σ., προκειμένου να τους απονεμηθεί το νέο Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στην «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη».

Στο πλαίσιο αυτής της αναμόρφωσης, το Π.Μ.Σ. του Τ.Β.Σ.:

1. αποσκοπεί στην εμβάθυνση και στη διεύρυνση των γνώσεων για τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με έμφαση στο οικονομικό και πολιτικό τους γίνεσθαι, στην αμοιβαία οικονομική και πολιτική αλληλεπίδραση στο πλαίσιο της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, αλλά και στη θέση τους στο ευρωπαϊκό και στο παγκόσμιο σύστημα διακυβέρνησης. Επιδίωξη του Π.Μ.Σ. του Τ.Β.Σ. είναι η αρτιότερη δυνατή επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών/τριών σε θέματα των ευρωπαϊκών και των διεθνών οικονομικών, επιχειρησιακών και πολιτικών σχέσεων μιας ειδικής γεωγραφικής περιοχής, όπως είναι η Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Η παρουσίαση και η ανάλυση όλων των παραπάνω θεματικών παραμέτρων του τροποποιημένου Π.Μ.Σ. εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο του όρου «Διακυβέρνηση» (Governance). Πρόκειται για έναν επίκαιρο όρο, ο οποίος συνδέει το Κράτος και την Οικονομία εν γένει με τη λεγόμενη Κοινωνία των Πολιτών. Η αναζήτηση αυτής της νέας σχέσης μεταξύ των τριών χώρων, του Κράτους, της Αγοράς και της Κοινωνίας των Πολιτών, που επιχειρείται ήδη στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί το προέχον χαρακτηριστικό της έννοιας της «Διακυβέρνησης». Με τον όρο «Διακυβέρνηση» θα πρέπει να επικεντρωθούμε περισσότερο στο μεγάλο εύρος των δρώντων που εμπλέκονται στη λειτουργία των σύγχρονων κοινωνιών, προκειμένου να αναδειχθούν και να ενδυναμωθούν νέοι θεσμοί και διαδικασίες σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι οι φοιτητές/-τριες να αποκτήσουν εμπεριστατωμένη γνώση:

- των οικονομικών και πολιτικών δυνάμεων που επηρεάζουν τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης,
- των οικονομικών, νομικών και πολιτικών συνεπειών της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης τόσο για τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. όσο και για χώρες της Ν.Α. Ευρώπης,
- του θεσμικού πλαισίου διαμόρφωσης των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- της συγκριτικής οικονομικής και πολιτικής φυσιολογίας των κρατών της Ν.Α. Ευρώπης,
- των ευρωπαϊκών και διεθνών δικτύων οικονομικής και πολιτικής διακυβέρνησης.

Το Π.Μ.Σ. του Τ.Β.Σ., δίνοντας έμφαση αποκλειστικά στον τρέχοντα πολιτικό και οικονομικό προβληματισμό στις χώρες της Ν.Α. Ευρώπης σε άμεση διασύνδεση με το πεδίο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και τις συντελούμενες αλλαγές στο ευρύτερο πλαίσιο της διακυβέρνησης της Ε.Ε., αποβλέπει:

- στην ενίσχυση των δυνατοτήτων επαγγελματικής αποκατάστασης των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών του τόσο στον δημόσιο τομέα όσο και στον ιδιωτικό,
- στην απόκτηση των αναγκαίων επιστημονικών προσόντων των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών του για τη διεξαγωγή αυτόνομης έρευνας μέσω της κατάρτισής τους σε σύγχρονες ερευνητικές θεματικές και μεθόδους,
- στην υποστήριξη του αναγκαίου επιστημονικού υποβάθρου των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών του για τη συνέχιση των σπουδών τους σε διδακτορικό πρόγραμμα της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

Στο Π.Μ.Σ του Τ.Β.Σ. του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας γίνονται δεκτοί οι κάτοχοι πτυχίων του ιδίου Τμήματος, Τμημάτων Οικονομικών, Πολιτικών, Νομικών,

Διεθνών, Ευρωπαϊκών, Βαλκανικών και Μεσογειακών Σπουδών, Τμημάτων Διοίκησης Επιχειρήσεων, Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής, της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών (Ε.Α.Π.), καθώς και Πανεπιστημιακών Τμημάτων συναφούς γνωστικού αντικείμενου της ημεδαπής και ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, εφόσον έχουν αναγνωρισθεί οι τίτλοι σπουδών τους από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π./πρώην ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. Γίνονται, επίσης, δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων Τ.Ε.Ι. συναφούς γνωστικού αντικείμενου.

Ο συνολικός αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων στο Π.Μ.Σ. είναι 15, εκ των οποίων, τα 9 είναι υποχρεωτικά και τα δύο είναι επιλογής από 3 ζεύγη επιλεγόμενων μαθημάτων. Προσφέρονται, επίσης και δύο μαθήματα υποχρεωτικά υποστηρικτικά τα οποία δεν πιστώνονται με διδακτικές μονάδες.

Προκειμένου να εναρμονισθεί με τις διατάξεις του Ν. 3685/2008 (ΦΕΚ 148/τ. Α'/16.7.2008), όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 3696/2008 (ΦΕΚ 177/τ. Α'/25.8.2008), τροποποιήθηκε εκ νέου ο Εσωτερικός Κανονισμός λειτουργίας του Π.Μ.Σ. Στο πλαίσιο αυτό καθορίστηκαν επακριβώς τα κριτήρια εισαγωγής μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών, υιοθετήθηκε σχετική δσελιδη αίτηση για την έναρξη διδακτορικών σπουδών με την καταγραφή σε αναλυτική βάση των προσόντων των υποψηφίων διδασκόντων και της μεθοδολογίας/βιβλιογραφίας ως προς τη συγγραφή της διδακτορικής εργασίας, κωδικοποιήθηκαν τα μαθήματα του ΠΜΣ, καθώς και οι πιστωτικές τους μονάδες (Βλ. ΦΕΚ 2600, τ. Β' 22-12-2008).

Ωστόσο η δημιουργία της κατεύθυνσης «Γλώσσες και πολιτισμός» πρόβαλε την ανάγκη οργάνωσης και λειτουργίας ενός δεύτερου ΜΠΣ, που λειτουργεί από το τρέχον ακαδημαϊκό έτος και έχει ως στόχο την κατάρτιση επιστημόνων-ερευνητών στο χώρο των Ανθρωπιστικών Σπουδών- στην ανάπτυξη της γνώσης και της έρευνας στο πεδίο των επιστημών της γλώσσας και της φιλολογίας, καθώς και στο πεδίο του πολιτισμού, ώστε να παρέχει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές τη δυνατότητα να ειδικευτούν σε δύο κατευθύνσεις: 1. Γλώσσες, Φιλολογία και Πολιτισμός της Ν.Α. Ευρώπης και 2. Κοινωνικές, Πολιτισμικές και Πολιτικές Δομές στη Ν.Α. Ευρώπη.

Το νέο ΜΠΣ του ΤΒΣ αποβλέπει:

- στην παραγωγή εξειδικευμένου επιστημονικού και ερευνητικού δυναμικού στα παραπάνω γνωστικά αντικείμενα

- στην επιμόρφωση πτυχιούχων ΑΕΙ στις σύγχρονες θεωρίες και πρακτικές ανάλυσης και διδασκαλίας των βαλκανικών γλωσσών και της ρωσικής, της λογοτεχνίας κάθε γλώσσας ξεχωριστά και του πολιτισμού

- στην κατάρτιση επιστημόνων στις κοινωνικές και στις πολιτικές δομές και συνθήκες των χωρών της χερσονήσου του Αίμου

- στη διεύρυνση των πολιτισμικών σχέσεων ανάμεσα στον βαλκανικό, ελληνικό και τον ευρύτερο χώρο της Ν.Α. Ευρώπης.

Απαραίτητη προϋπόθεση την γνώση μίας βαλκανικής ή της ρωσικής γλώσσας. Φυσικά στόχος αυτού του ΜΠΣ είναι να προσελκύσει αποφοίτους και άλλων συναφών Τμημάτων, αφού τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή είναι εμφανής η απουσία παρόμοιων ΜΠΣ.

Το παραπάνω ΜΠΣ βρίσκεται σε πυλωτική εφαρμογή, θα αξιολογηθεί και θα κριθεί ανάλογα η περαιτέρω λειτουργία του.

6.1. Πρακτική Άσκηση Φοιτητών ΤΒΣ/ΠΑΜ

Το Πρόγραμμα της Πρακτικής Άσκησης των Φοιτητών του ΤΒΣ ξεκίνησε το 2005 έχοντας ως στόχο τη γνωριμία των φοιτητών του με την αγορά εργασίας και το επαγγελματικό περιβάλλον στο οποίο πιθανότατα στο μέλλον θα κληθούν να εργαστούν. Στο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης συμμετείχαν συνολικά 171 φοιτητές και φοιτήτριες σε **πέντε κύκλους** πρακτικής άσκησης. Ο κάθε κύκλος έχει τετράμηνη διάρκεια (συνήθως Νοέμβριος-Φεβρουάριος). Η διάρκεια της πρακτικής άσκησης είναι τετράμηνη εντός Ελλάδας και τρίμηνη, όταν πραγματοποιείται στο εξωτερικό.

Στο διάστημα 2009-2012 180 φοιτητές του ΤΒΣ πρόκειται να πραγματοποιήσουν πρακτική άσκηση σε 24 φορείς κι επιχειρήσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Αρχικά καλούνται να παρακολουθήσουν μια σειρά σεμιναρίων οικονομίας, πολιτικής και διεθνών σχέσεων για τις βαλκανικές χώρες από καθηγητές του ΤΒΣ και ειδικούς επιστήμονες. Στη συνέχεια αποστέλλονται σε φορείς υποδοχής (ιδιωτικές και δημόσιες τράπεζες, διπλωματικές αρχές , υπουργεία, προξενεία, ερευνητικά ινστιτούτα, επιχειρήσεις, εφημερίδες και ραδιοφωνικούς σταθμούς, κλπ.) στην Ελλάδα και στη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και την Κύπρο. Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης κάθε φοιτητής παρακολουθείται από εντεταλμένο επόπτη καθηγητή του ΤΒΣ. Για τη σωστή ενημέρωση και τη δημοσιότητα της

Πρακτικής Άσκησης δημιουργείται χωριστό blog στο Internet, ενώ διεξάγονται και ημερίδες δημοσιότητας.

Υπεύθυνος της Πρακτικής Άσκησης για το διάστημα 2005-2012 είναι ο Βλάσης Βλασίδης (vvlasidis@uowm.gr)

ο **Διεθνοποίηση της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας**

- *συνεργασία με ιδρύματα της αλλοδαπής σε επίπεδο προγραμμάτων σπουδών*
- *συμμετοχή σε διεθνή ερευνητικά προγράμματα,*

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών συμμετέχει σε ενώσεις και δίκτυα πανεπιστημίων των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με στόχο την ακαδημαϊκή ανταλλαγή και την επιστημονική συνεργασία. Ειδικότερα:

Ένωση των οικονομικών πανεπιστημίων νοτιοανατολικής Ευρώπης. Ιδρύθηκε το 1996 με έδρα το πανεπιστήμιο Μακεδονίας στη Θεσσαλονίκη και αριθμεί πάνω από τριάντα (30) πανεπιστήμια-μέλη από: Αλβανία, Βουλγαρία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, πΓΔΜ, Ρουμανία, Ελλάδα, και Σερβία. Ανάμεσα στις δραστηριότητές της είναι η διοργάνωση διεθνών οικονομικών συνεδρίων, με στόχο την επιστημονική τεκμηρίωση της οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης των χωρών της ΝΑ Ευρώπης, η έκδοση επιστημονικού περιοδικού, η ανταλλαγή πληροφοριών για την ίδρυση μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών και Δια Βίου εκπαίδευσης. Από το 2000 έχει διοργανώσει τέσσερα (4) διεθνή συνέδρια στη Θεσσαλονίκη (Μάιος 2000), στο Βελιγράδι (Νοέμβριος 2003) στη Σόφια (Μάιος 2004) και στο Βουκουρέστι (2008), στα οποία συμμετείχαν περίπου 200 επιστήμονες από περίπου 40 χώρες. Τέλος, η Ένωση εκδίδει σε εξαμηνιαία βάση και στην αγγλική γλώσσα το επιστημονικό περιοδικό South Eastern Europe Journal of Economics (SEEJE).

Δίκτυο Βαλκανικών Πανεπιστημίων «BORDER CROSSINGS» . Το δίκτυο «BORDER CROSSINGS» ιδρύθηκε από διδάσκοντες και φοιτητές των πανεπιστημίων Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινα), Κυρίλλου και Μεθοδίου των Σκοπίων, της Ljubljana, (Σλοβενία), Μακεδονίας (Θεσσαλονίκη), Ιωαννίνων, του Παντείου και του Αιγαίου (Μυτιλήνη). Το Δίκτυο στοχεύει στην ανάπτυξη της διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα των Βαλκανικών Σπουδών (με έμφαση στις Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές επιστήμες) μέσα από τη περιοδική διοργάνωση συνεδρίων φοιτητών, θερινών σεμιναρίων και άλλων μορφών ακαδημαϊκής ανταλλαγής. Έχει διοργανώσει μέχρι σήμερα έξι (6) συνέδρια για

προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές στα Σκόπια (Νοέμβριος 2003), τη Φλώρινα (Μάιος 2004), τα Ιωάννινα (Μάιος 2005), την Οχρίδα, πΓΔΜ (Μάιος 2006), τη Murska Sobota, Σλοβενία (Απρίλιος 2007) και την Κορυτσά, Αλβανία (Μάιος 2008), στα οποία συμμετείχαν πάνω από 400 φοιτητές και διδάσκοντες από διάφορες Βαλκανικές χώρες. Κάθε χρόνο διοργανώνει, έχοντας ξεκινήσει από το 2006, θερινά σεμινάρια (summer school) στην πόλη της Κόνιτσας με τίτλο «Ανθρωπολογία, Εθνογραφία και Συγκριτική Λαογραφία του Βαλκανικού Χώρου», στα οποία συμμετείχαν μέχρι στιγμής (2006, 2007, 2008) περίπου 300 φοιτητές και 35 διδάσκοντες από 63 χώρες από όλο τον κόσμο. Εκδίδει στην αγγλική γλώσσα και σε συνεργασία με το γερμανικό εκδοτικό οίκο LIT έναν συλλογικό τόμο με δημοσιεύσεις που προέρχονται από πρωτογενή έρευνα από τους συμμετέχοντες στα θερινά σεμινάρια της Κόνιτσας. Έχει συμμετάσχει με φοιτητές του σε ακαδημαϊκές ανταλλαγές φοιτητών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Χρηματοδοτήθηκε από το Α.Π.Θ., το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το Δήμο και τη Νομαρχία της Φλώρινας, το Δήμο και την ΤΕΔΚ Ιωαννίνων. Στο δίκτυο συμμετέχουν σήμερα τα πανεπιστημιακά τμήματα από την Ελλάδα, τη Σλοβενία, τη Σερβία, την πΓΔΜ, την Κροατία, τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία.

Οι δραστηριότητες του Δικτύου έχουν σαν στόχο να καταπολεμήσουν φοβίες, καχυποψία και προκαταλήψεις. Οι συμμετέχοντες φοιτητές μπορούν και κατανοούν την κοινή κληρονομιά του βαλκανικού χώρου και τα οφέλη της, και γνωρίζουν πώς να την αξιοποιούν μέσα από τη διασυνοριακή συνεργασία. Τα συνέδρια δημιουργούν πνεύμα συνεργασίας μέσα στα συμμετέχοντα πανεπιστημιακά ιδρύματα και δυνατότητες για μελλοντικές κοινές ερευνητικές δράσεις.

-ευρωπαϊκά διακλαδικά επιστημονικά προγράμματα. Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών συμμετέχει στο ευρωπαϊκό διακλαδικό επιστημονικό πρόγραμμα Clionet και συγκαταλέγεται στον κατάλογο των Πανεπιστημίων της Ευρώπης όπου διδάσκεται το Διεθνές Δίκαιο, στο πλαίσιο του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου με θέμα "Χαρτογραφία του Διεθνούς Δικαίου στην Ευρώπη" (Mapping International Law in Europe/ Cartographie du Droit International).

-model united nations. Αποστολές φοιτητών του ΤΒΣ συμμετέχουν ανελλιπώς κατά την τελευταία πενταετία στα διεθνή Model United Nations, που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας στη Θεσσαλονίκη.

-συνέδρια. Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών διοργάνωσε το Α΄ Επιστημονικό Συνέδριό του στη Φλώρινα, από 10-12 Νοεμβρίου 2006, με θέμα "Διαστάσεις της μετάβασης και η ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών της Βαλκανικής".

Επίσης, τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος συμμετέχουν ενεργά σε διάφορα θεσμικά καταξιωμένα φόρα εθνικών και διεθνών δικτύων συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς, προωθώντας και προβάλλοντας την εικόνα του Τμήματος και του Πανεπιστημίου ευρύτερα.

Στόχος του Τμήματος είναι η ενίσχυση ανάλογων πρωτοβουλιών στα πλαίσια των ευρωπαϊκών προγραμμάτων, οι οποίες θα συμβάλουν στη βελτίωση της διδασκαλίας και της έρευνας στο Τμήμα αλλά και θα αναβαθμίσουν συνολικά το κύρος του στον ελληνικό και τον ευρωπαϊκό χώρο.

▪ *κινητικότητα φοιτητών / σπουδαστών και ερευνητών*

Η συνεργασία του Τμήματός μας με τμήματα του εξωτερικού είναι σταθερή και συνεχώς εμπλουτίζεται. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS-Lifelong Learning, μέλη ΔΕΠ έχουν συμμετάσχει σε ανταλλαγές διδακτικού προσωπικού με πανεπιστημιακά ιδρύματα της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας. Παράλληλα, και στο πλαίσιο του προγράμματος «ERASMUS □ Lifelong Learning, 2007-2013» (πρώην SOCRATES, δράση 2.2. του ERASMUS) απονέμονται υποτροφίες κινητικότητας στους φοιτητές του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών, προκειμένου να ολοκληρώσουν μέρος των προπτυχιακών τους σπουδών σε ευρωπαϊκά πανεπιστημιακά ιδρύματα. Η διάρκεια της περιόδου σπουδών στην αλλοδαπή δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα ακαδημαϊκό έτος και θεωρείται ως χρόνος που αναλώθηκε στο οικείο ίδρυμα του φοιτητή. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι, η κινητικότητα των φοιτητών του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών για το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 έχει ως εξής:

A/A	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ	ΦΟΙΤΗΤΕΣ
1	" Alexandru Ioan Cuza" Iasi Ρουμανία	3
2	" Paissii Hilendarski" Plovdiv Βουλγαρία	2
3	" St. Kliment Ohridski" Sofia Βουλγαρία	2
4	" 1 Decembrie 1918" Alba Iulia Ρουμανία	3
5	" Babes Bolyai" Cluj-Napoca Ρουμανία	2
ΣΥΝΟΛΟ		12

Ας σημειωθεί ότι, πέραν των όσων αναφέρονται παραπάνω, υπάρχουν από πλευράς των μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος, ανεξάρτητες συμμετοχές σε επιστημονικά συνέδρια και συναντήσεις που διοργανώνονται από άλλα εκπαιδευτικά ακαδημαϊκά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, αντιστοίχως. Οι συνεργασίες με άλλα ιδρύματα τόσο σε επίπεδο κινητικότητας καθηγητών όσο και φοιτητών είναι φυσικά πάρα πολύ θετικές και για το λόγο αυτό κρίνεται απαραίτητο να ενταθούν την επόμενη προγραμματική περίοδο.

Συνεργασία του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών με ΚΠΠ φορείς

Η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς αναγνωρίζεται και προβάλλεται μέσω ενεργειών προβολής και διάδοσης των αποτελεσμάτων της έρευνας ενός εκάστου έργου. Αυτό αποτελεί επιδίωξη της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου, όπως και της Διοίκησής του, οι οποίες στηρίζουν και προβάλλουν αντίστοιχες εκδηλώσεις και ειδικότερα: παρουσιάσεις στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο, ηλεκτρονική ενημέρωση μέσω του διαδικτύου –και από τον ιστότοπο του Πανεπιστημίου < <http://www.uowm.gr/projects.php>>, διοργάνωση εκδηλώσεων εντός και εκτός του Πανεπιστημίου –σε συνεργασία με τους συναρμόδιους και συνεργαζόμενους ΚΠΠ φορείς. Περισσότερα και στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου < <http://www.uowm.gr/>>.

7. Σύνοψη

Η ετήσια έκθεση των συγκεντρωτικών στοιχείων για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 που καταγράφει την υπάρχουσα κατάσταση στο Τ.Β.Σ. προβάλλει τόσο τα αδύναμα όσο και τα δυνατά σημεία του Τμήματος σε σχέση με τον μέσο όρο άλλων Τμημάτων.

Τα δυνατά σημεία του Τ.Β.Σ. αφορούν στην ποιότητα και αποτελεσματικότητα του επιστημονικού δυναμικού καθώς και στην αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας

παρότι η πλειονοψηφία των μελών ΔΕΠ του Τ.Β.Σ. έχει μικρή σχετικά θητεία στους πανεπιστημιακούς χώρους και υπηρετεί ως επί το πλείστον σε χαμηλές βαθμίδες (λέκτορες και επίκουροι καθηγητές. Επίσης στα δυνατά σημεία περιλαμβάνονται και οι σχέσεις του ΤΒΣ με τους ΚΠΠ φορείς οι οποίοι αντιμετωπίζουν την ανάπτυξη συνεργασιών με το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών θετικά, καθώς το επιστημονικό δυναμικό του Τμήματος προσφέρει τα εχέγγυα για μια επιτυχημένα συνεργασία, όπως, επίσης, προσδίδει και αυξημένο κύρος στην ίδια τη συνεργασία.

Τα λιγότερο δυνατά σημεία αφορούν α) στη στελέχωση της Γραμματείας (ΠΠΣ & ΜΠΣ), των ΕΕΔΠ, ΕΤΕΠ και αποσπασμένων στο τμήμα (ιδιαίτερα λόγω της διδασκαλίας 7 βαλκανικών γλωσσών β) στις κτιριακές υποδομές και τα μέσα (το τμήμα από την δημιουργία του φιλοξενείται στα κτίρια της Παιδαγωγικής Σχολής) γ) στην υποστήριξη της ερευνητικής δραστηριότητας μέσα από τη χρηματοδότηση της συνεδριακής δραστηριότητας του προσωπικού, αλλά και τη προσβασιμότητα σε επιστημονικές βάσεις δεδομένων .

Ειδικότερα ως προς το πρώτο σημείο, τη στελέχωση της γραμματείας, των θέσεων ΕΕΔΠ, ΕΤΕΠ και αποσπασμένων στο Τμήμα, διαπιστώνεται επιτακτική ανάγκη πλήρωσής τους. Η γεωγραφική θέση και το μέγεθος της περιφέρειας όπου δραστηριοποιείται το Τ.Β.Σ. και το Π.Δ.Μ. εν γένει έχει ως αποτέλεσμα να μην γίνονται αρκετές αιτήσεις εκπαιδευτικών για απόσπαση αλλά και αυτές που τελικά πραγματοποιούνται δεν επαρκούν για την ομαλή λειτουργία του Τμήματος, που λόγω της ιδιαιτερότητας των γλωσσικών, ιδίως μαθημάτων του, δυσκολεύεται να καλύψει τις διδακτικές υποχρεώσεις. Επίσης η αρνητική αυτή κατάσταση επιτείνεται με την πολιτική του ΥΠΕΠΘ σχετικά με την απόσπαση των εκπαιδευτικών στα πανεπιστήμια σύμφωνα με την οποία δεν τηρούνται ούτε ακαδημαϊκά κριτήρια ούτε λαμβάνονται υπόψη οι πραγματικές ανάγκες των τμημάτων. Υπήρξαν περιπτώσεις όπου ι) δεν είχαμε καμία απόσπαση για τη διδασκαλία των Βαλκανικών γλωσσών ιι) αποσπάστηκε καθηγήτρια Αγγλικής για τη διδασκαλία της Τουρκικής, Καθηγήτρια της Γαλλικής για τη διδασκαλία της Ρουμανικής κοκ. Μάλιστα, η κατάσταση αυτή επιτείνεται αρνητικά με τις ελάχιστες συμβάσεις βάσει του ΠΔ 407/80, που κάθε χρόνο ο αριθμός τους που αναλογεί στο Τμήμα βαίνει μειούμενος. Ως προς το δεύτερο σημείο, δηλαδή την οριστική επίλυση του κτιριακού ζητήματος του Τ.Β.Σ., βρίσκεται στη διαδικασία επίλυσής του τα τελευταία χρόνια-σύμφωνα με τις δηλώσεις και δεσμεύσεις της διοίκησης του Πανεπιστημίου καθώς και τον 4ετή προγραμματισμό του Πανεπιστημίου-εξακολουθεί, όμως, να πολλαπλασιάζει τις αρνητικές επιπτώσεις στη γενικότερη εικόνα του Τ.Β.Σ. Ως

προς το τρίτο σημείο, δηλαδή την υποστήριξη της ερευνητικής δραστηριότητας μέσα από τη χρηματοδότηση της συνεδριακής δραστηριότητας του προσωπικού του ΤΒΣ, είναι γεγονός ότι ένα νέο και εξωστρεφές Πανεπιστημιακό Τμήμα έχει ανάγκη από τη συμμετοχή των μελών ΔΕΠ σε συνεδριακές δραστηριότητες εντός και εκτός Ελλάδος καθώς και την πραγματοποίηση συνεδρίων στους χώρους του. Η συνεδριακή δράση απαιτεί την κάλυψη αυτών των εξόδων από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου ή από τον τακτικό προϋπολογισμό του Τμήματος, ο οποίος ασφαλώς πρέπει να είναι πολύ μεγαλύτερος από τον σημερινό. Επιπλέον, είναι προφανές ότι ένα σύγχρονο πανεπιστημιακό ίδρυμα πρέπει να διαθέτει όλες τις απαραίτητες υποδομές που προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία και θεωρούμε απλώς αυτονόητο ότι θα πρέπει να έχουμε πλήρη πρόσβαση σε όσο γίνεται περισσότερες επιστημονικές βάσεις δεδομένων καθώς και εξασφαλισμένες τις συνδρομές σε επιστημονικά περιοδικά των επιστημών που θεραπεύονται στο Τμήμα μας.

Σύνταξη ετήσιας έκθεσης συγκεντρωτικών στοιχείων 2009-10 εκ μέρους :

της Ο.Μ.Ε.Α. του Τ.Β.Σ.:

Αικατερίνη Σαρρή, *Αναπληρώτρια
Καθηγήτρια*

των Ομάδων εργασίας του ΤΒΣ για την Ε. Α.:

Ιωάννης Μάνος, *Λέκτορας*

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1. Πίνακες της Α.ΔΙ.Π. Στοιχεία και δείκτες της λειτουργίας του ΤΒΣ
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Πίνακας 1 (2009-10)

α.α	Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος	Ωρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα	Περιλαμβάνονται ώρες εργαστηρίου ή άσκησης;	Διδακτ. Μονάδες ECTS	Κατηγορία μαθήματος	Πολλαπλή Βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	Σε ποιο εξάμηνο των σπουδών αντιστοιχεί;	Τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων (Ναι/Όχι)
1.	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ II	ΠΟΕ132	3		3	ΥΕ	ΝΑΙ	8	ΠΟΕ201		
2.	ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΠΟΛ2099	3		3	ΕΕ	ΝΑΙ	6	ΟΧΙ		
3.	ΎΣΤΕΡΗ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ	ΙΣΤ255	3		3	ΕΕ	ΝΑΙ	4	ΟΧΙ		
4.	ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β	ΑΓΓ151	3		3	ΥΕ	ΝΑΙ	2	ΟΧΙ		
5.	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΔΙΚ251	3		3	Υ	ΟΧΙ	4	ΟΧΙ		
6.	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΙΚΑΝΡΩΣΗ	ΔΣΧ251	3		3	Υ	ΝΑΙ	4	ΟΧΙ		
7.	ΠΛΗΡΟΦΟΡΚΗ II	ΠΛΗ151	3		3	Υ	ΝΑΙ	2	ΟΧΙ		
8.	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	ΟΙΚ251	3		3	Υ	ΝΑΙ	4	ΟΙΚ101		
9.	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ	ΑΝΘ151	3		3	Υ	ΝΑΙ	2	ΟΧΙ		
10.	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	ΣΕΡ151	4		3	ΥΕ	ΝΑΙ	2	ΟΧΙ		
11.	ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ II	ΟΙΚ161	3		3	Υ	ΝΑΙ	2	ΟΧΙ		
12.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ II	ΟΙΚ151	3		3	Υ	ΟΧΙ	2	ΟΙΚ101		
13.	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ II	ΑΝΒ151	4		3	ΥΕ	ΝΑΙ	2	ΟΧΙ		
14.	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΟΙΚ255	3		3	ΥΕ	ΝΑΙ	8	ΟΧΙ		
15.	ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	ΠΟΛ151	3		3	Υ	ΝΑΙ	2	ΟΧΙ		
16.	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ-IV	ΡΩΣ251	4		3	ΥΕ	ΝΑΙ	4	ΟΧΙ		
17.	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ (II)	ΠΟΕ021	3		3	Υ	ΝΑΙ	8	ΟΧΙ		

Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Πίνακας 2 (2009-10)

α.α.	ΜΑΘΗΜΑ	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες	Διαλέξεις	Σε ποιο εξάμηνο διδάχθηκε; (Εαρ.-Χειμ.)	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αρ. Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές;
1.	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ II	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-4.html#ΠΙΟΕ132	137	Βλ. Βλασίδης	NAI	Εαρινό				NAI
2.	ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-3.html#ΠΙΟΛ2099	108-109	Ε. Γαβρά	NAI	Εαρινό				NAI
3.	ΎΣΤΕΡΗ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-2.html#ΙΣΤ255	87-88	Α. Δεληκάρη	NAI	Εαρινό				OXI
4.	ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-1.html#ΑΓΓ151	67	Α. Δελιάδου	NAI	Εαρινό				NAI
5.	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-2.html#ΔΙΚ251	82		NAI	Εαρινό				OXI
6.	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΙΚΛΗΡΩΣΗ	http://www.balkans.gr	80-81	Κ. Κεντρωτής	NAI	Εαρινό				OXI
7.	ΠΛΗΡΟΦΟΡΚΗ II	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-1.html#ΠΛΗ151	63	Ν. Κουτσουπιάς	NAI	Εαρινό				NAI
8.	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-2.html#οικ251	81-82	Γ. Μακρής	NAI	Εαρινό				NAI
9.	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-1.html#ΑΝΘ151	62-63	Ι. Μάνος	NAI	Εαρινό				NAI
10.	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-1.html#ΣΕΡ151	66	Σ. Μαυρογέννη	OXI	Εαρινό				NAI
11.	ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ II	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-1.html#ΟΙΚ161	63	Γρ. Μπακλαβάς	NAI	Εαρινό				NAI
12.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ II	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-1.html#ΟΙΚ151	61	Χ. Νίκας	NAI	Εαρινό				OXI
13.	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ II	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-1.html#ΑΛΒ151	65	Μ. Ντοράτσι	NAI	Εαρινό				NAI
14.	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-4.html#ΟΙΚ255	133-134	Κ. Σαρρή	NAI	Εαρινό				NAI
15.	ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-1.html#ΠΙΟΛ151	64	Γ. Σταυριανός	NAI	Εαρινό				NAI
16.	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ-IV	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-2.html#ΡΩΣ251	89-90	Γ. Τριανταφυλλίδου	OXI	Εαρινό				NAI
17.	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ (II)	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr4.html#ΠΙΟΕ132	128-129	Γ. Χρηστίδης	NAI	Εαρινό				NAI

Πίνακας 3. Εξέλιξη του αριθμού των νέο-εισερχομένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος						
Θέντες με:	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005
ωγικές εξετάσεις	160	168	134	138	144	131
γγραφές (εισροές προς το Τμήμα)						
γγραφές (εκροές προς άλλα Τμήματα)						
τακτήριες εξετάσεις ιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ)	6	6	7	1	2	8
ς κατηγορίες	1	9	1	2	4	3
λο	167	183	142	141	150	142

Πίνακας 4. Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών										
		Αποφοιτήσαντες Διάρκεια Σπουδών (σε έτη)								Ποσοστό
Έτος εισαγωγής	Συνολικός αριθμός εισαχθέντων ¹	K ²	K+1	K+2	K+3	K+4	K+5	≥K+6	Μη αποφ/ντες σε χρόνο διπλάσιο του Κανονικού (K)	Συνολικό ποσοστό αποφοιτησάντων
2002-2003	145	21	53	21	4	1			31+14Δ	
2003-2004	140	28	43	15	2				30+22Δ	
2004-2005	142	21	56	8					40+17Δ	
2005-2006	153	31	16						81+24Δ+1ΑΦ	
2006-2007	141									
2007-2008	142									
2008-2009	183									
2009-2010	167									

Πίνακας 5. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των απόφοιτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2003-2004	87		18	63	6	
2004-2005	101		35	59	7	

2005-2006	99		41	53	5	
2006-2007	103	2	38	62	1	
2007-2008	96	2	56	35	3	
2008-2009	113	4	54	50	5	
2009-2010	87	1	48	35	3	
<i>Σύνολο</i>	686	8	242	322	27	

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
Μαθήματα Α' Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών
Πίνακας 6.1 (2007-08)

Τίτλος ΜΠΣ: «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ»

α.α.	ΜΑΘΗΜΑ	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες	Υποχρεωτικό (Υ) κατ'επιλογήν (Ε) Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ) Εργαστήριο (Ε)	Σε ποιο εξάμηνο διδάχθηκε; (Εαρ.- Χειμ.)	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αρ. Φοιτ. συμμε- το- εξε- τάσε-
1	Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στις χώρες της Ν. Ανατολικής Ευρώπης	www.balkan.uowm.gr/ep-graduate.html	62	A. Σαρρή	Υ	Δ	Εαρινό	3	
2	Ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση	www.balkan.uowm.gr/ep-graduate.html	62	X. Νίκας	Υ	Δ	Εαρινό	3	
3	Ζητήματα Διεθνούς Δικαίου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	www.balkan.uowm.gr/ep-graduate.html	62	N. Ζάικος	Υ	Δ	Εαρινό	3	
4	Διεθνείς Σχέσεις στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	www.balkan.uowm.gr/ep-graduate.html	62	N. Ζάικος	Υ	Δ	Εαρινό	3	

Πίνακας 6.2 (2008-09)

Τίτλος ΜΠΣ: «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ»

α.α.	ΜΑΘΗΜΑ	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες	Υποχρεωτικό (Υ), κατ'επιλογήν (Ε) Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ) Εργαστήριο (Ε)	Σε ποιο εξάμηνο διδάχθηκε; (Εαρ.-Χειμ.)	Αφ' ου φέρει πιστοποίηση
1	Διακυβέρνηση και Ευρωπαϊκή Ένωση	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html	62	Κ. Κεντρωτής	Υ	Δ	Χειμερινό	
2	Συγκριτική Πολιτική στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html	62	Γ. Χρηστίδης	Υ	Δ	Χειμερινό	
3	Οικονομική Πολιτική και Ανάπτυξη των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html	62	Γ. Μακρής	Υ	Δ	Χειμερινό	
4	Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html	62	Ι. Μάνος/Α. Δεληκάρη	ΥΥ		Χειμερινό	
5	Εφαρμογές των Η/Υ στην έρευνα των Κοινωνικών Επιστημών	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html	62	Ν. Κουτσουνιάς	ΥΥ	Δ	Χειμερινό	
6	Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στις χώρες της Ν. Ανατολικής Ευρώπης	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html	62	Α. Σαρρή	Υ		Εαρινό	
7	Ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html	62	Χ. Νίκας	Υ	Δ	Εαρινό	
8	Ζητήματα Διεθνούς Δικαίου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html	62	Ν. Ζάικος	Υ		Εαρινό	
9	Διεθνείς Σχέσεις στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html	62	Δ. Ακριβούλης	Υ		Εαρινό	

Μαθήματα Β' Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Πίνακας 6.3 (2009-10)

Τίτλος ΜΠΣ2 (Κατεύθυνση): «ΓΛΩΣΣΕΣ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Ν.Α. ΕΥΡΩΠΗΣ»

α.α.	ΜΑΘΗΜΑ	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες	Υποχρεωτικό (Υ) κατ'επιλογήν (Ε) Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ) Εργαστήριο (Ε)	Σε ποιο εξάμηνο διδάχθηκε; (Εαρ.-Χειμ.)	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αρ.Φοιτητών που πέρασαν επιτυχώς την κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές;
1	Βαλκανική Ιστορία			Α. Δεληκάρη, Κ.Νιχωρίτης Φ. Φιλίππου Ι. Ταρνανίδης	Υ	Δ	Χειμερινό	17			Ναι
2	Μεθοδολογία έρευνας			Ι. Μάνος, Α.Κυριάδης, Ν.Κουτσουπιάς, Α. Δεληκάρη	Υ	Δ	Χειμερινό	17			Ναι
3	Γενική Γλωσσολογία			Α. Πάππου	Υ	Δ	Χειμερινό	17			Ναι
4	Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές του Βαλκανικού χώρου			Ιφιγένεια Βαμβακίδου Συνδιδασκαλία με τους: Ι.Μάνο, – Ε.Γ.Γαβρά, Ι.Σίσσιου	Υ	Δ	Χειμερινό	17			Ναι
5	Σλαβολογία			Κ. Νιχωρίτης Π. Γκοράνης Χατζηλέεκας Γ. Μπορόβας	Υ	Δ	Εαρινό	17			Ναι
6	Τουρκολογία			Γ. Σαλακίδης Κ. Καμπουρίδης Κ. Γώγος Φ. Κοτζαγεώργης Χ. Συμεωνίδης	Υ	Δ	Εαρινό	17			Ναι
7	Ρωσικός πολιτισμός			Ι. Βαμβακίδου, Συνδιδασκαλία με τους: Γ. Σταυριανό Α. Παππου	Υ	Δ	Εαρινό	17			Ναι

Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (2)

Πίνακας 6.4 (2009-10)

Τίτλος ΜΠΣ2 (Κατεύθυνση): «ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΝ Ν.Α. ΕΥΡΩΠΗ Α' ΕΞΑΜΗΝΟ.»

α.α.	ΜΑΘΗΜΑ	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος και Συνεργάτες	Υποχρεωτικό (Υ) κατ'επιλογήν (Ε) Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ) Εργαστήριο (Ε)	Σε ποιο εξάμηνο διδάχθηκε; (Εαρ.-Χειμ.)	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αρ.Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αρ.Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές;
1	Βαλκανική ή Ιστορία			Α. Δεληκάρη Κ.Νιχωρίτης Φ. Φιλίππου Ι. Ταρνανίδης	Υ	Δ	Χειμερινό	17			Ναι
2	Μεθοδολογία έρευνας			Ι. Μάνος Α.Κυρίδης, Ν.Κουτσουπιάς, Α. Δεληκάρη	Υ	Δ	Χειμερινό	17			Ναι
3	Γενική Γλωσσολογία			Α. Πάππου	Υ	Δ	Χειμερινό	17			Ναι
4	Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές του Βαλκανικού χώρου			Ιφιγένεια Βαμβακίδου Συνδιδασκαλία με τους: Ι.Μάνο, – Ε.Γ.Γαβρά, Ι.Σίσσιου	Υ	Δ	Χειμερινό	17			Ναι
5	Εθνογραφία της ΝΑ Ευρώπης: Ζητήματα θεωρίας και πρακτικής			Ι. Μάνος	Υ	Δ	Εαρινό	17			Ναι

6	Ανθρωπογενές περιβάλλον στα Βαλκάνια			Ε. Γαβρά Γ. Μαλανδράκης Δημητριάδης Π. Παπαδοπούλου	Υ	Δ	Εαρινό	17			Ναι
7	Κοινωνικές δομές στα Βαλκάνια			Α. Κυρίδης, Χ. Ζάγκος	Υ	Δ	Εαρινό	17			Ναι

**Μαθήματα Α' Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών
Πίνακας 7.1 (2007-08)**

Τίτλος ΜΠΣ:

«ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑΝΑΤΟΛΙΚΗ
ΕΥΡΩΠΗ»

α.α	Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος	Ώρες διδασκαλίας	Περιλαμβάνονται ώρες εργαστηρίου ή άσκησης;	Διδακτ. Μονάδες	Πολλαπλή Βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)
1	Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στις χώρες της Ν. Ανατολικής Ευρώπης	ΟΙΚ571	20		7,5	Ναι
2	Ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση	ΟΙΚ573	20		7,5	Ναι
3	Ζητήματα Διεθνούς Δικαίου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	ΔΙΚ575	20		7,5	Ναι
4	Διεθνείς Σχέσεις στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	ΔΣΧ577	20		7,5	Ναι

Τίτλος ΜΠΣ:

Πίνακας 7.2 (2009-10)
«ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑΝΑΤΟΛΙΚΗ
ΕΥΡΩΠΗ»

α.α	Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος	Ώρες διδασκαλίας	Περιλαμβάνονται ώρες εργαστηρίου ή άσκησης;	Διδάκτ. Μονάδες	Πολλαπλή ή Βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	Σε ποιο εξάμηνο των σπουδών αντιστοιχεί; (1 ^ο , 2 ^ο ...)	Τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων (Ναι/Όχι)
1	Διακυβέρνηση και Ευρωπαϊκή Ένωση	ΠΟΛ511	20		10	Ναι	1		Ναι	
2	Συγκριτική Πολιτική στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	ΠΟΛ523	20		10	Ναι	1		Ναι	
3	Οικονομική Πολιτική και Ανάπτυξη των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης	ΟΙΚ545	20		10	Ναι	1		Ναι	
4	Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών	ΚΕΠ511	20		-	Ναι	1		Ναι	
5	Εφαρμογές των Η/Υ στην έρευνα των Κοινωνικών Επιστημών	ΚΕΠ521	20		-	Ναι	1		Ναι	
6	Ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στις χώρες της Ν. Ανατολικής Ευρώπης	ΟΙΚ571	20		7,5	Ναι	2		Ναι	
7	Ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση	ΟΙΚ573	20		7,5	Ναι	2		Ναι	
8	Ζητήματα Διεθνούς Δικαίου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	ΔΙΚ575	20		7,5	Ναι	2		Ναι	
9	Διεθνείς Σχέσεις στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	ΔΣΧ577	20		7,5	Ναι	2		Ναι	

Μαθήματα Β' Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Πίνακας 7.3 (2009-10)

Τίτλος ΜΠΣ2 (Κατεύθυνση): «ΓΛΩΣΣΕΣ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Ν.Α. ΕΥΡΩΠΗΣ.»

α. α	Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος	Ώρες διδασκαλίας	Περιλαμβάνονται ώρες εργαστηρίου ή άσκησης;	Διδακτ. Μονάδες	Πολλαπλή Βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	Σε ποιο εξάμηνο των σπουδών αντιστοιχεί; (1 ^ο , 2 ^ο ...)	Τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων (Ναι/Όχι)
1	Βαλκανική ή Ιστορία	ΙΣΤ 510	20		7,5	ΝΑΙ	1ο	Όχι		
2	Μεθοδολογία έρευνας	ΜΕΘ 510	20		7,5	ΝΑΙ	1ο	Όχι		
3	Γενική Γλωσσολογία	ΓΛΣ 510	20		7,5	ΝΑΙ	1ο	Όχι		
4	Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές του Βαλκανικού χώρου	ΠΤΜ 510	20		7,5	ΝΑΙ	1ο	Όχι		
5	Σλαβολογία	ΣΛΒ 550	24		10	ΝΑΙ	2ο	Όχι		
6	Τουρκολογία	ΤΡΚ 550	24		10	ΝΑΙ	2ο	Όχι		
7	Ρωσικός πολιτισμός	ΡΩΣ 550	24		10	ΝΑΙ	2ο	Όχι		

Πίνακας 7.4 (2009-10)
Τίτλος ΜΠΣ2 (Κατεύθυνση): «ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΝ Ν.Α. ΕΥΡΩΠΗ Α' ΕΞΑΜΗΝΟ»

α. α	Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος	Ώρες διδασκαλίας	Περιλαμβάνονται ώρες εργαστηρίου ή άσκησης;	Διδακτ. Μονάδες	Πολλαπλή Βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	Σε ποιο εξάμηνο των σπουδών αντιστοιχεί; (1ο, 2ο ...)	Τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων (Ναι/Όχι)
1	Βαλκανική Ιστορία	ΙΣΤ 510	20		7,5	ΝΑΙ	1ο	Όχι		
2	Μεθοδολογία έρευνας	ΜΕΘ 510	20		7,5	ΝΑΙ	1ο	Όχι		
3	Γενική Γλωσσολογία	ΓΛΣ 510	20		7,5	ΝΑΙ	1ο	Όχι		
4	Εισαγωγή στις πολιτισμικές σπουδές του Βαλκανικού χώρου	ΠΤΜ 510	20		7,5	ΝΑΙ	1ο	Όχι		
5	Εθνογραφία της ΝΑ Ευρώπης: Ζητήματα θεωρίας και πρακτικής	ΑΝΘ 550	24		10	ΝΑΙ	2ο	Όχι		
6	Ανθρωπογενές περιβάλλον στα Βαλκάνια	ΑΝΘ 560	24		10	ΝΑΙ	2ο	Όχι		
7	Κοινωνικές δομές στα Βαλκάνια	ΚΝΓ 550	24		10	ΝΑΙ	2ο	Όχι		

Πίνακας 8. Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Α' Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΜΠΣ)

Τίτλος ΜΠΣ: «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ»

	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)	29	48	60			
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος		22	7			
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων		26	53			
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	15	15	15			
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων	15	12	3	12	14	10
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	-	-	7	1		-

Πίνακας 9. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Α' Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Τίτλος ΜΠΣ: «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ»

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των απόφοιτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2005-2006						
2006-2007	1				1	
2007-2008	9			4	5	
2008-2009	13			10	3	
2009-2010	9		2	4	3	
	32		2	18	12	

Πίνακας 10. Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

	2009-2010	2008-2009	2008-2007	2006-2007	2005-2006	2004-2005
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)			2	1	2	
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	2					
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	6				2	
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων						
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων υποψηφίων	8			1	2	

Απόφοιτοι		1	1	1		
Μέση διάρκεια σπουδών αποφοίτων			5	5	5	

Επεξηγήσεις:

– Απόφοιτοι: Αριθμός Διδασκόντων που ανακηρύχθηκαν στο έτος που αφορά η στήλη.

Πίνακας 11. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Σπουδών

	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή άλλο	2	2	18	11	33
Επισκέπτες φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων στο Τμήμα	4	12	11		37
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που δίδαξαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή Τμήμα	3	7	7	7	24
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων που δίδαξαν στο Τμήμα	0				
Σύνολο	9	21	63	18	

Πίνακας 12. Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος

		2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005
Καθηγητές	Σύνολο						
	Από εξέλιξη*						
	Νέες προσλήψεις*						
	Συνταξιοδοτήσεις*						
	Παραιτήσεις*						
Αναπληρωτές Καθηγητές	Σύνολο	7	5	2			
	Από εξέλιξη*		3				
	Νέες προσλήψεις*						
	Συνταξιοδοτήσεις*						
	Παραιτήσεις*						
Επίκουροι Καθηγητές	Σύνολο	5	4	7			
	Από εξέλιξη*						
	Νέες προσλήψεις*						
	Συνταξιοδοτήσεις*						
	Παραιτήσεις*						
Λέκτορες	Σύνολο	9	6	6			
	Νέες προσλήψεις*						
	Συνταξιοδοτήσεις*						
	Παραιτήσεις*						
Μέλη ΕΕΔΠ	Σύνολο	3	3	0			
Λιδάσκοντες επί συμβάσει**	Σύνολο	10	20	22			
Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο	4	4	4			

Πίνακας 13. Αριθμός Επιστημονικών δημοσιεύσεων

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I	K
2010	3	6	0	5	1	6	-	3	8	6
2009	3	9	0	23	3	13	-	7	11	10
2008	3	11	1	10	2	17	-	6	18	6
2007	4	8	1	19	1	15	-	4	10	6
2006	3	4		20		6	-	2	15	1
2005	2	6		13	1	9	-		7	5
2004	7	3	3	10		10	-		5	3
Σύνολο	25	47	5	100	8	76	-	22	74	37

Επεξηγήσεις:

- A: Βιβλία/μονογραφίες
B: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές
Γ: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές
Δ: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές
Ε: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές
Ζ: Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους
Η: Συλλογικοί τόμοι στους οποίους και επιστημονικός εκδότης είναι μέλος ΔΕΠ του Τμήματος
Θ: Άλλες εργασίες
Ι: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που εκδίδουν πρακτικά
Κ: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

Πίνακας 14. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου

	A	B	Γ	Δ	Ε	Ζ	Η
2010	25	10	1	6	4	10	-
2009	69	10	1	8	2	10	-
2008	38	2	0	6	2	9	-
2007	56	38	9	4	2	14	-
2006	83	33	6	4	2	16	-
2005	30	19	11	3	1	13	-
2004	40	22	8	5	1	7	-
Σύνολο	341	134	36	36	14	79	-

Επεξηγήσεις:

A: Ετεροαναφορές

B: Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου

Γ: Βιβλιοκρισίες

Δ: Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων

Ε: Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών

Ζ: Προσκλήσεις για διαλέξεις

Η: Διπλώματα ευρεσιτεχνίας

Πίνακας 15. Εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος σε όλα τα έτη σπουδών

	2009- 2010	2008- 2009	2007- 2008	2006- 2007	2005- 2006	2004- 2005	2003- 2004	2002- 2003
Προπτυχιακοί	926	939	678	671	626	584	587	549
Μεταπτυχιακοί	70	33	35	33	24	10		
Διδακτορικοί	22	7	8	6	6	4	4	4

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Επιστημονικές Δημοσιεύσεις Διδασκόντων

Στο Παράρτημα αυτό παρατίθεται αναλυτικά ο κατάλογος των επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών ΔΕΠ και ειδικών επιστημόνων του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία.

Κεντρωτής Κυριάκος (αναπληρωτής καθηγητής)

Βιβλία/μονογραφίες

- 2006, Κ. Κεντρωτής, Θεωρήσεις και δράσεις των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ. Ταξιδεύοντας με οδηγό τον 'μικρό Πρίγκιπα', Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 265 σελ.
- 2003, Κ. Κεντρωτής, Θησέας και Μινώταυρος. Ο μίτος της ΚΕΠΠΑ και των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ, Εκδόσεις Παπαζήση & GeoLab, Αθήνα, 338 σελ.

Επιστημονικά περιοδικά με κριτές

- 2009, «European Union and Southeast Europe: Between Integration and Geopolitics through the filter of International Law», *Suedosteuropa-Mitteilungen* /Muenchen (υπό εκτύπωση)
- 2007, Κ. Kentrotis, «The European Union and the Balkans: multilevel structures between national interests, regional quests and global challenges», *Southeastern Europe*, Volume 1, 32-52.
- 2007, Κ. Κεντρωτής, «Αναζητώντας την ευρωπαϊκή πιστοποίηση. Η ελληνική εξωτερική πολιτική στις αναλύσεις της γερμανικής επιστημονικής κοινότητας», Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου, τόμος 27, τεύχος 2, Θεσσαλονίκη, 303-322.
- 2007, Κ. Κεντρωτής, «Αγχωμένοι σύμμαχοι-δύσπιστοι εταίροι: οι σχέσεις της Ε.Ε. με την Ιαπωνία ανάμεσα στις περιφερειακές αναζητήσεις και στην παγκόσμια πολιτική», Αγορά χωρίς Σύνορα, Τόμος 13, τεύχος 1-Ιούνιος-Ιούλιος-Αύγουστος 2007, Αθήνα, 38-57.
- 2003, Κ. Κεντρωτής, «Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις στις αναλύσεις των αμερικανικών Think Tanks», Βαλκανικά Σύμμεικτα, τεύχ. 11, Θεσσαλονίκη, 409-431.

Πρακτικά συνεδρίων με κριτές

- 2009, Συμμετοχή στο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων, «Διεθνής Οργάνωση-Διεθνείς Οργανισμοί: Νομικές και πολιτικές όψεις» με την εισήγηση: «Χαμένη στις γειτονιές του κόσμου: οι περιφερειακές αναζητήσεις των εξωτερικών σχέσεων της Ε.Ε.», Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα, σελ. 365-391.
- 2009, Συμμετοχή στο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου & Διεθνών Σχέσεων, με την εισήγηση: «Η Ευρωπαϊκή Ένωση σε αναζήτηση ρόλου στην εξωτερική της πολιτική: θεωρητικές προσεγγίσεις και πραγματικότητα» (υπό εκτύπωση).
- 2009, Οργάνωση και συμμετοχή στο συνέδριο του ΤΒΣ «Είκοσι χρόνια μετά από την πτώση του τείχους του Βερολίνου: αποτιμήσεις και προοπτικές», με την εισήγηση: «Η πορεία της Ε.Ε. μετά την πτώση του τείχους του Βερολίνου: διαπιστώσεις και εξελίξεις» (υπό εκτύπωση).

- 2009, Συμμετοχή στο συνέδριο της Ε.Π.Ε.Ε.Σ. στην Αθήνα, *Εξευρωπαϊσμός: Θεωρητικό πλαίσιο και συγκριτικές αναφορές*, με την εισήγηση: «Εξευρωπαϊσμός και πολιτικά κόμματα στα Βαλκάνια: οι περιπτώσεις της Βουλγαρίας και της ΠΓΔΜ και οι σχέσεις με την Ελλάδα» (υπό εκτύπωση).
- 2009, Οργάνωση και συμμετοχή στη Διημερίδα της ΕΕΔΔΔΣ και του ΠΜΣ του ΤΒΣ του ΠΔΜ, με την εισήγηση: «Ολοκλήρωση, περιφερειακές συνεργασίες και ζώνες επιρροής. Ο ρόλος της Ε.Ε. στον ευρύτερο χώρο της ΝΑ Ευρώπης», Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα (υπό εκτύπωση).
- 2009, Συμμετοχή στο Γ΄ Πανελλήνιο Συνέδριο του Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (Ι.Δ.Ο.Σ.), «Η Διεθνής Οικονομία στον 21^ο αιώνα. Προς την παγκοσμιοποίηση ή προς την κυριαρχία των περιφερειακών συνεργασιών;», στην Αθήνα, με την εισήγηση: «Ε.Ε. και διαπεριφερειακές συνεργασίες: πολυεπίπεδες αναζητήσεις και συνθέσεις δομών και ρόλων στην εποχή της παγκοσμιοποίησης», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα (υπό εκτύπωση).
- 2009, Συμμετοχή στο VIII Ελληνογερμανικό Συμπόσιο του Ι.Μ.Χ.Α. και της Südosteuropa-Gesellschaft, «Η Ν.Α. Ευρώπη σήμερα: προβλήματα και προοπτικές. Η ελληνική και γερμανική οπτική» στη Θεσσαλονίκη με την εισήγηση: «Der Balkan und die Europäische Union: altes Garn im neuem Knäuel», Εκδόσεις IMXA, Κ. Kentrotis, «The Balkans and the EU: severed threads-new skeins», Εκδόσεις IMXA, Thessaloniki (υπό εκτύπωση). (υπό εκτύπωση)
- 2007, Συμμετοχή στο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων, «Διεθνής Οργάνωση-Διεθνείς Οργανισμοί: Νομικές και πολιτικές όψεις» με την εισήγηση: «Χαμένη στις γειτονιές του κόσμου: οι περιφερειακές αναζητήσεις των εξωτερικών σχέσεων της Ε.Ε.» (υπό εκτύπωση)
- 2006, Συμμετοχή στο Α΄ επιστημονικό συνέδριο του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών (Φλώρινα) του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας για τις διαστάσεις της μετάβασης και την ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών της Βαλκανικής με την εισήγηση: «Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Βαλκάνια ανάμεσα στη γεωγραφία και στην ιστορία: αναζητήσεις δομών και υπερδομών», Πρακτικά, Θεσσαλονίκη 2007, σσ. 39-60
- 2006, Συμμετοχή στο συνέδριο της ΕΠΕΕΣ στην Αθήνα για τα 25 χρόνια της Ελλάδας στην Ε.Ε. με την εισήγηση: «Αναζητώντας την ευρωπαϊκή πιστοποίηση. Η ελληνική εξωτερική πολιτική στις αναλύσεις της γερμανικής επιστημονικής κοινότητας», Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα.

Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

- 2009, Κ. Κεντρωτής, «Βουλγαρία: πραγματικότητα και αναζητήσεις στις αρχές του 21^{ου} αιώνα». Θάνος Ντόκος-Γιάννης Αρμακόλας (επιμ.), Εκδόσεις Ι. Σιδέρη (υπό εκτύπωση).
- 2009, Κ. Κεντρωτής, «Ευρωπαϊκή Ένωση-Ιαπωνία: αναζήτηση ταυτότητας και ρόλων στην παγκόσμια πολιτική», *Τιμητικός Τόμος Καλλιόπη Κούφα*, Εκδόσεις Σάκουλα. (υπό εκτύπωση).
- 2008, Κ. Κεντρωτής, «Αναζητώντας την ευρωπαϊκή πιστοποίηση. Η ελληνική εξωτερική πολιτική στις αναλύσεις της γερμανικής επιστημονικής κοινότητας», Ν. Μαραβέγιας (επιμ.), *Η Ελλάδα στην Ε.Ε. Παρελθόν, παρόν, μέλλον*, Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα, σ. 177-188.

2007, Athena Balopoulou/Kyriakos Kentrotis, «Imperial profiles through the looking glass or the adventures of the Greek national Anthem in Translation-land», *20 χρόνια ΤΞΓΜΔ-Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Επετειακός τόμος*, Εκδόσεις Δίαυλος, Αθήνα, pp.3-13.

2007, Κ. Κεντρωτής, «Από την Ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα στην Ενωμένη Ευρώπη. Αναζητήσεις και πραγματικότητα», *20 χρόνια ΤΞΓΜΔ-Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Επετειακός τόμος*, Εκδόσεις Δίαυλος, Αθήνα, σελ. 327-339.

2004, Κ. Κεντρωτής, «Πρόσφυγες και Μακεδονικό Ζήτημα στη Βουλγαρία μετά το 1989: Η περίπτωση της VMRO», Πρακτικά του διεθνούς συνεδρίου «Πρόσφυγες στα Βαλκάνια: Μνήμη και ενσωμάτωση», που οργάνωσε το Ίδρυμα Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα και το Κέντρο Έρευνας Μακεδονικής Ιστορίας και Τεκμηρίωσης στη Θεσσαλονίκη, 20-21.12.2001, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2004, σ. 447-473.

Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) χωρίς πρακτικά

2008, Συμμετοχή στο διεθνές συνέδριο, «Freedom and Democracy–European Perceptions, European Perspectives», που διοργανώθηκε από το University of Primorska στο Κόπερ της Σλοβενίας με την εισήγηση: «European Integration and *Prometheus Bound*: Myths and Realities».

2007, Συμμετοχή με εισήγηση στο XXI επιστημονικό συνέδριο της Ιταλικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης (SISP) στην Κατάνια/Catania. Τίτλος εισήγησης: European Union and the Balkans: multilevel structures between national interests, regional quests and global challenges.

2006, Συμμετοχή στο συνέδριο „International Relations in Eastern Europe“, που διοργανώνει το Institute for East-European Studies του Free University του Βερολίνου. Τίτλος εισήγησης: The Balkans as seen by Euro-Atlantic think tanks from 1990 to 2005.

2005, Συμμετοχή με εισήγηση στο διεθνές συνέδριο, «Images of Imperial Legacy», Πανεπιστήμιο της Κοπεγχάγης. Τίτλος εισήγησης: Imperial profiles through the looking glass or the adventures of the Greek national Anthem in Translation-land.

Άλλα

22.10.2009, «Διαπιστώσεις και προοπτικές για την Ε.Ε. μετά την πτώση του Τείχους του Βερολίνου», *ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ*, 8.

29.7.2008 , «Βαλκανικές ιδιαιτερότητες», *Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ*, 11

5.6.2005, «Το μέλλον της Ευρώπης. Τα λάθη και οι προκλήσεις για τη Μ. Βρετανία», *ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ*, 17.

26.6.2005, «Η Μ. Βρετανία αντιμέτωπη με το δίλημμα του Μπέρναντ Σω», *ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ*, 8.

17.7.2005, «Οι βάρβαροι εκπολιτίστηκαν», *Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ*, 18.

Νιχωρίτης Κωνσταντίνος, (αναπληρωτής καθηγητής)

Μονογραφίες - Βιβλία

1. «Σλαβωνική Γλώσσα (εκ της Χρηστομαθείας της Σλαβωνικής Γλώσσας ερανισθείσης υπό Νεοφύτου ιερομονάχου Ριλλιώτου –Λεξικόν (1852)». Εισαγωγή, επιμέλεια, σχόλια Κ. Νιχωρίτης. Εκδοτικός οίκος Αντ. Σταμούλη, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Slavistichni i Bahlgaristichni izledvanija. Veliko tahrnovo 2005, 318 Σ. «Σλαβολογικές και Βουλγαρολογικές μελέτες», Βελίκο Τύρνοβο 2005, 318 σ

Άρθρο σε ελληνικό περιοδικό

«Οι Εκδόσεις της Μοσχόπολης και οι άγιοι Επτάριθμοι (Κύριλλος, Μεθόδιος, Κλήμης, Ναούμ, Γοράσδος, Αγγελάριος και Σάββας)». *Ηπειρωτικά Γράμματα*, περίοδος Β', έτος Ε', τεύχος 10. **Ιωάννινα 2006**, σσ. 299-322.

Άρθρα σε πρακτικά συνεδρίων

6. Πρώτο Παγκόσμιο Συνέδριο Αμφικτυόνων» (Θεσσαλονίκη 12-12-2009). Θέμα εισήγησης: *Παρελθόν, παρόν με έμφαση το μέλλον των πολιτισμικών συνισταμένων των λαών της Ενωμένης Ευρώπης*. (Προτάσεις για μια Ευρωπαϊκή Αμφικτυονία). (Υπό έκδοση στα Πρακτικά).
7. SYMPOSIUM NIŠ AND BYZANTIUM – VIII *in the memory of Academician PhD Dejan Medaković* (NIŠ, 3-5 jun 2009). Θέμα εισήγησης: *Културно наслеђе као чинилац јединства а не поделе народа Балкана. Cultural Heritage as a factor of cohesion and not partition of the Balkans nations* «Η πολιτιστική κληρονομιά των Λαών της Βαλκανικής ως παράγοντας ενότητας και όχι διαίρεσης» (Υπό έκδοση στα Πρακτικά).
8. Στο XI διεθνές Συνέδριο *Tărnovska Knjižovna škola*. «*Търновската книжовна школа*», (Βελίκο Τύρνοβο Βουλγαρίας 15-17 οκτωβρι 2009). Θέμα εισήγησης: *християнският универсализъм, светогорският мистицизъм и европейската идентичност* «Η χριστιανική Οικουμένη, ο αγιορείτικος μυστικισμός και η ευρωπαϊκή ταυτότητα». (Υπό έκδοση στα Πρακτικά).
9. «Ο Λαϊκός Αναγεννητής Κοσμάς ο Αιτωλός» (Φλώρινα, Παιδαγωγική Σχολή, 20-10-2009). Θέμα εισήγησης: «Ο άγιος Κοσμάς και η Αθωνιάδα Σχολή». » (Υπό έκδοση στα Πρακτικά).
10. Στο διεθνές Συνέδριο «Ορθοδοξία και ταυτότητα των Γκαγκαούζων» Κομπράτ και Τσαντίρ-Λούνγκα της Γκαγκαουζικής Αυτονομίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας (6-8 Νοεμβρίου 2008). Θέμα εισήγησης: «Πρώιμη και ύστερη διάδοση του χριστιανισμού στην χερσόνησο των Βαλκανίων»
11. *Atonskoto Novomahchenichestvo i Diakon Ignatii - Vasil Levsky*. «Το αγιορείτικο νέο μαρτύριο και ο διάκος Ιγνάτιος “Vasil Levsky”». *Bahlgarsko Vahzrazhdane. Idei Lichnosti Sahbitja. Godishnik*, t. 10, Sofia 2008, 211-218.
12. «Οι Εκδόσεις της Μοσχόπολης και οι άγιοι Επτάριθμοι (Κύριλλος, Μεθόδιος, Κλήμης, Ναούμ, Γοράσδος, Αγγελάριος και Σάββας)». *Ηπειρωτικά Γράμματα*, περίοδος Β', έτος Ε', τεύχος 10. **Ιωάννινα 2006**, σσ. 299-322.
13. *Die südslavische Schrifttradition auf Athos (Die Zelle des "Heiligen Antonius" in Kerasja)*. «Η Νοτιοσλαβική χειρόγραφος παράδοση του Αγίου Όρους (Το Κελί του Αγίου Αντωνίου στην Κερασσιά». - **Βλ. Πρακτικά VIII Διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου Tărnovska Knjižovna škola**. Βελίκο Τύρνοβο **2007**, σ. 109-115.
14. «*Ανέκδοτο αντίγραφο του συντόμου βίου του αγίου Κλήμεντος Αχρίδος*». **Πρακτικά Διεθνούς συνεδρίου προς τιμήν του αειμνήστου καθηγητού Μπόνιο Άγγελοφ**, Βελίκο Τύρνοβο **2007**, σ. 165-172.
15. «*Svetite Sedmocislenici v Grahckata Tradicija - Novi momenti*» (Οι άγιοι Επτάριθμοι στην ελληνική παράδοση - Νέα στοιχεία). **Πρακτικά συνεδρίου: “Problemi na Kyrillo-Methodievskoto delo na Bălgarskata Kultura prez IX-X vek”**, που διοργάνωσε η

Ακαδημία Επιστημών Σόφιας Σόφιας - *Kyrillo-Methodievski Studii*, 17, **Sofia, 2007, 543-552.**

16. "Η επίδραση του Αγίου Όρους στο πνευματικό βίο των Σλάβων (Γρηγόριος ο Ε΄ - Νεομαρτυρολογικά)". **Πρακτικά Β΄ Διεθνούς συνεδρίου** «Άγιον Όρος – Πνευματικότητα, Ορθοδοξία & τέχνη». *Θεσσαλονίκη 2006*, σσ. 261-286.
17. «Ο Αγιορείτης ζωγράφος Δοσίθεος, από το Ιππέκιον της Σερβίας(19^{ος} αι.)». **Πρακτικά IV συνεδρίου** «NIS I BYZANTIJA», **NIS 2006**, σσ. 403-424.
18. «Ο άγιος Ναούμ στην ελληνική λειτουργική παράδοση». **Πρακτικά διεθνούς συνεδρίου** "Sveti Naum Ochridski – Život i delo" που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο των Σκοπίων και η Ι. Μ. του Οσίου Ναούμ, με αφορμή τα 1100 έτη από την ίδρυσή της. **Skopje 2006**, σσ. 91-114.
19. «Ανέκδοτο αντίγραφο του Εκτενούς βίου του αγίου Κλήμεντος Αχρίδος.» **Πρακτικά Preslavska Knjižovna škola, VIII. Preslav 2006**, σ. 287-311.
20. «Οι Αθωνίτες Άγιοι ως εκφραστές της αγιορείτικης παράδοσης». **Πρακτικά** συμποσίου προς τιμήν των 70 ετών του καθηγητή Τότιου Κόεφ. Διοργανωτής: Το Πανεπιστήμιο του Βελίκου Τυρνόβου Βελίκο Τύρνοβο **2005**, σ. 101-110.
21. «Οι σχέσεις της Ρωσίας με την Ι. Μ. Διονυσίου του Αγίου Όρους». **Πρακτικά** Διεθνούς συνεδρίου με θέμα: *Kulturni textove na minaloto nositeli, simboli i idei*, προς τιμήν των 60 χρόνων του καθηγητή Καζμίρ ποπ Κωσταντίνοφ. Διοργανωτής: Το Πανεπιστήμιο του Βελίκου Τυρνόβου και η Ακαδημία Επιστημών της Βιέννης. Βλ. **Πρακτικά**, τ. 1, Βελίκο Τύρνοβο **2005**, σσ. 221-228.
22. «Tradita Qirilo-Methodiane ne Shqiperi (Η Κυρίλλο-Μεθοδιανή παράδοση στην Αλβανία)». **Πρακτικά**, «2000 Years of Christian Art and Culture in Albanija». Διοργανωτές Συνεδρίου: Η Αρχιεπισκοπή Αλβανίας και η Αλβανική Ακαδημία Επιστημών. **Tiranë 2005**, σ. 87-93.
23. «Βούλγαροι λόγιοι του 18ου-19ου αιώνα, που φοίτησαν ή δίδαξαν σε ελληνικά σχολεία». Βλ. **Πρακτικά** διημερίδος με θέμα: *Η καθ' ημάς Ανατολή, προς τιμήν του καθηγητή Κωνσταντίνου Δελγκωσταντή*. Διοργανωτές: Η Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών. **Φλώρινα 2005**, σσ. 225-240.
24. «Η βαλκανική διάσταση του Μακεδονικού αγώνα, (μία άλλη θεώρηση)». Βλ. **Πρακτικά** Επιστημονικού Συνεδρίου με θέμα «Μακεδονικός αγών - Παύλος Μελάς». Διοργανωτές: Ιερά Μητρόπολη, Νομαρχία και Δήμος Καστοριάς και με τη συμμετοχή των Δήμων Ορεστίδος, Αγ. Αναργύρων, Κορεστίων και Ίωνος Δραγούμη, **Καστοριά 2005**, σσ. 51-73.

Άρθρα σε συλλογικά έργα –Τιμητικούς τόμους -Ιωβηλαία

25. Ο προηγούμενος Φιλάρετος ο Βατοπαιδινός (+1873) και το μεταφραστικό του έργο. Βλ. **Τιμητικός** τόμος (για τα 70 έτη) του σλαβολόγου ομοτ. καθηγητού του Α.Π.Θ. Ιωάννη Ταρνανίδη. (Υπό έκδοση).
26. «**Aton vselena etnos i Svetogorski Mističizām**» (*Άθως, Οικουμενή -Έθνος και ο Αγιορείτικος μυστικισμός*). "Njast Učenik nad učitelem svojm. Βλ. **Τιμητικός** τόμος του σλαβολόγου καθηγητού του Πανεπιστημίου Σόφιας Ivan Dobrev. *Σόφια 2005*, σ. 212-219.
27. «**Neizvestno stišno žitie na sv. Petka Epivadska-Tărnovska**». «Άγνωστος σύντομος βίος

της αγίας Παρασκευής της Επιβατηγής». Βλ. Τιμητικός τόμος των 60 ετών της σλαβολόγου καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Σόφιας Klimentinas Ivanovas. *Σόφια* **2006**, σ. 221-224.

28. «Ανέκδοτο απόγραφο της σλαβικής ακολουθίας του αγίου Αρσενίου Αρχιεπισκόπου Σερβίας, από το Z-55 χφ της Μεγίστης Λαύρας». Τιμητικός τόμος του σλαβολόγου καθηγητού του Πανεπιστημίου Σόφιας G. Popov, Sofia (υπό έκδοση).
29. «Η διδασκαλία της Σλαβωνικής στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης τον 19^ο αι.» Στον τιμητικό τόμο των σλαβολόγων καθηγητών Krasimir Stanchev του Πανεπιστημίου της Ρώμης και Alexadar Naumov του Πανεπιστημίου του Κράκοφ και της Βενετίας. Sofia (υπό έκδοση).
30. «Οι αναμνήσεις μου από την προσωπική μου επαφή με τον καθηγητή μου Petahr Dinekon». Στο τιμητικό τόμο με τίτλο: «Ο ακαδ. Petahr Dinekon στη μνήμη μας». Κατέθεσα εργασία με τίτλο: Sofia (υπό έκδοση).

Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια χωρίς πρακτικά

31. *Τα ελληνικά σχολεία στα οποία φοίτησαν Βούλγαροι Λόγιοι τον 19^ο αι.* Διεθνές συνέδριο “Toposi i prostranstvo na Bǎlgarskata Literature prez Vǎzraǎdaneto XIX vek”. (Οι τόποι και η διάδοση της Βουλγαρικής Λογοτεχνίας κατά την αφύπνιση 19^{ος} αι.) που διοργάνωσε το Ινστιτούτο Λογοτεχνίας της Ακαδημίας Επιστημών Σόφιας. **Σόφια, 17-19/11-2005.**
32. «Η γυναίκα στον Χριστιανισμό». Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα: «Ο ρόλος της γυναίκας στη σύγχρονη εποχή». Διοργανωτής το ρωσικό Ίδρυμα «Η ενότητα των ορθοδόξων λαών». Μπατισλάβ 8-11 Φεβρουαρίου 2007.
33. «Το πρόβλημα της λαθρομετανάστευσης στην Ε.Ε». Επιστημονική ημερίδα -«ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΕ ΤΟ Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΟΥ 2007» *Διοργανωτές:* Ευρωπαϊκός Οργανισμός Στρατηγικού Σχεδιασμού –Δήμος Αθηναίων. Υπό την αιγίδα της γερμανικής πρεσβείας. Αθήνα **17 Ιανουαρίου 2007.**
34. «Ο άγιος Κοσμάς και τα Αθωνικά Γράμματα». Επιστημονική ημερίδα «ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός και το Άγιο Όρος». Αρναία 20-08-2006.

Επιμέλεια έκδοσης και μετάφρασης

35. Πριν τη Δημιουργία (μυθιστόρημα) του Χρήστου Σλάβωβ. Επιμέλεια έκδοσης και μετάφρασης (κ. Νιχωρίτης). Θεσσαλονίκη 2005.

Σαρρή Αικατερίνη (αναπληρώτρια καθηγήτρια)

Δημοσιεύσεις σε περιοδικά, τόμους και πρακτικά συνεδρίων με το σύστημα των κριτών τα τελευταία τρία (3) χρόνια

1. 1. “«Ερευνα υιοθέτησης μεθόδων κοστολόγησης για τη λήψη αποφάσεων από τις ελληνικές επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών Logistics της Βόρειας Ελλάδας», Επιστημονική Επετηρίδα Εφαρμοσμένης Έρευνας, 2010 (σε συνεργασία με Βαζακίδη, Χατζή, Φωλίνα)
2. “Entrepreneur training for creativity and innovation”, Journal of European Industrial Training, Vol. 34, No. 3, 2010 (σε συνεργασία με Μπακούρο, Πετρίδου)

-
- 3 "Entrepreneurship education in Higher Educational Institutions: the gender dimension" Gender in Management: an International Journal, Vol, 24, No 4, pp 286-309, 2009 (σε συνεργασία με Πετρίδου, Κυργίδου)
 - 4 "Developing potential entrepreneurs in Higher Education Institutes" Journal of Enterprising Culture, (accepted for publication), 2010, (σε συνεργασία με Πετρίδου)
 - 5 "Employeeeship Culture and Workplace Learning" in Supporting Workplace Learning: Towards Evidence Based Practice, Springer (to be published)
 - 6 "Mentoring Support for New and early stage female entrepreneurs" The National Council of Graduate Entrepreneurship, working paper series, Spring 2007
 - 7 "Female entrepreneurship, self-starting entrepreneurs and family business successors: A review of the Greek situation", Compendium of Family Business Models from Around the World, The Family Owned Business Institute at Grand Valley State University and the Simmons College School of Management, Summer 2007
 - 8 "Female Entrepreneurs' Personal Characteristics and Motivation: A review of the Greek Situation", Women in Management Review, Vol 20, 1, pp 24-36, 2005 (σε συνεργασία με Α. Τριχοπούλου)
 - 9 "Evaluation Research in Business Schools: Students' Rating Myth", International Journal of Educational Management", Vol 18, 3, pp 152-59, 2004 (συνεργασία με Ε. Πετρίδου)
 - 10 «Διερεύνηση ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών των Ελληνικών επιχειρήσεων που προβαίνουν σε πράξεις Εξαγορών ή/και Συγχωνεύσεων», Επιστημονική Επετηρίδα Εφαρμοσμένης Έρευνας, vol. XII, No 2, 2006 pp23-50
 - 11 "Ο Βαθμός της Προσωπικής Δέσμευσης των Εργαζομένων (employeeeship) και η Συναισθηματική Νοημοσύνη της επιχείρησης. Οι εφαρμογές της στη Διοίκηση των Επιχειρήσεων", Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τιμητικός τόμος καθ. Μ. Δελιβάνη, 2006
 - 12 "Δημιουργία Ολοκληρωμένου Συστήματος Λογιστικής Πληροφόρησης και Διοίκησης Κόστους σε Επιχειρήσεις Παροχής Υπηρεσιών-Κέντρα Υγείας", Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τιμητικός τόμος. 2005 (συνεργασία με Α. Βαζακίδη & Δ. Παπαδόπουλο)
 - 13 "Ανασκόπηση, Κριτική Ανάλυση και Κατηγοριοποίηση των θεωριών περί αιτιών και κινήτρων των Εξαγορών και Συγχωνεύσεων ή/και Συνασπισμών των Επιχειρήσεων", Πανεπιστήμιο Πειραιώς Τιμητικός τόμος καθ. Α. Λάζαρη, τόμος II, σελ. 515-37, 2004 (συνεργασία με Δ. Παπαδόπουλο)

Πάππου Αικατερίνη (αναπληρώτρια καθηγήτρια)

1. Το κλιτικό σύστημα της ρωσικής σε σύγκριση με το νεοελληνικό σύστημα. Αιτιατική και Προθετική πτώσεις. –MAPRYAL. IX Συμπόσιουμ Ρωσικής Γλώσσας, Λογοτεχνίας και Πολιτισμού. Βελίκο Τίρνοβο 2006, 156-158.
2. Φωνητική φωνολογική ερμηνεία των [j] και [i] στη ρωσική και νεοελληνική γλώσσα. – 3^ο Διεθνές Συνέδριο με τίτλο: «Ρωσική γλώσσα: διαχρονία και συγχρονία». Μόσχα. Πανεπιστήμιο Λομονόσοφ. 20-23 Μαρτίου 2007, 435- 436.

3. Νεοελληνικές Διάλεκτοι των Παρευξείνιων χωρών και η ταξινόμησή τους.- Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο με τίτλο « Η ανάπτυξη του ελληνισμού στην Ουκρανία. Πρακτικά Συνεδρίου. Μαριούπολη 2007, 392-394.
4. Προφορά και ορθογραφία των καταλήξεων των ουσιαστικών, επιθέτων, αριθμητικών και αντωνυμιών της ρωσικής γλώσσας (στα πλαίσια διδασκαλίας της ρωσικής σε Έλληνες φοιτητές).- Διεθνές Συνέδριο της Διεθνούς Ένωσης Καθηγητών Ρωσικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας. Βουλγαρία, Πλόβντιβ. 2006, 110 - 117.
5. Αντιπαραθετική ανάλυση του συμφωνητικού συστήματος της ρωσικής και νεοελληνικής γλώσσας. ΧΙ Διεθνές Συνέδριο της Διεθνούς Ένωσης Καθηγητών Ρωσικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας, αφιερωμένο στο έτος (2007) της Ρωσικής Γλώσσας, με τίτλο « Ο κόσμος της ρωσικής λέξης και ο ρωσικός λόγος στον κόσμο». Βουλγαρία, 17 – 22 Σεπτεμβρίου 2007. - Σόφια. 2007. Τόμος 5, 101 –105.
6. Ρωσική γλώσσα στα Πανεπιστήμια της Βόρειας Ελλάδας. – Εφημερίδα « Αθηναϊκός Αγγελιαφόρος», 21-26 Απριλίου 2006.
7. Το 2007 – Έτος της Ρωσικής Γλώσσας στο εξωτερικό. – Περιοδικό «New Star». Φεβρουάριος -Μάρτιος 2007.
8. Ιδιαιτερότητες των συμφώνων της ρωσικής γλώσσας σε σύγκριση με τις ιδιαιτερότητες της νέας ελληνικής. – 9^ο Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας. Ιωάννινα 28 – 30 Αυγούστου 2007. 15 σελ. Υλεκτρονική μορφή.
9. Τα φωνολογικά λάθη στη διδασκαλία των σλαβόφωνων μαθητών της ελληνικής ως δεύτερης /ξένης γλώσσας. 14^ο Διεθνές Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας με τίτλο: 14^{Εξελίξεις} στην Έρευνα της Γλωσσικής Εκμάθησης και Διδασκαλίας. (σε συνεργασία με: Α.Αναστασιάδη-Συμεβνίδη, Μ. Μιτσιάκη, Γ.Φωτιάδου). 14-16.12.2007 Θεσσαλονίκη (υπό έκδοση).
10. Ζητήματα μετάφρασης των διηγημάτων του Α.Π.Τσέχοφ στα ελληνικά. Διεθνές Συνέδριο με τίτλο: «Ρωσική γλώσσα και πολιτισμός στο πλαίσιο μετάφρασης». 14-18.2008. μόσχα 2008, σσ. 87-90.
11. Γλώσσα και Πολιτισμός των Ελλήνων της Αζοφικής. Η συμβολή των ελληνικών μεταφράσεων των έργων του Α.Π.Τσέχοφ στη δημιουργία ελληνικής λογοτεχνικής γλώσσας στην τέως Σοβιετική Ένωση. Εκδ. Οίκος: Αντ.Σταμούλη. Θεσσαλονίκη 2009.
12. Κριμαιοαζοφική διάλεκτος. Στο βιβλίο: Νεοελληνικές διάλεκτοι. Επιστημονική επιμέλεια: Χ. Τζιτζιλής. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ιδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη), Θεσσαλονίκη (σε συνεργασία με τον καθ. Χ. Τζιτζιλή), 60 σελίδες (υπό έκδοση).
- 13.Οι Νεοελληνικές Διάλεκτοι των Ελλήνων στην τέως Σοβιετική Ένωση: Καύκασο, Κριμαία, Αζοφική. 350 σελ. (υπό έκδοση)
14. Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως ξένης σε ρωσόφωνους Έλληνες της Διασποράς. Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας. 29.10.2009 – 01.11.2009. Πανεπιστήμιο Chicago (υπό έκδοση).

Νίκας Χρήστος (αναπληρωτής καθηγητής)

-
1. «The effects of the Interim Accord on the Economic Relations between Greece and FYROM», περιλήφθηκε στο συλλογικό τόμο «Athens-Skopje: An Uneasy Symbiosis» (επ. Ε. Κωφός-Β. Βλασίδης), Athens, ELIAMEP, 2005.
 2. «Economic Growth through Remittances: Lessons from the Greek Experience of the 1960s Applicable to the Albanian Case», με τον R. King, «Journal of Southeastern Europe and the Balkans», Vol.7, No.2, Αύγουστος 2005, σσ. 235-57.
 3. «Δείκτης Εξαγωγικής Εξειδίκευσης και Μετάβαση: Η Περίπτωση του Ενδοβαλκανικού Εμπορίου», με την Ε. Δελιβάνη, η εργασία περιλήφθηκε στον τιμητικό τόμο Μ. Νεγρεπόντη-Δελιβάνη που εξέδωσε το Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 2006, σσ. 85-118.
 4. «Δωσιλογισμός και Οικονομικός Παραλογισμός: Παραοικονομία και Υπερπληθωρισμός στην Κατοχική Ελλάδα», εργασία που συμπεριελήφθη μετά από αξιολόγηση στο συλλογικό τόμο (επιμ. Μιχαήλδη Ι., Η. Νικολακόπουλου και Χ. Φλάϊσερ) «Εχθρός Εντός των Τειχών» Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2006, σσ. 147-70.
 5. «Ανάλυση των Εμπορικών Συναλλαγών της Ελλάδας με τις Άλλες Βαλκανικές Χώρες», με τους Γ. Παπαδημητρίου και Ν. Κουτσοπιτιά. Η εργασία αυτή περιελήφθη στον τιμητικό τόμο Α. Ιγνατιάδη που εξέδωσε το Τμήμα Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 2007, σσ. 871-97
 6. «Remittances and the Financing of Economic Development: Some Comments on the Albanian National Strategy on Migration and the Draft Action Plan Documents», εργασία που συμπεριελήφθη μετά από αξιολόγηση στο συλλογικό τόμο «Workshop on the National Strategy for Migration: Selected Papers», Τίρανα, IOM, 2005.
 7. «Greek-Balkan Trade: Factor Endowment Versus Intra-Industry», εργασία που συμπεριελήφθη μετά από αξιολόγηση στο συλλογικό τόμο (επιμ. Kumar A. και Kandzija V ..) "Economic Integration: Prospects and Dilemmas", Slovenia, University of Ljubljana Publications, 2007, σσ. 485-95.
 8. «Διακλαδικό ή Ενδοκλαδικό Εμπόριο; Η Ανάλυση των Δεδομένων των Ελληνο-αλβανικών Εμπορικών Συναλλαγών» με το Ν. Κουτσοπιτιά, «Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων», τεύχος 8 (2007), σσ. 156-64.
 9. . «European Integration, Intra-Industry Trade in Vertically Differentiated Products and the Balkan Countries» με τον Δ. Μάρδα. Δημοσιεύθηκε στο «International Advances in Economic Research», August 2008.
 10. . «Hidden Economy and Hyper-Inflation in Occupied Greece 1941- 1944» Δημοσιεύθηκε στο «Archives of Economic History», Δεκέμβριος 2008.
 11. «Trading and Investing in the Name of ... : The Case of the Economic Relations between Greece and FYROM» με τον Δ. Μάρδα. Δημοσιεύθηκε στο επιστημονικό περιοδικό «Journal of Southeast Europe and Black Sea Studies», Νοέμβριος 2008.
 12. «Economic Integration and Intra-Industry Trade Between the European Community and the Western Balkan Countries» με τον Δ. Μάρδα. Δημοσιεύθηκε στο «Transition Studies Review», October 2008.
 13. «Οι Εμπορικές Σχέσεις της Ελλάδας με τις Βαλκανικές Χώρες» με τον Δ. Μάρδα. Η εργασία αυτή έχει γίνει δεκτή για να συμπεριληφθεί σε υπό έκδοση συλλογικό τόμο με θέμα τις βαλκανικές οικονομικές σχέσεις.
 14. «Μετάβαση και Μετανάστευση: Η Περίπτωση της Μετανάστευσης από την Αλβανία προς την Ελλάδα». Η εργασία αυτή έχει γίνει δεκτή για να συμπεριληφθεί σε υπό έκδοση συλλογικό

τόμο με θέμα τις βαλκανικές οικονομικές σχέσεις.

15. «Ανάλυση Δεδομένων της Αποταμιευτικής και Επενδυτικής Συμπεριφοράς των Αλβανών Μεταναστών» με τον Γ. Μπακλαβά, «Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων», τεύχος 10 (2008).
16. «European Integration, Intra-Industry Trade in Vertically Differentiated Products and the Balkan Countries» με τον Δ. Μάρδα. Τεύχος του Νοεμβρίου 2008 «International Advances in Economic Research».
17. «Hidden Economy and Hyper-Inflation in Occupied Greece 1941- 1944» Τεύχος Δεκεμβρίου 2009 «Archives of Economic History».
18. «Trading and Investing in the Name of ... : The Case of the Economic Relations between Greece and FYROM» με τον Δ. Μάρδα. Τεύχος Νοεμβρίου 2008 «Journal of Southeast Europe and Black Sea Studies».
19. «Economic Integration and Intra-Industry Trade Between the European Community and the Western Balkan Countries» με τον Δ. Μάρδα. Τεύχος του Δεκεμβρίου 2008 «Transition Studies Review».

Πρακτικά συνεδρίων με κριτές

1. «The Greek Trade with Romania and Bulgaria: Recent Trends and Perspectives» με τους Ι. Παπαδημητρίου και Ν. Κουτσουπιά. 2004.
2. «Movements of Labor in the Globalization Era: An Economic Analysis of the Movements in an Enlarging European Union» με την Ε. Δελιβάνη. 2004.
3. «Οι Εμπορικές Συναλλαγές με τις Χώρες της Πρώην Γιουγκοσλαβίας: Διαχρονική Εξέλιξη και Προοπτικές» με το Ν. Κουτσουπιά. Αθήνα, Ζήτη, 2005, σσ. 333-40.
4. «Traffic Flows Forecasting in an Uncertain Economic and Geopolitical Environment: The Case of the Pan-European Corridor X » με τους G. Mintsis, C. Taxiltari, S. Basbas, M. Miltiadou, S. Papadopoulos και Α. Tsoukala. Εισήγηση που παρουσιάστηκε στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στην Κωνσταντινούπολη 5-7 Ιουλίου 2004. Η εργασία περιλήφθηκε στα ηλεκτρονικά πρακτικά του συνεδρίου.
5. «Η Αποταμιευτική Συμπεριφορά και τα Εμβάσματα των Αλβανών Μεταναστών στην Ελλάδα», εργασία που παρουσιάστηκε στο συνέδριο που διοργάνωσε το Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής στην Αθήνα το Νοέμβριο του 2006 και έχει συμπεριληφθεί μετά από επιλογή από επιτροπή κριτών σε τόμο που θα εξέδωσε το ΙΜΕΠΟ.
7. «Management of Cultural and Architectural Heritage and Regional Development Through Tourism», Με τις Ε. Γαβρά και Ε. Δελιβάνη. Η εργασία αυτή παρουσιάστηκε στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στο Targoviste της Ρουμανίας το Νοέμβριο του 2006. Η εργασία περιλήφθηκε στον τόμο πρακτικών του συνεδρίου.
8. «Growing through Community Support: The Case of the E.U. and the Perspectives for the New Member-States». Η εργασία αυτή παρουσιάστηκε στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στο Targoviste της Ρουμανίας το Νοέμβριο του 2006. Η εργασία περιλήφθηκε στον τόμο πρακτικών του συνεδρίου.
9. «Μετάβαση και Μετανάστευση: Το Βαλκανικό Μοντέλο της Μετανάστευσης», εργασία που παρουσιάστηκε στο συνέδριο του ΙΝΕ της ΓΣΕΕ στην Αθήνα το Νοέμβριο του 2007 και θα περιληφθεί στον τόμο πρακτικών του συνεδρίου.

Μακρής Γιώργος (αναπληρωτής καθηγητής)

-
1. «La Politique Monétaire des Pays du Sud-Est Européen en vue de leur adhésion à l'U.E. et son impact sur leur croissance économique», *Les Cahiers du CEDIMES*, vol.1 (2) – Nouvelle série, 2007, 63–83, ISSN: 1764-4267.
 2. «Ο ρόλος των άμεσων ξένων επενδύσεων στην οικονομική ανάπτυξη των χωρών σε μετάβαση», *Β' Πανελλήνιο Συνέδριο Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας – Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (ΙΔΟΣ): «Παγκόσμια Πολιτική Οικονομία και οι Νέες Προκλήσεις για την Ανάπτυξη»*, Αθήνα, 16-18 Σεπτεμβρίου 2005, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, 32 σελίδες, CD-ROM, arch. "The impact of FDI on Development – Economic and Political Dimensions (Greek).
 3. «Η θεωρητική τοποθέτηση των διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών σε σχέση με τη μετάβαση: η περίπτωση των βαλκανικών χωρών», σε συνεργασία με τη Μ.-Ε. Βουτσά, *Α' Επιστημονικό Συνέδριο του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας: «Διαστάσεις της Μετάβασης και η Ευρωπαϊκή Προοπτική των Χωρών της Βαλκανικής»*, Φλώρινα, 10-12 Νοεμβρίου 2006, 17 σελίδες.
 4. «Παγκοσμιοποίηση και Διεθνής Πολιτική Οικονομία: Μια Θεωρητική Προσέγγιση», Γ' Πανελλήνιο Συνέδριο Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας – Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (ΙΔΟΣ): «Η διεθνής οικονομία στον 21^ο αιώνα: προς την παγκοσμιοποίηση ή προς την κυριαρχία των περιφερειακών συνεργασιών;», Αθήνα, 16-18 Μαΐου 2008, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, 23 σελίδες, CD-ROM, arch. "Globalization and international Political Economy" (Greek).
 5. «Παγκοσμιοποίηση και το σύστημα συναλλαγματικών ισοτιμιών για τις οικονομίες σε μετάβαση», *Διεθνής Πολιτική Οικονομία*, επιμέλεια Α. Κόντη-Χ. Τσαρδανίδη, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2005, 425–449, ISBN: 60-02-1871-4. (Δημοσίευση της εισήγησης VI.1)
 6. «Η θεωρητική τοποθέτηση των διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών σε σχέση με τη μετάβαση: η περίπτωση των βαλκανικών χωρών», σε συνεργασία με τη Μ.-Ε. Βουτσά, *Πρακτικά Α' Επιστημονικού Συνεδρίου του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας: «Διαστάσεις της Μετάβασης και η Ευρωπαϊκή Προοπτική των Χωρών της Βαλκανικής»*, Θεσσαλονίκη, 2007, 345–371, ISBN: 978-960-89650-2-7.
 7. «Περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη στην παραμεθόρια ζώνη Ελλάδας – ΠΓΔΜ», *Η Διασυννοριακή Συνεργασία Ελλάδας – ΠΓΔΜ ως Ζητούμενο*, επιμέλεια Ι. Κολιόπουλου, Κ. Χατζηκωνσταντίνου και Β. Γούναρη, εκδόσεις ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ Α.Ε., Θεσσαλονίκη, 2008, 299–348, ISBN: 978-960-458-175-7.
 8. «After the first stage of transition in Central and Eastern European Countries: the challenge for real convergence with EU», *European Association for Comparative Economic Studies (EACES) 8th Conference – «EU Enlargement – What Comes After 004?»*, Βελιγράδι, 23-25 Σεπτεμβρίου 2004.
 9. «La Politique Monétaire des Pays du Sud-Est Européen en vue de leur adhésion à l'U.E. et son impact sur leur croissance économique», *Α' Διεθνές Συνέδριο του Τμήματος Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Ανάπτυξης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης – Ινστιτούτου CEDIMES – Πνευματικού Ιδρύματος Δημήτρη και Μαρίας Δελιβάνη*, Κομοτηνή, 13-16 Οκτωβρίου 2005.
 10. «Mondialisation et croissance des pays de l'Europe Centrale et Orientale: quelles perspectives pour le développement durable ?», *Les Cahiers du CEDIMES*, vol.3 (1) – Nouvelle série, 2009.
 11. «Η Ευρωπαϊκή διεύρυνση και οι επιπτώσεις της για τις χώρες της Ν.Α. Ευρώπης: Μια προσέγγιση από την πλευρά των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων», *Δημερίδα της Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων και του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Παν/μίου Δυτικής Μακεδονίας: «Τα Δυτικά*

Βαλκάνια σε Κίνηση – Εξελίξεις, Προβλήματα και Προοπτικές», Φλώρινα, 10–11 Οκτωβρίου 2008.

12. «Η οικονομική πολιτική των χωρών της Κ. και Α. Ευρώπης κατά τη διαδικασία της μετάβασής τους προς την οικονομία της αγοράς», *Η πολιτική οικονομία της μετάβασης: Από τον κεντρικό σχεδιασμό στην οικονομία της αγοράς*, επιμέλεια Θ. Πελαγίδη–Κ. Χαζάκη, εκδόσεις Παπαζήση, 2009, ISBN: 978-960-02-2280-7.
13. «Εισαγωγή στην προβληματική των νεώτερων θεωριών διανομής του εισοδήματος» - Β΄ Έκδοση Αναθεωρημένη, Θεσσαλονίκη, 2009, σελίδες 112, ISBN: 978-960-931067-3.
14. «Mondialisation et la crise financière internationale actuelle : une approche théorique de leurs liens», *Les Annales de l'Université Valahia de Targoviste (Roumanie), Section Sciences Economiques*, XIVème Année, No 26, 2009, 63-92, ISSN : 1453-8282

Ζάικος Νίκος (επίκουρος καθηγητής)

ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΒΙΒΛΙΑ

- (1). Διεθνές δίκαιο και συνεργασία με τον εχθρό – Η νομική φύση των κυβερνήσεων «ανδρείκελων» του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου από την άποψη του διεθνούς δικαίου, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σταμούλη, 2006, σελ. 148

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΕ ΚΡΙΤΕΣ

- (1.) “The Interim Accord: Prospects and developments in accordance with international law”, Athens – Skopje: An uneasy symbiosis (1995-2002), E. Kofos – V. Vlasidis (Ed.), Athens: Hellenic Foundation for European and Foreign Policy (ELIAMEP)/ Research Centre for Macedonian History and Documentation/ Museum of the Macedonian Struggle Foundation, 2005, σ. 21-54

Το ίδιο άρθρο σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα Macedonian Heritage – An online review of Macedonian affairs, history and culture (http://www.macedonian-heritage.gr/InterimAgreement/Downloads/Interim_Zaikos.pdf).

- (2.) «Διεθνές δίκαιο και συνεργασία με τον εχθρό. Η περίπτωση των κυβερνήσεων ‘ανδρείκελων’ κατά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο», «Εχθρός» εντός των Τειχών – Όψεις του Δωσιλογισμού στην Ελλάδα της Κατοχής, Ι. Μιχαηλίδης – Η. Νικολακόπουλος – Χ. Φλάισερ (Επιμ.), Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2006, σ. 123-145
- (3.) «Το έγκλημα της γενοκτονίας και η συλλογική μνήμη της διεθνούς κοινωνίας», Η διεθνής ποινική δικαιοσύνη ως μηχανισμός επιβολής του διεθνούς δικαίου, Κ. Κούφα – Φ. Παζαρτζή (Διεύθ. Έκδ.), Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα (Ινστιτούτο Διεθνούς Δημοσίου Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων/ Ένωση Διεθνούς Δικαίου – Ελληνικός Κλάδος της International Law Association), 2006, σ. 271-303
- (4.) “Reflections on contemporary international law-making related to labour migration”, Immigration and emigration in historical perspective, A. K. Isaacs (Ed.), Edizioni Plus: Pisa University Press (CLIOHRES.net – Network of Excellence supported by the European Commission), 2007, σ. 7-26
- (5.) «Διεθνές Δίκαιο και εμφύλιοι πόλεμοι. Η περίπτωση του Ελληνικού Ζητήματος», Ο Ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος: Μια αποτίμηση. Πολιτικές, ιδεολογικές, ιστοριογραφικές προεκτάσεις, Ι. Μουρέλος – Ι. Δ. Μιχαηλίδης (Επιμ.), Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα (Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου), 2007, σ. 33-56

-
- (6.) «Νομός Φλώρινας – Θεσμικές υποδομές με ειδική αναφορά στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο», Φλώρινα: Πύλη των Βαλκανίων – Αξονική τομογραφία του νομού, Ι. Σ. Κολιόπουλος – Ι. Δ. Μιχαηλίδης (Επιμ.), Θεσσαλονίκη: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών (Μακεδονική Βιβλιοθήκη Αρ. 103), 2007, σ. 17-45
- (7.) «Επισημάνσεις σχετικά με το νομικό καθεστώς της Σαμοθράκης από την άποψη του διεθνούς δικαίου», Σαμοθράκη: Ιστορία – Αρχαιολογία – Πολιτισμός (Πρακτικά επιστημονικού συνεδρίου Σαμοθράκης, 1&2 Σεπτεμβρίου 2006), Σ. Ν. Δορδανάς – Θ. Μαλκίδης (Επιμ.), Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 2008, σ. 213-228
- (8.) «Οι σχέσεις της Ελλάδας με την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας από την άποψη του διεθνούς δικαίου», Η διασυνοριακή συνεργασία Ελλάδας – ΠΓΔΜ ως ζητούμενο, Γ. Κολιόπουλος – Κ. Χατζηκωνσταντίνου – Β. Γούναρης (Επιμ.), Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 2008, σ. 245-299
- (9.) «Η δικαιοπαγωγική συμβολή των διεθνών οργανισμών στον τομέα της διεθνούς μετανάστευσης», Σύγχρονες ματιές στις νομικές και πολιτικές όψεις Διεθνούς Οργάνωσης – Διεθνών Οργανισμών (Επιμ.: Στ. Περράκης), Αθήνα: Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2009, σ. 79-97

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥΣ ΤΟΜΟΥΣ

- (1.) «Η ονοματοδοσία των κρατών στο διεθνές δίκαιο: Η περίπτωση της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας», Μακεδονικές ταυτότητες στον χρόνο – Διεπιστημονικές προσεγγίσεις, Ι. Στεφανίδης – Β. Βλασίδης – Ε. Κωφός (Επιμ.), Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη (Ίδρυμα Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα/ Κέντρο Έρευνας Μακεδονικής Ιστορίας και Τεκμηρίωσης – Σειρά: Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία/ Διεθ.: Ε. Χατζηβασιλείου), 2008, σ. 516-545
- (2.) “Kalliopi K. Koufa – A biographical note” and “Bibliography”, The Diversity of International Law – Essays in Honour of Professor Kalliopi K. Koufa, Aristotle Constantinides & Nikos Zaikos (Eds.), Boston/ Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2009, p. xvii-xxxiii

Νικόλαος Κουτσοπιάς, (επίκουρος καθηγητής)

Δημοσιεύσεις

1. **Κουτσοπιάς Ν.** (2006). Διερευνώντας Οικονομικούς Δείκτες με μεθόδους της Ανάλυσης Δεδομένων. *Συλλογικός τόμος προς τιμήν της καθηγήτριας Μ. Δεληβάνη, Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη, σσ.427-461.*
2. Παπαδημητρίου Γ., Νίκας Χ., **Κουτσοπιάς Ν.** Ανάλυση των Εμπορικών Συναλλαγών της Ελλάδας με τις άλλες Βαλκανικές Χώρες. *Συλλογικός τόμος προς τιμήν το καθηγητή Α. Ιγνατιάδη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2007, σ. 871-897*
3. **Koutsoupias N.** (2007). Visualizing web navigation patterns with factor analysis (2007). *AIC'07: Proceedings of the 7th Conference on 7th WSEAS International Conference on Applied Informatics and Communications - Volume 7, pp. 380-385.*

4. Γκόλια Π., **Κουτσοπιάς Ν.**, Κυρίδης Α., Βαμβακίδου Ι. (2007). Εθνικοί στόχοι και εθνικές τελετουργίες. Ο ρόλος των σχολικών γιορτών. *Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων*, τ.8, *Θεσσαλονίκη: τυπωθήτω Γ. Δαρδανός*, σσ. 142-155.
5. **Κουτσοπιάς Ν.**, Ιορδάνογλου Α. (2007). Παράγοντες που επηρεάζουν τη φωνολογική ενημερότητα Ελλήνων φοιτητών κατά την εκμάθηση της τουρκικής γλώσσας. *Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων*, τ.8, *Θεσσαλονίκη: τυπωθήτω Γ. Δαρδανός*, σσ.82-93.
6. Νίκας Χ., **Κουτσοπιάς Ν.** (2007). Διακλαδικό ή ενδοκλαδικό εμπόριο: Η ανάλυση των δεδομένων των Ελληνο-Αλβανικών εμπορικών συναλλαγών. *Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων*, τ.8, *Θεσσαλονίκη: τυπωθήτω Γ. Δαρδανός*, σσ.156-164.
7. Γκόλια Π., **Κουτσοπιάς Ν.**, Κασίδου Σ., Η ελληνική ιστορία ως μάθημα του Δημοτικού Σχολείου. Διερεύνηση των επιλογών των δασκάλων της Π.Ε. ως προς τα γεγονότα/σταθμούς της σχολικής ιστορίας. *Πρακτικά 3ου Πανελλήνιου Συνεδρίου "Ο Εκπαιδευτικός και το Έργο του: Παρελθόν - Παρόν - Μέλλον"*, 17-19 Οκτωβρίου 2008, Δράμα, σσ.492-505.
8. Palaiologou N., Kyridis A, **Koutsoupias, N.**, Vamvakidou I. (2009). Religious Diversity and Intercultural Education: Depicting pupils' views throughout Greece. *Proceedings "Intercultural Education: Paideia, Polity, Demoi"*, Religious Education and Interfaith Dialogue. Athens-Greece.

(Ανακοινώσεις)

1. **Koutsoupias N.** (2007), Visualizing Web Navigation Patterns with Factor Analysis. *7ο WSEAS International Conference on Applied Informatics and Communications*, Vouliagmeni Beach, Athens.
2. **Κουτσοπιάς Ν.** (2007), Ταξινόμηση Δεδομένων Ροής Επιλογών Ιστοσελίδων. *4ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ανάλυσης Δεδομένων με διεθνή συμμετοχή. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – Καρδίτσα.*
3. Στογιαννίδης Α., **Κουτσοπιάς Ν.** (2007), Θεματική Ανάλυση Περιεχομένου Παιδαγωγικών Έργων των Μαρτίνου Λούθηρου και Κλήμεντος Αλεξανδρέως – Αξιοποίηση στη Διδακτική. *4ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ανάλυσης Δεδομένων με διεθνή συμμετοχή. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – Καρδίτσα.*
4. Βλασίδης Β., **Κουτσοπιάς Ν.** (2007). Έντυπα και Ηλεκτρονικά Μέσα Ενημέρωσης στο νομό Καστοριάς κατά το έτος 2007*4ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ανάλυσης Δεδομένων με διεθνή συμμετοχή. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – Καρδίτσα.*
5. Στογιαννίδης Α., **Κουτσοπιάς Ν.**, (2007). Σημειωτική και Ανάλυση Δεδομένων: Το Παράδειγμα του Συμβόλου και η Διδακτική Αξιοποίησή του στη Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Θρησκευτική Παιδαγωγική. *8ο Εθνικό Συνέδριο Ελληνικής Σημειωτικής Εταιρείας, Σημειωτική και Ιδεολογίες: Σύνορα, Περιφέρειες, Διασπορές, Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας.*
6. Γκόλια Π., **Κουτσοπιάς Ν.** Κασίδου (2008). Η ελληνική ιστορία ως μάθημα του Δημοτικού Σχολείου. Διερεύνηση των επιλογών των δασκάλων της Π.Ε. ως προς τα γεγονότα/σταθμούς της σχολικής ιστορίας. *3ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Εταιρείας Επιστημών Αγωγής Δράμας: Ο Εκπαιδευτικός και το Έργο του: Παρελθόν-Παρόν-Μέλλον.*

-
7. Palaiologou, N., Kyridis, A., Vamvakidou, I., **Koutsoupias, N.** (2009), Religious Diversity and Intercultural Education: Depicting pupils' views throughout Greece. *International Conference of Intercultural Education, Athens.*

Γαβρά Ελένη (λέκτορας)

I. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ – ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

I.A. Βιβλία και αυτοτελείς εκδόσεις

1. Ελένη Γαβρά, Ζωή Καραμάνου, «Ανάδειξη και ανάπλαση της εισόδου της Θεσσαλονίκης στην περιοχή του Φοίνικα», Πολυτεχνική Σχολή Α.Π.Θ.-Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών, Τιμητική έκδοση για τον Άνθιμο Μπαντέλα, Θεσσαλονίκη 2003, (σσ. 237-276).
2. Ελένη Γαβρά, «Χωρική οργάνωση και αρχιτεκτονική στον ιστορικό Πόντο» στο: Ο Πόντος των Ελλήνων, Εκδόσεις Έφεσος, (συλλογική έκδοση – λεύκωμα με τους Αρχιμανδρίτη Παύλο Αποστολίδη, Παύλο Γαϊτανίδη, Γιώργο Γιαννακόπουλο, Βερονίκη Δαλακούρα-Καμάρα, Ευστάθιο Καρούμπη, Διαμαντή Λαζαρίδη, Άρτεμη Ξανθοπούλου-Κυριακού, Δημήτρη Τομπαΐδη, Κυριάκο Χατζηκυριακίδη, Σωφρόνη Χατζησαββίδη), Αθήνα 2003 (σσ.162-198).
3. Ελένη Γαβρά, «Η αρχιτεκτονική του αγροτικού χώρου στον ιστορικό Πόντο» στο: Ελληνική Μικρασιατική Εγκυκλοπαίδεια, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, 2004 (ηλεκτρονική μορφή) [<http://www.ime.gr>].
4. Ελένη Γαβρά, Πολιτισμικό απόθεμα και αρχιτεκτονική κληρονομιά στα Βαλκάνια - Διαχείριση στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, Εκδοτικός Οίκος αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004 (σ. 152).
- 5.Ελένη Γαβρά, «Περιοχή κατασκηνώσεων Κλαδορράχης Φλώρινας. Διερεύνηση και ανάδειξη του χαρακτήρα του τόπου» στο: Πολιτιστικά Ανάλεκτα Φλώρινας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας – Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας - Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ΠΤΝ (συλλογικός τόμος), Φλώρινα 2006 (σσ. 65-84).
- 6.Eleni G. Gavra, «The Zincirli Mosque in Serres», in: The Ottoman Empire, The Balkans, The Greek Lands: toward a social and economic history. Studies in honor of John C. Alexander, edited by: Elias Kolovos, Phokion Kotzageorgis, Sophia Laiou and Marinos Sariyannis. The Isis Press, Istanbul 2007 (pp. 135-155).
- 7.Ελένη Γαβρά, «Νομός Φλώρινας. Χωρική Οργάνωση και Οικιστική, Πολιτισμός και Περιβάλλον» στο: Το σύγχρονο πρόσωπο του νομού Φλώρινας. Διεπιστημονική προσέγγιση, (συλλογική έκδοση). Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 2007 (σσ. 47-175).
- 8.Ελένη Γαβρά (επιμέλεια), Διαδρομές και Κόμβοι Εμπορίου και πολιτισμού στα Βαλκάνια. Διαδρομή πρώτη: Εμπορικοί Σταθμοί των Ελλήνων στη Ρουμανία. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2008 (σ.763) [Ελληνική έκδοση με αγγλική περίληψη].
- 9.Ελένη Γαβρά, Πλαίσιο και πολιτικές προστασίας και διαχείρισης του οικιστικού και πολιτισμικού αποθέματος στη π.ΓΔΜ σήμερα. Η ευρωπαϊκή προοπτική. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών. Πρόγραμμα Interreg III-A, Ελλάδα – π.ΓΔΜ (υπό έκδοση).
10. Ελένη Γαβρά, Ανδρεάδου Τατιάνα, Βιτούλα Δήμητρα, Ανάδειξη του εσωτερικού χώρου παλαιού σχολείου Δήμου Κιλκίς σε χώρο έκθεσης –προβολής λαογραφικής συλλογής και

υλοποίησης συναφών δράσεων. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Επετηρίδα Τμήματος Αρχιτεκτόνων (υπό έκδοση).

11. Eleni Gavra, «The Greek presence in the Black Sea: ‘traces’ of architectural identity in ‘related locales’, diachronical approaches» στο: *The Mediterranean. History, Culture, Civilization* (συλλογικός τόμος), στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ιστορίας Cllohnet (υπό έκδοση).

I.B. Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά

1. Ελένη Γαβρά, Ζωή Καραμάνου, «Ανάδειξη και ανάπτυξη της εισόδου της Θεσσαλονίκης στον Φοίνικα», Περιοδικό: «THE WORLD OF BUILDINGS», Αθήνα, Μάιος 2003, τ. 27, σσ. 50 –59.
2. Eleni G. Gavra, «Urban Policies and Architectural Heritage: concrete examples, real scenarios and cities networks in the area of SE Europe». «Studia Universitatis Babes - Bolyai, Studia Europaea», L, 2-3, 2005, Babes Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania, pp.379-394.
3. Eleni G. Gavra, Georgia Gementzi, «Protection and management of architectural and cultural heritage in Fyrom today: an attempt at promoting european perspective». «Studia Universitatis Babes - Bolyai, Studia Europaea», Babes Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania (υπό κρίση).

I.Γ. Ανακοινώσεις – Άρθρα σε πρακτικά συνεδρίων

1. Ελένη Γαβρά, «Ο αγροτικός χώρος στον ιστορικό Πόντο: οικιστική οργάνωση και αρχιτεκτονική», Επιστημονικό Συμπόσιο «Περί Πόντου» τιμής ένεκεν των Antony Bryer και Οδυσσέα Λαμπρίδη, Άγιος Γεώργιος Περιστερώτα - Εύξεινος Λέσχη Θεσσαλονίκης - Κέντρο Ποντιακών Μελετών - Μέριμνα Ποντίων Κυριών – Σύλλογος Ποντίων Φοιτητών και Σπουδαστών, Θεσσαλονίκη 30/01– 1/02/ 2004. (Πρακτικά υπό έκδοση).
2. Eleni G. Gavra, «Urban Policies and Cultural Heritage: concrete examples and real scenarios for cities and sites networks, in the area of SE Europe», *3eme rencontres regionales Europe Centrale et orientale « Patrimoine, Tourisme Culturel et territoires »*, 21-23/04/2005, Veliko Tarnovo, Bulgarie (Δεν εκδόθηκαν πρακτικά).
3. Eleni G. Gavra, Vlasia Vlasidis, «Military Cemeteries of the first world war in Macedonia Region: routes of reading history in search the common cultural heritage», International Conference: «*Monumental Cemeteries: Knowledge, Conservation, Restyling and Innovation*», CICOP, Modena 3-5/05/2006, pp.179-189 (στην αγγλική).
4. Ελένη Γαβρά «Πολιτιστική και οικιστική κληρονομιά ελληνικού ενδιαφέροντος στη σημερινή Τουρκία. Εφικτά σενάρια διαχείρισης του μνημειακού αποθέματος για τον ιστορικό Πόντο», Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο Ποντίων Εκπαιδευτικών, Θεσσαλονίκη, 8-10/12/2006, σσ. 311-330.
5. Eleni G. Gavra, «Management of natural and manmade heritage in “specific destinations”. The case of Danube estuary area», 3rd International Workshop “*Resorts Architecture Heritage of Romania*”, Ministry of Culture, Sovata 22-27/10/2006 (Δεν εκδόθηκαν πρακτικά).
6. Eleni G. Gavra, Eleni Delivani, Christos Nikas, «Management of Cultural and Architectural Heritage and Regional Development through tourism. The case of

Romania», Federator Symposium of CEDIMES Institute, 3-4/11/2006 Targoviste, Romania (Ηλεκτρονικά πρακτικά).

7. Ελένη Γαβρά, «Η Διαχείριση του Πολιτιστικού και Οικιστικού Αποθέματος στη Ν.Α. Ευρώπη, στο πλαίσιο των Πολιτικών Χωρικής Ανάπτυξης: Η Περίπτωση της Ρουμανίας», Α' Επιστημονικό Συνέδριο του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών «Διαστάσεις της Μετάβασης και η ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών της Βαλκανικής», Φλώρινα 20-22/10/2006, σσ. 571-593.
8. Eleni Gavra, "Thessaloniki's Urban Pilot Project. Renewal and Enhancement of the Historic Commercial Center", Socrates workshop: A european vision for a historic part of the city of Thessaloniki, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Θεσσαλονίκη 2007 (Δεν εκδόθηκαν πρακτικά).
9. Eleni Gavra, «The Greek presence in the Black Sea: 'traces' of architectural identity in 'related locales', diachronical approaches», The Mediterranean. History, Culture, Civilization. European Masters in Mediterranean Historical Studies (EMMHS) Valencia seminar, Valencia 19/05/2007 (Δεν εκδόθηκαν πρακτικά).
10. Ελένη Γ. Γαβρά, «Η διαχείριση του ανθρωπογενούς αποθέματος στην ΠΓΔΜ σήμερα. Η ευρωπαϊκή προοπτική», Προστασία, αποκατάσταση και βιώσιμη ανάπτυξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος στην Ευρώπη. Δράση Jean Monnet, Βέροια, 30/11-1/12/2007 (Πρακτικά υπό έκδοση).

Ι.Δ. Δημοσιεύσεις στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο

1. Ελένη Γαβρά, «Αρχιτεκτονική Κληρονομιά στη Ρουμανία», Επιμέλεια παρουσίασης άρθρου, Περιοδικό «ΤΕΧΝΟΓΡΑΦΗΜΑ», Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας / Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας, τ.261, σσ.10-11, Θεσσαλονίκη 2004.

Βλασίδης Βλάσης (λέκτορας)

Βιβλία/Μονογραφίες

Βασίλειος Νικόλτσιος, Βλάσης Βλασίδης, 65+1 ιστορικά μουσεία της Ελλάδας, Θεσσαλονίκη, Οι φίλοι του Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα, 2004.

Βιβλία/Μονογραφίες

Βασίλειος Νικόλτσιος, Βλάσης Βλασίδης, 65+1 ιστορικά μουσεία της Ελλάδας, Θεσσαλονίκη, Οι φίλοι του Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα, 2004.

Επιστημονικά περιοδικά με κριτές

«Εντυπα και ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης στο νομό Καστοριάς κατά το έτος 2007», *Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων* (υπό έκδοση) από κοινού με Νίκο Κουτσουπιά.

Επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές

-

Πρακτικά συνεδρίων με κριτές

1. "Η απελευθέρωση της Φλώρινας μέσα από το βουλγαρικό Τύπο της εποχής", *Πρακτικά του συνεδρίου με θέμα: "Φλώρινα 1912-2002, Ιστορία και Πολιτισμός" της Παιδαγωγικής Σχολής της Φλώρινας και του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του ΑΠΘ* (Φλώρινα, 2004), 35-44.

2. «Παραδοσιακές και ριζοσπαστικές παρουσιάσεις του Μακεδονικού Αγώνα στον ελληνικό Τύπο (1990-2005)», στο συνέδριο «Πόλεμος και ταυτότητες. Μακεδονικός Αγώνας (1904-1908, Κατοχή-Εμφύλιος (1941-1949, Κυπριακός Αγώνας (1955-1959, 1964-1967)», του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών του πανεπιστημίου του Yale, (Αθήνα, 2006) (υπό έκδοση).
3. Vlasid Vlasidis 'Military Cemeteries of the First World War in Macedonia Region: Routes of Reading History in Search the Common Cultural Heritage', Nina Avramidou (ed.), 1st Specialty International Conference on Monumental Cemeteries. Knowledge, Conservation, Restyling and Innovation, (Modena, 3-5 May, 2006), Roma, 2007, ISBN 978 88 54801147-8, vol. 1, pp.179-189 από κοινού με την Ελένη Γαβρά
4. "Greek and Yugoslav Public Radio in the Decades of 40s and 50s" στο Judith Devlin (ed.), *Mass Media and Propaganda in the Making of Cold War Europe*, Dublin, (υπό έκδοση).

Πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές

1. «Η οργάνωση πληθυσμών στην ευρύτερη περιοχή της Καστοριάς», *Πρακτικά επιστημονικού συνεδρίου – εκδηλώσεις μνήμης Μακεδονικός Αγώνας Παύλος Μελάς Εκατό έτη από το θάνατό του 1904-2004*, Καστοριά, Έκδοση Ιεράς Μητρόπολης Καστοριάς, 2005, σσ.135-155.
2. «Η οργάνωση των πληθυσμών στην περιοχή Κορεστίων κατά τον Μακεδονικό Αγώνα», Αρχ. Ειρηναίος Ι. Χατζηγεφραιμίδης (επιμ.), *Η συμβολή του Πισοδερίου στο Μακεδονικό Αγώνα*, Φλώρινα, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, 2005, σσ.115-132.
3. «Ο παπά-Σταύρος Τσάμης: Εκκλησία και Εκπαίδευση», στο Αρχιμ. Ειρηναίος Ι. Χατζηγεφραιμίδης (επιμ.), *Ο παπα-Σταύρος Τσάμης (1870-1906)*, Φλώρινα, Παιδαγωγικό Τμήμα, 2007, σσ.101-109.
4. ««Βούλγαροι κομιτατζήδες και η ελληνική αντίδραση. Ο αγώνας στη δυτική Μακεδονία στη διάρκεια του Μεσοπολέμου», Πρακτικά του συνεδρίου «100 χρόνια από το τέλος του Μακεδονικού Αγώνα 1908-2008 και η συμμετοχή της Φωκίδας σ' αυτόν», (υπό έκδοση)

Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

1. "We and the others: Greece's Image in FYROM's Press and Educational System (1995-2002)" in Evangelos Kofos, Vlasid Vlasidis (eds.), *Athens-Skopje, An Uneasy Symbiosis (1995-2002)*, Athens, 2005, pp.253-316.
2. «Μετανάστες και ΜΜΕ στην Ελλάδα του 20^{ου} αι.», Χρήστος Φραγκονικολόπουλος (επιμ.), *ΜΜΕ. Κοινωνία και Πολιτική. Ρόλοι και Λειτουργία στη Σύγχρονη Ελλάδα*, Αθήνα, Σιδέρης, 2005, σσ.221-239.
3. «Το παρόν και το μέλλον των κρατικών πρακτορείων ειδήσεων στα Βαλκάνια και την Ελλάδα, στο Χρήστος Α. Φραγκονικολόπουλος (επιμ.), *ΜΜΕ. Κοινωνία και Πολιτική. Ρόλος και Λειτουργία στη Σύγχρονη Ελλάδα*, Αθήνα, Σιδέρης, 2005, σσ.573-596.
4. «Ο αλυτρωτισμός στο διαδίκτυο», Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, *Μακεδονισμός. Ο ιμπεριαλισμός των Σκοπίων 1944-2006*, Αθήνα, Έφεσος, 2007, σσ.77-92.
5. "Irredentism on the Internet", Society of Macedonian Studies, *Macedonianism. FYROM's expansionist designs against Greece 1944-2006*, Athens, 2007, pp.77-92.

-
6. «Τα σχολικά εγχειρίδια της FYROM», Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, *Η αποδόμηση του εθνικού κράτους και της ιστορίας του*, Θεσσαλονίκη, 2007, σσ.59-66.
 7. «Φλώρινα: Το χθες, το σήμερα και το αύριο στην ενημέρωση», Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, *Φλώρινα: Πύλη των Βαλκανίων. Αξονική τομογραφία του νομού*, Ρέκος, 2007, σσ.337-384.
 8. «Η ιστορία σε διατεταγμένη αποστολή. Internet και Μακεδονικό Ζήτημα (1990-2007)», στο Γιάννης Στεφανίδης, Βλάσης Βλασίδης, Ευάγγελος Κωφός, (επιμ.), *Μακεδονικές ταυτότητες στο χρόνο. Η διαχρονική τους πορεία*, Αθήνα, Πατάκης-Ίδρυμα Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα, 2008, σσ.463-494
 9. «Η ενημέρωση στη μεθόριο: Τα μέσα ενημέρωσης στους νομούς Φλώρινας, Καστοριάς, Μοναστηρίου, Περλεπέ», Ιωάννης Κολιόπουλος, Κωνσταντίνος Χατζηκωνσταντίνου, Βασίλης Γούναρης (επιμ.), *Η διασυνοριακή συνεργασία Ελλάδα-ΠΓΔΜ ως ζητούμενο*, Θεσσαλονίκη, 2008, σσ.103-147.
 10. «Βούλγαροι κοιτατζήδες και η ελληνική αντίδραση. Ο αγώνας στη δυτική Μακεδονία στη διάρκεια του Μεσοπολέμου», Βασίλης Γούναρης (επιμ.), στο Έθνος, Κράτος και Πολιτική, τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Ιωάννη Κολιόπουλο, Θεσσαλονίκη, 2009.
 11. «Όψεις της προσφυγικής αποκατάστασης στη Μακεδονία: οι απόψεις του ελληνικού Τύπου», στο Ιωάννης Κολιόπουλος, Ιάκωβος Μιχαηλίδης (επιμ.), *Πρόσφυγες στη Μακεδονία*, Θεσσαλονίκη, 2009, σσ.138-155.

Ανακοινώσεις σε συνέδρια με κριτές χωρίς δημοσίευση

1. Βλάσης Βλασίδης, Εβελίνα Αντώνη, «Μετανάστες και ραδιόφωνο στη σύγχρονη Ελλάδα», «Διεπιστημονικές προσεγγίσεις του μειονοτικού και μεταναστευτικού φαινομένου: η ελληνική συγκυρία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου» του Κέντρου Ερευνών Μειονοτικών Ομάδων (KEMO), Δεκέμβριος 2006
2. Βλάσης Βλασίδης, «Παραδοσιακές και ριζοσπαστικές παρουσιάσεις του Μακεδονικού Αγώνα στον ελληνικό Τύπο (1990-2005)», στο συνέδριο «Πόλεμος και ταυτότητες. Μακεδονικός Αγώνας (1904-1908, Κατοχή-Εμφύλιος (1941-1949, Κυπριακός Αγώνας (1955-1959, 1964-1967)», του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών του πανεπιστημίου του Yale, (Αθήνα, 2006).

Χρηστίδης Γιώργος (λέκτορας)

1. «Κύρια σημεία και τάσεις στις έλληνο-βουλγαρικές σχέσεις μετά το 1990» (στα βουλγαρικά), στο *Mezhdunarodni Otnoshenia*, Sofia, Knizhka 2-3, Godina XXXIV, 2005, pp. 155-164.
2. “Bulgarian-Turkish Relations, 1990-2003. The View from Abroad”, στο *Bulgarian Historical Review*, Sofia, 1-2, 2005, pp.167-186.
3. «Η ειρηνευτική συμφωνία της Αχρίδας του 2001 και η εφαρμογή της» (στα βουλγαρικά) στο *Mezhdunarodni Otnoshenia*, Sofia, Knizhka 1, Godina XXXV, 2006, pp.97-110.
4. «Η Ελλάδα και το “μακεδονικό ζήτημα”: από τη δεκαετία του 1950 έως την υπογραφή της Ενδιάμεσης Συμφωνίας της Νέας Υόρκης, το Σεπτέμβριο του 1995» (στα βουλγαρικά) στο *Minalo*, Sofia, 4/2006, pp.67-81.
5. “Islam in post-communist Bulgaria”, in *Islam in Europe*, 16th International Summer Seminar, Institute of International Relations, Hydra Island, July 2-6, 2007, 19 σελ.

6. «Η διαμόρφωση της βουλγαρικής εξωτερικής πολιτικής απέναντι στην ΠΓΔΜ, 1989-2006», σε Διαστάσεις της μετάβασης και η ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών της Βαλκανικής, Πρακτικά Α' Επιστημονικού Συνεδρίου του ΤΒΣΦ, Θεσ/νίκη 2007, σ. 175-194.
7. "Greece in the European Union. A Historical Review" in *Together in Europe*, Proceedings of the International Conference *Together in Europe*, Representation of the European Commission in Bulgaria, Sofia, 2007, pp.79-91.
8. "The Roma in post-communist Bulgaria" στο Iskra Baeva, Plamen Mitev (edit.), "University Readings and Researches on Bulgarian History", IV International Seminar, Smolyan, 11-13 Μαΐου 2006, Universitetsko Izdatelstvo, "Sv. Kliment Ohridski", Sofia, 2008, σ. 699-713.
9. «Η διασυνοριακή συνεργασία ανάμεσα στο Νομό Φλώρινας και τον Δήμο Μοναστηρίου (Bitola) στο πλαίσιο του προγράμματος Interreg IIIA Ελλάδα-ΠΓΔΜ», στο Ι. Κολιόπουλος, Κ. Χατζηκωνσταντίνου, Β. Γούναρης (επιμ.) *Η Διασυνοριακή Συνεργασία Ελλάδας-ΠΓΔΜ ως Ζητούμενο*, Εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη, 2008, σ.349-390.
10. «Οι μετα-Μιλόσεβιτς σερβικές κυβερνήσεις (2001-2006). Ένας απολογισμός», *Αγορά χωρίς Σύνορα*, Τόμος 14, Τεύχος 1, Ιούνιος – Ιούλιος – Αύγουστος 2008, σ.44-67.
11. "The State of Islam in post-communist Bulgaria", *Church Studies*, Nis, 5-2008, σ.345-359.
12. «Νικολάι Τοντόροφ και η Ελληνική πολιτική σκηνή», στο Αφιέρωμα: Βαλκάνια Β', *Ιστορία Εικονογραφημένη*, σ.72-81.
13. *Από τον Μιλόσεβιτς στον Κοστούνιτσα. Οι πολιτικές εξελίξεις στη Σερβία και η σερβική πολιτική στο Κοσσυφοπέδιο, 1987-2008*, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη, 2008, σ.198.

Μάνος Ιωάννης (Λέκτορας)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΝ

1. Nitsiakos Vassilis, Manos Ioannis, Ageopoulos Georgios, Angelidou Alik, Dalkavoukis Vassilis (Eds.) (2008) **Balkan Border Crossings: First Annual of the Konitsa Summer School**. Berlin: LIT Verlag.
2. Μάνος Ι. (2007) **Επιστημονική Επιμέλεια – Εισαγωγή Eriksen Thomas Hylland, 2007, Μικροί Τόποι, Μεγάλα Ζητήματα: Μια Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτισμική Ανθρωπολογία**, Εκδόσεις Κριτική.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥΣ ΤΟΜΟΥΣ

1. Μάνος Ι. (2010, υπό έκδοση) «Ζώντας (σ)τα σύνορα: Μία Εθνογραφική Προσέγγιση του Εθνικισμού στην Καθημερινότητα». Στο: Παπαταξιάρχης Ευθύμιος, Πλεξουσάκη Έφη (κ. ά) (Επιμ.) **Αναθεωρήσεις του Πολιτικού: Ανθρωπολογική και Ιστορική Έρευνα στην Ελληνική Κοινωνία και Αλλού**, Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.
2. Manos I. (2010, υπό έκδοση) «Fieldwork at the Border: Ethnographic Engagements in south-eastern Europe». Στο: Donnan Hastings, Wilson Tom, (Eds.) **Borderlands: Ethnographic Approaches to Territory, Security and Identity**, University Press of America.
3. Manos I. (2010, υπό έκδοση) «On Being Macedonian: Social and Cultural Constructions of Identity in Greek Macedonia». Στο: Stefanidis I., Vlassidis Vl., Kofos Ev., (Eds.) **Macedonian Identities in Time: Interdisciplinary Approaches**, New York: Pella Publications.
4. Μάνος Ι. (2010, υπό έκδοση) «Μακεδονικός Αγώνας και Εθνική Ταυτότητα: Σύμβολα, Πρακτικές και Πολιτική στην περιοχή της Φλώρινας μετά το 1990». Στο: Γούναρης Βασ.,

Καλύβας Στ., Στεφανίδης Γιάννης (Επιμ.) Ανορθόδοξοι Πόλεμοι: Μακεδονίας, Εμφύλιος, Κύπρος. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

5. Μάνος Ι. (2008) «Σύγχρονες Εκδοχές της Μακεδονικής Ταυτότητας στην Περιοχή της Φλώρινας». Στο: Στεφανίδης Ιω., Βλασίδης Βλ., Κωφός Ευ., (Επιμ.) Μακεδονικές Ταυτότητες στο Χρόνο: Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις, Εκδόσεις Πατάκη, σελ. 419-436.
6. Μάνος Ι. (2007) «Ουράνιο Τόξο και Αντι-Εθνικιστικός Λόγος». Στο: Αγγελόπουλος Γιώργος (Επιμ.) Ελλάδα-Βαλκάνια: Πολύ-πολιτισμικότητα και Αντι-Εθνικιστικός Λόγος, Α Φάκελος Ερευνητικών Αποτελεσμάτων, Ερευνητικό Πρόγραμμα Πυθαγόρας II, Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, σελ. 71-85.
7. Μάνος Ι. (2007) «Η Κοινωνική Ανθρωπολογία ως αντικείμενο διδασκαλίας και ως μορφή παρεμβατικού λόγου στα κοινωνικά φαινόμενα: σκέψεις και προβληματισμοί». Εισαγωγικό σημείωμα στην ελληνική έκδοση του Eriksen Thomas Hylland Μικροί Τόποι, Μεγάλα Ζητήματα: Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτισμική Ανθρωπολογία, Εκδόσεις Κριτική, σελ. 9-13
8. Manos I. (2005) «Border Crossings: Dance Performance and Identity Politics in a Border Region in Northern Greece», Στο: Donnan Hastings, Wilson Thomas (eds.) Culture and Power at the Edges of the State: National Support and Subversion in European Border Regions, LIT, σελ. 127-153.
9. Μάνος Ι. (2004) «Χορός και (Ανα)παραστάσεις: Τα Όρια και η Ανάγκη της Εθνογραφίας». Αρχαιολογία και Τέχνες, τεύχος 92, Σεπτέμβριος 2004, σελ. 56-62.
10. Manos I. (2004) «Signifying Self in Plural Cultural Contexts: Subjectivity, Power and Individual Agency in North-Western Greek Macedonia». Anthropology of East Europe Review, (Special Issue: Dance and Music in Eastern Europe), σελ. 125-138.
11. Μάνος Ι. (2004) «Ο Χορός ως Μέσο για τη Συγκρότηση ή Διαπραγμάτευση Ταυτότητας στην Περιοχή της Φλώρινας» Στο: Αυδίκος Ευάγγελος, Παπακώστας Χρήστος (Επιμ.), Χορευτικά Ετερόκλητα, Ελληνικά Γράμματα, σελ. 51-71.

ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

1. Manos I. Kyridis, A., Palaiologou, N., Gialamas, B., Mouchtari E., Alexandrou A., Moutsai, B., Zagkos, Ch. (2009) «The Construction of Modern Greek National Identity: Perceptions of "Homeland" and "Greekness" in Greek Pupils' and Students' Views in Northern Greece». Στο: Palaiologou Nektaria (Ed.) «Intercultural Education: Paideia, Polity, Demoi», [Session 06-S2C-D2: 2nd day 25-6-2009/ 14:00-15:30 (33) CITIZENSHIP EDUCATION], Electronic Proceedings ISBN 978-960-98897-0-4 (GR), ISBN/EAN 978-9--814411-1-7 (NL)
2. Μάνος Ι. (2009) «Ζητήματα Μελέτης και Καταγραφής του Χορευτικού Πολιτισμού της Φλώρινας: Επιστημάνσεις, Αναστοχασμοί και η Ανάγκη για μία Συστηματική Διερεύνηση». Στο: Πρακτικά του 1ου Συμποσίου Λαογραφικών Συλλογών Φλώρινας, Πρακτικά του Συμποσίου, 29-31 Οκτωβρίου 2008, ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ, σελ. 44-51.
3. Μάνος Ι. (2007) «Πολιτισμός, Πολιτική και Μειονοτικά Δικαιώματα στα Μετα-Κομμουνιστικά Βαλκάνια: Μια Ανθρωπολογική Οπτική». Στο: Διαστάσεις της Μετάβασης και η Ευρωπαϊκή Προοπτική των Χωρών της Βαλκανικής, Πρακτικά, σελ. 957-972.
4. Μάνος Ι. (2006) «Χορευτικές Περιστάσεις, Επίδειξη Ταυτότητας και Ιδιοποίηση του Πολιτισμού στα Νότια Βαλκάνια». Στο: 3ο Συνέδριο Λαϊκού Πολιτισμού: Χορός και Πολιτισμικές Ταυτότητες στα Βαλκάνια, Πρακτικά, σελ. 401-408.

5. Μάνος Ι. (2004) «Σύγχρονη Ανθρωπολογική Έρευνα στην Περιοχή της Φλώρινας: Θεωρητικοί Αξόνες, Εννοιολογικά Εργαλεία και Πολιτισμικές Αναπαραστάσεις της Τοπικής Πραγματικότητας» Στο: Πρακτικά του Συνεδρίου 'Φλώρινα 1912-2002': Ιστορία και Πολιτισμός σελ. 557-573.

Δεληκάρη Αγγελική (λέκτορας)

1. Μονογραφία

Άγιος Γρηγόριος ο Σιναΐτης. Η δράση και η συμβολή του στην διάδοση του Ησυχασμού στα Βαλκάνια – Η σλαβική μετάφραση του Βίου του κατά το αρχαιότερο χειρόγραφο [Ελληνισμός και κόσμος των Σλάβων 6], Θεσσαλονίκη 2004, 372 σελίδες.

Περιοδικά με κριτές

- 1 «Η επισκοπή Λυχνιδού (-ών) μέχρι τον 10^ο αιώνα. Ι: Από την ίδρυσή της έως τις αρχές του 6^{ου} αιώνα», *Κληρονομία* 24 (2004) 69-85.
2. “Zur Übersetzung hesychastischer Viten am Beispiel der Vita des Gregorios Sinaites”, στο: L. Taseva κ.ά.(εκδ.), *Prevodite prez XIV stoletie na Balkanite. Dokladi ot meždunarodnata konferencija*, Sofija, 26-28 Juni 2003, Sofija 2004, σσ. 280-286.
3. “Ein Beitrag zur Geistesgeschichte des Balkans: über die nur auf Slavisch erhaltenen Schriften des Gregorios Sinaites”, στο: L. Taseva κ.ά.(εκδ.), *Mnogokratnite prevodi v Južnoslavjanskoto Srednovekovie. Dokladi ot meždunarodnata konferencija*, Sofija, 7-9 Juli 2005 g., Sofija 2006, σσ. 467-478.
4. Τμήμα του άρθρου “Grigorij Sinait”, στο: *Pravoslavnaja Enciklopedija (pod redakciej Patriarcha Moskovskogo i vseja Rusi Aleksija II)*, τ. 13, Moskva 2006, σσ. 66-67.
5. Βιβλιοκρισία του τόμου *Methodios und Kyrillos in ihrer Europäische Dimension* [Philhellenische Studien 10]. Herausgegeben von Evangelos Konstantinou, Frankfurt am Main Peter Lang Verlag, 2005, 365 S., στο: *Philia. Eine Zeitschrift für Europa* 1 (Würzburg 2006) 244-248.
6. “Ein Beitrag zu historisch-geographischen Fragen auf dem Balkan: “Paroria”. Neue Angaben zur Lokalisierung des Klostergebietes von Gregorios Sinaites”, στο: E. Jeffreys (εκδ.), *Proceedings of the 21th International Congress of Byzantine Studies, London, 21-26 August 2006*, τ. 2: *Abstracts of Panel Papers*, σσ. 219-220 (περίληψη) (δημοσίευση του άρθρου στο περιοδικό *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik*, υπό έκδοση) – 14 σελίδες.
7. Διάλεξη για το Ινστιτούτο Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Βιέννης και την Αυστριακή Εταιρεία Βυζαντινών Σπουδών στις 7 Μαΐου 2007 με τίτλο “Der Hl. Gregorios Sinaites und die hesychastische Tradition auf dem Balkan”.

Σταυριανός Γιώργος (λέκτορας)

1. Γιώργος Σταυριανός «Η Δυναμική των Πολιτισμών», (Μονογραφία) Εκδόσεις Αντ. Σταμούλη, 2005.
2. G. Stavrianos, P. Golia, I. Vamvakidou, A. Kyridis, C. Zagis (2007). The internal meaning of the adverse notional conceptions about the West-East in Greek society and culture and the adherence to specific cultural and national stereotypes: The International Journal of the Humanities, Volume 5: <http://www.Humanities-Journal.com>.

-
3. Κ. Τσιούμης, Ι. Βαμβακίδου, Π. Γκόλια, Γ. Σταυριανός (2007). « Meaning of the terms Culture and Civilization in the Greek Newspapers “Macedonia” and “Thessaloniki”. Volume 4 : <http://www.Humanities-Journal.com>
 4. Γιώργος Σταυριανός «Τέχνη και Ψυχανάλυση»
 5. ΜΑΚΕΔΟΝΟΝ, Τεύχος 11, 2003
 6. Γιώργος Σταυριανός «Ο αγγλο-γαλλογερμανικός άξονας και οι επιπτώσεις του στην Ελλάδα στα Βαλκάνια και τον κόσμο.»
 7. ΜΑΚΕΔΟΝΟΝ, Τεύχος 13, 2004
 8. Γ. Σταυριανός (2007). « Αναζητώντας τα σύνορα στις θεωρίες της σημειωτικής, πρόταση στα μαθήματα πολιτισμού »: 8^ο διεθνές Συνέδριο της Σημειωτικής Εταιρείας,
 9. Γ. Σταυριανός (2008) «Αισθητική, μια κοινωνικοπολιτικά μεταβλητή ή μια κοσμολογική σταθερά»
 10. Παιδαγωγικός Λόγος Τεύχος 3
 11. Γ. Σταυριανός (2008 στις 8 Νοεμβρίου) Η ΤΕΧΝΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΗΜΕΡΙΔΑ ΠΑΝ. ΑΙΓΑΙΟΥ, ΡΟΔΟΣ, Εισήγηση με θέμα Ένα Ιδιόμορφο Οδοιπορικό – Απόπειρα Μύησης των Μαθητών στην Μεγάλη Μουσική.
 12. Γ. Σταυριανός (2009 στις 7 και 8 Μαΐου) ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ, ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ, ΥΠΟ Παν. Αιγαίου, Κεφαλλονιά, Εισήγηση με θέμα Παγκοσμιοποίηση και Δημοκρατία.
 13. Γ. Σταυριανός (2009 στις 4,5,6 Σεπτεμβρίου) «Γλώσσα, οικουμενική προοπτική, και η μάχη της επικράτησης», Συνέδριο με θέμα Η Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας που διοργάνωσε το Εργαστήριο Γλώσσας και Προγραμμάτων Γλωσσικής Διδασκαλίας του Τμήματος Νηπιαγωγών του Π.Δ.Μ. στο Νυμφαίο.
 14. Γ. Σταυριανός (2009, από 5 έως 15 Σεπτεμβρίου) Σωζόπολις-Βουλγαρία, συμμετοχή στο 14th και 15th Early Fall School in Semiotics μαζί με την ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητών της κατεύθυνσης Πολιτισμικών Σπουδών της Παιδαγωγικής Σχολής του Π.Δ.Μ., μετά από πρόσκληση του New Bulgarian University και του καθηγητή Kristian Bankov.
 15. Γ. Σταυριανός (2008 – 2010) ΜΑΘΗΜΑΤΑ στο πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην κατεύθυνση Πολιτισμικές Σπουδές, Σημειωτικές Δομές και Πρακτικές.
 16. Γ. Σταυριανός (2009,16, 17 και 18 Οκτωβρίου) 20 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΙΧΟΣ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ, ΣΥΝΕΔΡΙΟ, Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, Εισήγηση με θέμα Η Τέχνη μετά την Πτώση του Τείχους.

Δορδανός Ευστράτιος, (λέκτορας)

Βιβλία-μονογραφίες

1. *Το αίμα των αθώων: Αντίποινα των γερμανικών αρχών Κατοχής στη Μακεδονία, 1941-1944*, Εστία, Αθήνα 2007.
2. *Έλληνες εναντίον Ελλήνων: Ο κόσμος των Ταγμάτων Ασφαλείας στην κατοχική Θεσσαλονίκη, 1941-1944*, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2006.

Επιστημονικά περιοδικά με κριτές

1. «Μνημεία κατοχικής μνήμης στη Μακεδονία (1944-2002): Κατασκευές, καταστροφές και 'υιοθεσίες'», *Τστωρ* 15 (2009), 247-275.
2. Δορδανάς Στράτος-Καλογριάς Βάιος, «Η πρωτεύουσα του βορρά»: πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις στη Θεσσαλονίκη τη δεκαετία του '40», *Επιστημονική Επετηρίδα Θεσσαλονίκη του Κέντρου Ιστορίας του Δήμου Θεσσαλονίκης*, τόμ. 7, Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 2008, σσ. 363-380.
3. «Στην κολυμβήθρα του Σιλβάμ: από τον δωσιλογισμό της κατοχής στην εθνοκοφροσύνη του εμφυλίου», *Ουτοπία*, 82 (Αθήνα, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2008), 73-84.
4. «Τα ταξίδια του Χέρμαν Γκαίρινγκ και η γερμανική πολιτική στα Βαλκάνια, 1934-1936», *Βαλκανικά Σύμμεικτα*, 14-15 (ΙΜΧΑ, Θεσσαλονίκη 2003-2004), 195-214.
5. «Οι Βούλγαροι προ των πυλών»: στρατιωτικές ανακατατάξεις και πολιτικές ζυμώσεις στη γερμανοκρατούμενη Μακεδονία, Ιούλιος 1943-Φεβρουάριος 1944», *Εγνατία*, 12 (2008), 9-19.
6. „Der griechische Bürgerkrieg „innerhalb der Mauer“: Auswirkungen des Bürgerkrieges auf die Stadt Thessaloniki“, *Thetis* 13/14 (Mannheim 2007), 250-253.
7. «Η πιο 'μεγάλη ημέρα' του κατοχικού εμφυλίου στην Κεντρική Μακεδονία: Η μάχη του Κιλκίς, 4.11.1944», *Κλειώ* 3 (2006), 17-33.

Πρακτικά συνεδρίων με κριτές

1. Dordanas Stratos N.-Kalogrias Vaios, „**Deutsche Polizeibehörden im besetzten Griechenland, 1941-1944**“, Wolfgang Schulte (Hrsg.), *Die Polizei im NS-Staat*, Beiträge eines internationalen Symposiums an der Deutschen Hochschule der Polizei in Münster, Bd. 7, Verlag für Polizeiwissenschaft, Frankfurt 2009, ff. 425-449.
2. Δορδανάς Στράτος - Μαραντζίδης Νίκος, «**Αντικομμουνιστές της Μακεδονίας στα έδρανα της Βουλής: πολιτικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά**», Γρηγόριος Ψαλλίδας (επιμ.), *Οι εκλογές του 1946. Σταθμός στην πολιτική ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας*, Ίδρυμα Κωνσταντίνος Κ. Μητσοτάκης-Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2008, σσ. 216-234.
3. «**Η 'οργάνωση της καρφίτσας': Κράτος και παρακράτος στη Θεσσαλονίκη τη δεκαετία του '60**», Άλκης Ρήγος-Σεραφείμ Ι. Σεφεριάδης-Ευάνθης Χατζηβασιλείου (επιμ.), *Η «σύντομη» δεκαετία του '60: Θεσμικό πλαίσιο, κομματικές στρατηγικές, κοινωνικές συγκρούσεις, πολιτισμικές διεργασίες*, Ελληνική Εταιρεία Πολιτικής Επιστήμης, Εκδόσεις Καστανιώτης, Αθήνα 2008, σσ. 126-142.
4. «**Ο πόλεμος της καθημερινότητας και η καθημερινότητα του πολέμου: Η Κατοχή και η Αντίσταση στη Θεσσαλία**», Σταύρος Γ. Γουλούλης (επιμ.), *Η Εθνική Αντίσταση στη Θεσσαλία, 1941-1944: Ύπαιθρος και πόλη, άνθρωποι*, 2^ο Συνέδριο, Λάρισα 24-25 Νοεμβρίου 2006, Εταιρεία Συλλογής-Διάσωσης Ιστορικών Αρχείων Ν. Λάρισας (1940-1974), Λάρισα 2007, σσ. 79-87.
5. «**Από τις προσκοπικές ομάδες στη δολοφονία Λαμπράκη. Η περίπτωση του Ξενοφώντος Γιοσμά**», Ιάκωβος Μιχαηλίδης-Ηλίας Νικολακόπουλος-Χάγκεν Φλάισερ (επιμ.), «*Εχθρός*» εντός των τειχών. Όψεις του Δωσιλογισμού στην Ελλάδα της Κατοχής, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2006, σσ. 231-247.

Πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές

1. «**Ο εχθρός με την πένα: Η δίκη των δημοσιογράφων της Νέας Ευρώπης και Απογευματινής**», *Ο παράνομος Τύπος στη Βόρεια Ελλάδα: Εθνική Αντίσταση, 1941-*

-
- 1944, Μορφωτικό Ίδρυμα Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδονίας-Θράκης, Πρακτικά, Θεσσαλονίκη 2009, σσ. 150-163.
2. **«Πολιτικοί εξόριστοι στη Σαμοθράκη»**, Στράτος Ν. Δορδανάς-Θεοφάνης Μαλκίδης (επιμ.), *Σαμοθράκη: Ιστορία-Αρχαιολογία-Πολιτισμός*, Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου, Σαμοθράκη 1-2 Σεπτεμβρίου 2006, Εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008, σσ. 183-197.
 3. «Διδάσκοντας την Ιστορία στα γερμανικά και στα γαλλικά σχολεία: Το εγχείρημα του κοινού γαλλο-γερμανικού σχολικού εγχειριδίου», *Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών (Εθνική Βιβλιοθήκη αρ. 53), Η αποδόμηση του εθνικού κράτους και της ιστορίας του*, Επιστημονική Ημερίδα (Θεσσαλονίκη, 29 Απριλίου 2007), Θεσσαλονίκη 2007, σσ. 67-77.
 4. Δορδανάς Στράτος - Μιχαηλίδης Ιάκωβος, **«Κριτική θεώρηση της βιβλιογραφίας για τον Εμφύλιο Πόλεμο (1990-2005)»**, Ιωάννης Μουρέλος-Ιάκωβος Δ. Μιχαηλίδης (επιμ.), *Ο ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος: Μια αποτίμηση. Πολιτικές, ιδεολογικές, ιστοριογραφικές προεκτάσεις*, Εκδόσεις Ιδρύματος Μελετών Χερσονήσου του Αίμου-Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2007, σσ. 183-194.
 5. **Θεσμοί διοίκησης στο Δήμο Θεσσαλονίκης στη δεκαετία του '40**, Δήμος Θεσσαλονίκης-Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης (έκδ.), *Θεσμοί και τοπική αυτοδιοίκηση στη Θεσσαλονίκη διαχρονικά*, Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου, 24-25 Νοεμβρίου 2005, Θεσσαλονίκη 2006, σσ. 68-71.

Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

1. **«Ειδήσεις από την Ελλάδα: Όψεις των ελληνο-γερμανικών σχέσεων τη δεκαετία του 1920»**, Βασίλης Κ. Γούναρης (επιμ.), *Έθνος, Κράτος και Πολιτική. Μελέτες Νεοελληνικής Ιστορίας αφιερωμένες στον Γιάννη Σ. Κολιόπουλο*, Εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2009, σσ. 87-113.
2. **«Η γερμανική ιστοριογραφία για την Κατοχή και τον ελληνικό Εμφύλιο Πόλεμο, 1941-2004»**, Γιώργος Αντωνίου-Νίκος Μαραντζίδης (επιμ.), *Η εποχή της σύγχυσης. Η δεκαετία του '40 και η ιστοριογραφία*, Εστία, Αθήνα 2008, σσ. 105-134.
3. Δορδανάς, Στράτος, Ν.-Ηλίας Νικολακόπουλος, **«Κατοχή και Αντίσταση στην Ελλάδα, 1941-1944»**, ΣΚΑΪ (εκδ.), *Εμείς οι Έλληνες. Πολεμική Ιστορία της Σύγχρονης Ελλάδας*, τόμ. Β' (Από την Μικρασιατική Καταστροφή στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και την Κατοχή), Αθήνα 2008, σσ. 141-169.
4. **«Η Δυτική Μακεδονία κατά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο»**, Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (έκδ.), *Δυτική Μακεδονία. Ιστορία και Πολιτισμός*, Αθήνα 2008, σσ. 223-241.
5. **«Η γερμανική πολιτική στην Ελλάδα την περίοδο της Κατοχής, 1941-1944»**, *Ιστορία των Ελλήνων*, 13 (Αθήνα 2006), 182-221.
6. **«Αντικομμουνιστές οπλαρχηγοί στη γερμανοκρατούμενη Κεντρική Μακεδονία»**, Νίκος Μαραντζίδης (επιμ.), *Οι άλλοι Καπετάνιοι. Αντικομμουνιστές ένοπλοι στα χρόνια της Κατοχής και του Εμφυλίου*, Εστία, Αθήνα 2005, σσ. 63-125.

Άλλες εργασίες

1. Δορδανάς, Στράτος Ν.-Μαλκίδης Θεοφάνης (επιμ.), **Σαμοθράκη: Ιστορία-Αρχαιολογία-Πολιτισμός**, Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου, Σαμοθράκη 1-2 Σεπτεμβρίου 2006, Εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Δορδανάς, Στράτος Ν.-Αθανάσιος Καλλιανιώτης-Ιάκωβος Δ. Μιχαηλίδης (επιμ.), *Η Φλώρινα στο Έπος του Σαραντα. Η ιστορία των σιδηρών συνταγμάτων της*, Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2008.
3. Stratos N. Dordanas, “**Despina I. Papadimitriou, Από τον λαό των νομιμοφρόνων στο έθνος των εθνικοφρόνων. Η συντηρητική σκέψη στην Ελλάδα 1922-1967 [From Loyalists to Nationally Minded Citizens: Conservative Thought in Greece, 1922-1967]**”, *Historiein*, 8 (Athens 2008), 177-182.
4. Δορδανάς, Στράτος Ν., «**Μια σχεδόν επιστημονική μέθοδος: Το Λένινγκραντ είναι καταδικασμένο να πεθάνει από λιμό**», *Η Αυγή*, 28 Απριλίου 2009, σ. 24. Michael Jones, *Λένινγκραντ. Η πολιορκία, 1941-1944*, μετάφρ. Ρένα Χάτχουτ, Εκδόσεις Ωκεανίδα, Αθήνα 2008.
5. Δορδανάς, Στράτος Ν., «**Η 'Δύση χωρίς τους Άλλους': Μια επανάγνωση της παγκόσμιας Ιστορίας μακράν του ευρωκεντρισμού**», *Η Αυγή*, 29 Σεπτεμβρίου 2009, σ. 22. Jack Goody, *Η υφαρπαγή της ιστορίας*, μετάφρ. Κατερίνα Κιτίδη, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα 2008.
6. «**Δυστυχώς δεν είναι δυνατό να τους αποκεφαλίσουμε όλους**»: **Η αντιμετώπιση των άμαχων στην κατεχόμενη Ελλάδα και η «επιχείρηση Καλάβρυτα**», *Επι-κοινωνείν*, 16 (Καλάβρυτα, Δεκέμβριος 2007), 57-65.
7. Marks Stephan, *Warum folgten Sie Hitler? Die Psychologie des Nationalsozialismus*, Patmos Verlag, Düsseldorf, 2007. Marks Stephan, *Γιατί ακολούθησαν τον Χίτλερ; Η ψυχολογία του Εθνικοσοσιαλισμού*, Στράτος Ν. Δορδανάς (μετάφρ.), (επιμ.), Εκδόσεις Παπαδήμας, Αθήνα (υπό έκδοση).

Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (χωρίς κριτές/χωρίς πρακτικά)

1. «**The Greek Civil War and its aftermath in the social, political and mnemonic level**», *Nach-Bürgerkriege: Österreich, Spanien und Griechenland im Vergleich (Post-Civil Wars: Comparing Austria, Spain and Greece)*, Διεθνές Συνέδριο, Πανεπιστήμιο της Βιέννης (Universität Wien), Βιέννη, 15 Ιουνίου 2007.
2. «**Εγκλήματα Πολέμου. Οι δίκες των Γερμανών διοικητών του Οχυρού Κρήτης**», *Η Κρήτη στην ταραγμένη δεκαετία 1940-1950 (Μάχη Κρήτης, Κατοχή, Αντίσταση, Εμφύλιος Πόλεμος)*, Ιστορική, Λαογραφική και Αρχαιολογική Εταιρεία Κρήτης, Χανιά, 26-27 Μαΐου 2006.
3. «**Η εκπαιδευτική πολιτική για τους Απόδημους Έλληνες της Γερμανίας**», Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας, 2^ο Παγκόσμιο Συνέδριο Απανταχού Φλωρινιωτών (21-23 Ιουλίου 2006).

Μαυρογένη Σταυρούλα (επιστημονικός συνεργάτης ΠΔ 407/80)

1. Κεφάλαιο σε συλλογικούς τόμους: «Τα Σχολικά Εγχειρίδια Ιστορίας της FYROM για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (έκδοσης 2005), στο Ιάκωβος Μιχαηλίδης (επιμ.), *Μακεδονισμός. Ιμπεριαλισμός των Σκοπίων 1944-2006*, Αθήνα 2007, 57-76. Αναδημοσίευση του ίδιου άρθρου στο περιοδικό *Άρδην* τεύχ. 67 (Νοέμβριος – Δεκέμβριος 2007), 42-47. Αγγλική μετάφραση του ίδιου άρθρου με τίτλο «FYROM Primary School History Textbooks», στο Iakovos Michailidis (editor), *Macedonianism. FYROM's Expansionist Designs Against Greece, 1944-2006*, Athens, 57-76. Αναδημοσίευση της αγγλικής μετάφρασης με τίτλο «FYROM Primary School History Textbooks», στο

Iakovos Michailidis (editor), *Macedonianism. FYROM's Expansionist Designs Against Greece, 1944-2006*, Athens 2007, 25-43.

2. Πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές: «Οι περιπέτειες μιας γλώσσας», *Διαστάσεις της μετάβασης και η ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών της Βαλκανικής*, Φλώρινα 2007, 719-738.
3. Πρακτικά συνεδρίων με κριτές: Dimitrakopoulou Maria & Mavrogeni Stavroula, «The acquisition of the impersonal (reflexive) passive in Serbian as an L2: evidence from Greek learners», *Primenjena lingvistika* 7(2006), (Beograd - Novi Sad), pp. 110-122.
4. Ανακοίνωση σε επιστημονικό συνέδριο (χωρίς κριτές) χωρίς πρακτικά: «Οι δυσκολίες εκμάθησης της σερβικής γλώσσας από το ελληνόφωνο κοινό», ανακοίνωση στο 16^ο Διεθνές Συνέδριο Γλωσσολογίας, Θεσσαλονίκη, 13-15 Μαΐου 2003.

Τριανταφυλλίδου Τατιάνα (Ειδική Επιστήμων ΠΔ 407/80)

1. Βιβλία/μονογραφίες:

- 1) «Αναπαραστάσεις των Ελλήνων σε λογοτεχνικά κείμενα Ρώσων συγγραφέων» (2007) Θεσσαλονίκη, Εκδοτικός οίκος: Α. Σταμούλη.

2. Επιστημονικά περιοδικά με κριτές

- 2) Τ. Τριανταφυλλίδου (2005). «Δημήτριος Γ. Μπερναρδάκης, η ζωή και το έργο ενός ευεργέτη του ελληνισμού μέσα από τη ρωσική βιβλιογραφία»: *Μακεδόν* 14, 109-123.
- 3) Τ. Τριανταφυλλίδου (2004). «Русский язык в Греции» («Η Ρωσική γλώσσα στην Ελλάδα»): *Вестник МАПРЯЛа*, Μόσχα, №43, 17-18.

3. Πρακτικά συνεδρίων με κριτές

- 1) Τ. Τριανταφυλλίδου (2004). Состав и свойства художественных текстов для практического курса русского языка на среднем этапе обучения в Греции-Σύνθεση και ιδιότητες των λογοτεχνικών κειμένων για το πρακτικό στάδιο διδασκαλίας στην Ελλάδα: *Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο Современная филология в международном пространстве языка и культуры (Η σύγχρονη φιλολογία στο διεθνή χώρο της γλώσσας και του πολιτισμού) Астрахан Рωσίας, Οκτώβριος, 2004.*
- 2) Τ. Τριανταφυλλίδου (2004). Οι ιδιαιτερότητες της διδασκαλίας της Ρωσικής γλώσσας ως ξένης στην Ελλάδα: 7^ο Πανελλήνιο συνέδριο, *Ελληνική Σημειωτική Εταιρία - Παγκοσμιοποίηση, Διαπολιτισμικότητα και Ταυτότητες*, Πάτρα, Οκτώβριος, 2004. υπό δημοσίευση
- 3) Τ. Τριανταφυλλίδου (2006). Συγκριτική των μεθοδολογιών της διδασκαλίας της ρωσικής και ελληνικής γλώσσας ως ξένης: *Διεθνές Συνέδριο "Η Ελληνική Γλώσσα ως δεύτερη/ξένη: Έρευνα, Διδασκαλία και Εκμάθηση"*, Φλώρινα, Παιδαγωγική Σχολή του Π.Δ.Μ. Μάιος 2006. υπό δημοσίευση
- 4) Τ. Τριανταφυλλίδου, Μ. Σουλιώτης (2006). Творческое наследие Л.Н.Толстого в Греции – Η κληρονομιά του έργου του Α.Ν.Τολστόι στην Ελλάδα: *Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο «Л.Н.Толстой и природа» («Ο Α.Ν.Τολστόι και η Φύση»)* Орехово-Зуёвского Рωσίας, *Κρατικό Πανεπιστήμιο της περιφέρειας της Μόσχας, Παιδαγωγική Σχολή Μάιος, 2006.*
- 5) Τ. Τριανταφυλλίδου (2007). Образ грека в русской литературе: *Διεθνές Συνέδριο "Ρωσική γλώσσα και πολιτισμός στην Ελλάδα και στις Παρευξείνιες χώρες. Διδασκαλία:*

προβλήματα και προοπτικές”, Κομοτηνή, Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του Δ.Π.Θ. 1-3 Ιουνίου 2007. (υπό δημοσίευση).

- 6) Τ. Τριανταφυλλίδου, Ζ. Παπαϊωάννου (2007). Αναπαραστάσεις του Έλληνα στη ρωσική λογοτεχνία: *Διεθνές Συνέδριο “Σημειωτική και ιδεολογίες”*, **Φλώρινα, Π.Α.Μ.** 18-21 Οκτωβρίου 2007. (υπό δημοσίευση).
- 7) Τ. Τριανταφυλλίδου (2007). Нравы и обычаи греков в зеркале русской литературы: *Διεθνές Συνέδριο “Русский язык и культура в зеркале перевода”*, Χαλκιδική, Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του Δ.Π.Θ., Τμήμα Ανατολικών, Σλαβικών και Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και Ανώτατη Σχολή Μετάφρασης του Πανεπιστημίου Μ.Β. Λομονόσσοφ της Μόσχας, 14-18 Μαΐου 2007. (υπό δημοσίευση).

4. Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

- 1) Τ. Τριανταφυλλίδου (2005). «Русский язык в Греции» («Η Ρωσική γλώσσα στην Ελλάδα»). Το άρθρο επιλέχτηκε από τον Καθηγητή Α. Ν. Στσούκιν, επιβλέποντα της διδακτορικής διατριβής για να εκδοθεί στο συλλογικό τόμο *«Η ιστορία της διδασκαλίας της Ρωσικής γλώσσας ως ξένης σε δοκίμια και αποσπάσματα»*. Διδακτικό βοήθημα επιμέλεια Α.Ν.Στσούκιν: Εκδόσεις «Φιλοματις»: Μόσχα, σ. 114-117.

5. Άλλες εργασίες

- 1) Τ. Τριανταφυλλίδου (2005). «Marina Tsvetayeva»: περ. *«Asylum. A BALKAN POETRY MAGAZINE»*/ τεύχος 7, σ.22-24, 2005.

Δανηλίδου Νατρίσα, Ε.Ε.Ι.ΔΙ.Π. Ι

1. Βιβλία/μονογραφίες:

- 1) Εγχειρίδιο διδασκαλίας ρωσικής γλώσσας «ΡΩΣΙΚΑ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΕΣ Δ΄. ΜΠΟΡΩ ΚΑΙ ΕΓΩ!» (Υπό σύνταξη)
- 2) Εγχειρίδιο διδασκαλίας ρωσικής γλώσσας «ΡΩΣΙΚΑ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΕΣ Γ΄. ΜΑΛΛΟΝ ΜΠΟΡΩ ΚΑΙ ΕΓΩ.» (2007). Θεσσαλονίκη, Εκδοτικός οίκος: Αφοί Κυριακίδη (450 Σελ.)
- 3) Εγχειρίδιο διδασκαλίας ρωσικής γλώσσας «ΡΩΣΙΚΑ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΕΣ Β΄. ΙΣΩΣ ΜΠΟΡΩ ΚΑΙ ΕΓΩ...» (2005). Θεσσαλονίκη, Εκδοτικός οίκος: Α. Σταμούλη (368 Σελ.)
- 4) Εγχειρίδιο διδασκαλίας ρωσικής γλώσσας «ΡΩΣΙΚΑ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΕΣ Α΄. ΜΗΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΚΑΙ ΕΓΩ;» (2005). Θεσσαλονίκη, Εκδοτικός οίκος: Α. Σταμούλη (382 Σελ.)

2. Επιστημονικά περιοδικά με κριτές

- 1) Средства выражения возможности в русском языке на фоне греческой лингвокультуры/*Τρόποι έκφρασης της δυνατότητας πραγματοποίησης μιας ενέργειας στη ρωσική γλώσσα με φόντο τον ελληνικό γλωσσικό πολιτισμό* (2007). Περιοδικό «ВЕСТНИК» του Πανεπιστημίου «Дружбы народов», Μόσχα/4^ο τεύχος, σελ. 27-35.
- 2) Особенности уроков иностранного языка/*Ιδιαιτερότητες των μαθημάτων ξένης γλώσσας* (2006). Περιοδικό «ВЕСТНИК» του Διεθνούς Σλαβικού Ινστιτούτου, Μόσχα /10^ο τεύχος, σελ. 30-33.
- 3) Обучение студентов-греков способам выражения необходимости в русском языке/*Εκμάθηση από Έλληνες σπουδαστές των τρόπων έκφρασης της αναγκαιότητας στη*

ρωσική γλώσσα (2006). Περιοδικό «ВЕСТНИК МАПРЯЛа» της Διεθνούς Ένωσης Καθηγητών Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Μόσχα /τεύχος 46-47, σελ. 70-72.

- 4) Αξιολόγηση της διδακτικής ύλης στην εκμάθηση της ρωσικής γλώσσας και σκιαγράφηση της σύνταξης εγχειριδίου για το ελληνικό κοινό (2004). Περιοδική επιστημονική έκδοση «ΜΑΚΕΔΟΝΟΝ» της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας του Π.Δ.Μ. /13^ο τεύχος, σελ. 67-78.

3. Πρακτικά συνεδρίων με κριτές

- 1) Гречизмы в русском языке/Οι ελληνικές λέξεις-δάνεια στη ρωσική γλώσσα (2009). Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου: «Θεωρητικές επιστήμες – Ρωσικός πνευματικός πολιτισμός – σύγχρονη εποχή», υλοποιηθέν με αφορμή τη συμπλήρωση 200 ετών από τη γέννηση του Νικολάι Β. Γκόγκολ, Εθνικό Πανεπιστήμιο Ι. Μετσνικόβ της Οδησσού, Ουκρανία.
- 2) Социокультурный аспект в структуре современных учебных комплексов по русскому языку как иностранному/Κοινωνικο-πολιτισμική άποψη στη δομή των σύγχρονων συνδυασμών εγχειριδίων-εποπτικών μέσων διδασκαλίας της ρωσικής γλώσσας (2005). Πρακτικά Επιστημονικού - Πρακτικού Συνεδρίου: «Προβλήματα της σύγχρονης φιλολογίας και μεθοδολογίας στη διδασκαλία γλωσσών στα Α.Ε.Ι. και στο σχολείο», Κρατικό Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Πένζας, Ρωσία, σελ. 208-211.
- 3) Элементы проблемного обучения в практическом курсе русского языка как иностранного/Στοιχεία προβληματισμού στη μεθοδολογία της διδασκαλίας της ρωσικής γλώσσας ως ξένης (2005). Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου: «Пушкинские чтения – 2005», Κρατικό Πανεπιστήμιο Πούσκιν-Αγία Πετρούπολη, Ρωσία, σελ. 457-462.
- 4) Модальные глаголы в русском языке (принципы описания)/Τα modal ρήματα στη ρωσική γλώσσα (τρόποι περιγραφής) (2005). Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου: «Η σύγκριση ως μέθοδος έρευνας και διδασκαλίας γλωσσών», Κρατικό Πανεπιστήμιο Τιφλίδας, Γεωργία, σελ. 168-174.

Μπορόβας Γεώργιος, Ε.Ε.Ι.ΔΙ.Π. Ι

Άλλες εργασίες: «Οι συμφωνίες Dayton και Αχρίδας ως μοντέλα επίλυσης εθνικών συγκρούσεων. Αξιολόγηση κα σύγκριση». Πτυχιακή εργασία η οποία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών «Οικονομική και πολιτική διακυβέρνηση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη»

Ράλτσεβα Νικολέττα, Ε.Ε.Ι.ΔΙ.Π. Ι

1. Βιβλία/μονογραφίες:

ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ), 605 σελίδες, Θεσ/νίκη 2009, Εκδοτικός οίκος Αδελφών Κυριακίδη α.ε.

2. Επιστημονικά περιοδικά με κριτές

3. Πρακτικά συνεδρίων με κριτές

- 1) Психо-лингвистический заряд художественного текста и его воздействия на современного человека в контексте преподавания русского как иностранного / Ψυχολογικά και γλωσσικά χαρακτηριστικά λογοτεχνικού κειμένου και η επιρροή του στο σύγχρονο άνθρωπο κατά τη διδασκαλία της ρωσικής γλώσσας ως ξένης, Ακαδημία Επιστημών της Βουλγαρίας, Ινστιτούτο λογοτεχνίας, 2005, Σόφια, σελ.188- 199

-
- 2) Η διδασκαλία της ρηματικής όψης της ρωσικής γλώσσας, Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα «Η διδασκαλία της ρωσικής γλώσσας», Ιούνιος, 2004, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Κομοτηνή
 - 3) Аксиология концепта „дни недели” в греческой и русской картинах мира: лингвокультурологический и лексикографический аспекты / «Αξιολόγηση της έννοιας «ημέρες της εβδομάδας» στην ελληνική και τη ρωσική εικόνα κόσμου: γλωσσοπολιτιστική και λεξικογραφική άποψη», Διεθνές Επιστημονικό-Μεθοδολογικό Συνέδριο «Η Ρωσική Γλώσσα και Πολιτισμός από τη σκοπιά της μετάφρασης», Δ.Π.Θ. , Κρατικό Πανεπιστήμιο Μόσχας, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Θεσσαλονίκης, 14-18 Μαΐου **2008**, Πόρτο Καρράς, Χαλκιδική, Ελλάδα.

Άλλα άρθρα:

- 4) „Дълголетието” (1 част) / «Η μακροζωία» (1^ο μέρος), δημοσίευση στην εφημερίδα «Η Βουλγαρία σήμερα», Αθήνα, 29.06 – 6.07 2006, τεύχος 254, σελ. 17
- 5) „Дълголетието” (2 част) / «Η μακροζωία» (2^ο μέρος), δημοσίευση στην εφημερίδα «Η Βουλγαρία σήμερα», Αθήνα, 6 – 12.07 2006, τεύχος 255, σελ. 17